

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 1. OKTOBRA 1981

ŠTEVILKA: 38 • LETO: XXX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1982 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zasluga za narod s srebrno zvazdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

V ZADNJEM TROMESEČJU BOMO MORALI DOSLEDNO IN ODGOVORNO URESNIČEVATI ZASTAVLJENE CILJE

V Železarni smo na osnovi polletnih poslovnih rezultatov in dosežkov v mesecu avgustu izdelali oceno poslovanja do konca leta 1981. Na osnovi te ocene bi morali od avgusta do decembra poprečno mesečno dosežati 125.300 ton skupne in 36.400 ton gotove proizvodnje, kljub temu pa seveda ne bi mogli nadoknaditi izpada v prvem polletju. Če bomo dosledno izvrševali ocenjene količine, bi načrtovano skupno proizvodnjo letos dosegli 96,2 % in gotovo proizvodnjo 95,6 %.

Kakor smo že poročali, smo v mesecu avgustu operativni program skupne proizvodnje, ki je znašal 108.438 ton zaradi skoraj celotnega mirovanja elektrojekarne, presegli za 0,8 %, gotove proizvodnje pa smo dosegli 34.750,9 ton in s tem operativni program presegli za tri odstotke. Seveda smo to lahko dosegli, ker nam je v Železarni z dodatnimi naporami uspelo zagotoviti dovolj polproizvodov iz tujih virov in ker so tudi v vseh temeljnih organizacijah združenega dela kljub veliki dopustniški odsotnosti z velikimi naporami in boljšo organizacijo dela zagotovili normalen potek dela. K temu so dodali svoj delež tudi mladi na počitniškem delu in nekateri začasne prejemnice delavcev iz delovnih skupnosti v proizvodne obrate.

Vse to se odraža tudi v finančnem uspehu večine proizvodnih temeljnih organizacij in delovne organi-

zacije kot celote. Tako nam bilanca uspeha v mesecu avgustu pokaže: — da je eksterna realizacija znašala 1.027.738.501 din, kar je več, kot smo predvidevali z oceno rezultatov poslovanja v posameznih mesecih do konca leta, — da je bil dohodek dosežen 260.781.817 din, kar je več, kot je bil

(Nadaljevanje na 2. strani)

O POTEKU ZDRUŽEVANJA DEVIZNIH SREDSTEV

Slovenske železarne so že jeseni leta 1980 sporočile kupcem, da same ne bodo sposobne pokriti primanjkljaja v devizni bilanci za leto 1981. V ta namen je bil izdelan seznam vseh večjih kupcev v državi in jim predloženo združevanje deviznih sredstev za protibezvozo oskrbe. Kupoprodajne pogodbe za dobavo jekla so bile s kupci sklenjene pogojno, da so količine obvezne samo v primeru zagotovitve ustrezne devizne substance.

Zaradi pomislekov glede pravilnosti oblike in načina združevanja deviznih sredstev, ki so jih izrazile pri-

stojne republiške institucije in končno medrepubliški dogovor, je aktivnost za konkretno dogovarjanje SOZD SŽ in kupcev zastala. Kontakti s kupci so se omejili na ugotavljanje možnosti oz. pripravljenosti za združevanje nasploh. Tako so bili razgovori organizirani deloma skupno v okviru SOZD, deloma pa s strani posameznih železarn z nekaj večjimi grupacijami porabnikov in delovnimi organizacijami, z namenom neposrednega povezovanja interesov. Razprave izven republike so pokazale podobnost problematike kot v Sloveniji in še dodatna vprašanja prenosa deviz.

V Sloveniji smo skupno aktivnost usmerili na razširjeni sestav članic skupnosti za jeklo, kjer smo devizno problematiko obravnavali na poslovnem in komercialnem odboru

(Nadaljevanje na 2. strani)

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V PRVEM POLLETJU

Ob pregledu polletnih družbenih obveznosti naj ponovno opozorimo na nekatere spremembe, ki so se s pričetkom novega srednjeročnega obdobja pojavile na področju financiranja skupnih in splošnih družbenih potreb.

Ce letošnje polletje primerjamo z lanskim, ugotovimo, da se je pri marsikateri družbeni obveznosti spremenila tako osnova za izračun, kakor tudi vir, iz katerega se financira. Celotne obveznosti Železarne so v prvem polletju znašale 388 milijonov dinarjev, kar je 30 % več kot lani. Pri tem so najbolj porasli tisti prispevki, ki se pokrivajo iz dohodka (za 210 %), prispevki iz osebnih dohodkov so večji za 3 %, manj kot lani pa smo izločili za tiste obveznosti, ki imajo vir v naši akumulaciji, to je v doseženem čistem dohodku oziroma v lastnih sredstvih ustvarjenih že v preteklih letih (za 33 % manj).

Kot smo že omenili, so se najbolj povečali prispevki, ki se financirajo iz dohodka temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Pri obračunu teh prispevkov je bilo glede na preteklo leto tudi največ sprememb.

(Nadaljevanje na 8. strani)

NEKATERE USMERITVE V KADROVSKI POLITIKI

Kadri so v jeseniški občini omejevalni dejavnik rasti, ker delavcev v našem območju za tak obseg dejavnosti, kot ga imamo v naši občini, preprosto ni. To dokazujejo dve dejstvi: Čista fluktuacija (odhodi, disciplinski odpusti) znaša v Železarni 450 delavcev v preteklu na leto (desetletno poprečje). Poleg tega se vsako leto upokoji in umre poprečno 120 delavcev. Letna izguba kadrov znaša torej v Železarni 570 delavcev. Naravni prirastek v jeseniški občini šteje približno 400 otrok. Če bi se vsi zaposlili v Železarni (kar je čista utopija), bi še vedno primanjkovalo 170 delavcev letno. Ker pa se seveda ne zaposlijo, je letni primanjkljaj toliko večji.

KAKO REŠITI TA PROBLEM?

Možnosti je seveda cela vrsta, med njimi tudi take, kot smo jih zapisali v planske dokumente, pa jih žal ne uresničujemo.

V Železarni smo izbrali tisto najslabšo: primanjkljaj krijemo z delavci iz drugih republik in pokrajin, kajti prepričani smo, da so tako pri-

(Nadaljevanje na 9. strani)

SKUPŠČINA ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI SLOVENIJE O STABILIZACIJSKIH UKREPIH

Delegatom obeh zborov je bil za 15. sejo skupščine zdravstvene skupnosti Slovenije predložen razmeroma širok dnevni red, predvsem usmerjen v uresničevanje družbenega plana SR Slovenije in resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju v SR Sloveniji za leto 1981 in stabilizacijskih ukrepov na področju zdravstva.

Skupščina zdravstvene skupnosti SR Slovenije je v septembru 1981 obravnavala poročilo o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-85 in vpliva gospodarskih tokov na celotno področje zdravstvenega varstva v SR Sloveniji. V zvezi s tem je republiška skupščina predlagala vsem zdravstvenim skupnostim v Sloveniji, da temeljito proučijo razmere na svojem območju in uveljavijo potrebne ukrepe za usklajitev svojih progra-

mov z razpoložljivim dohodkom. Skupščina je ugotovila, da je potrebno:

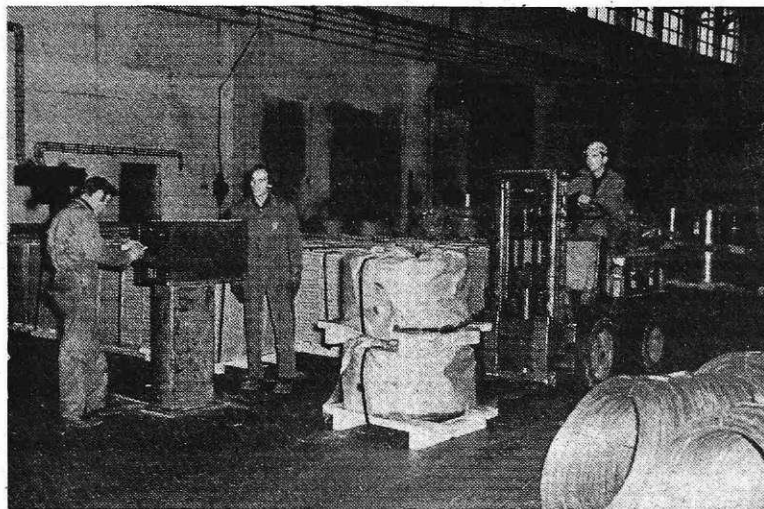
1. Zagotoviti dosledno in takojšnje uresničevanje nalog iz samoupravnega sporazuma o skupnih podlagah za delitev dela na področju zdravstva v SR Sloveniji. Kot prednostne naloge bi morali v najkrajšem času uresničiti:

— V organizacijah osnovne zdravstvene dejavnosti in v sodelo-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Socialistična zveza se pogosto omejuje na posplošene resolucije in besedne pozive delovnim ljudem in občanom, ko gre za reševanje njihovih vsakodnevnih problemov in širših družbenih vprašanj. Toda njeno pravo mesto je tam, kjer se obravnava in rešuje probleme, kjer se pripravljajo in sprejemajo sklepi in kjer poteka neposredna bitka za uresničevanje sprejete politike. Prav tu se mora angažirati socialistična zveza. Voditi mora široke in argumentirane razprave o konkretnih vprašanjih in zagotoviti, da se bodo slišala različna mnenja o načinu njihovega reševanja. To pomeni, da morajo v teh razpravah sodelovati tudi komunisti in se enakovredno z drugimi bojevati za svoja stališča in sprejemanje najbolj naprednih rešitev. Samo tako se lahko iz množice raznih in tudi protislovnih interesov — ki se v našem samoupravnem sistemu svobodno izražajo in usklajujejo — pride do skupnih rešitev, ki bodo na liniji splošnega napredka.

Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ

V adjustaži TOZD Hladna valjarna Jesenice (Foto S. Kokalj)

VEČ IN BOLJE BOMO MORALI DELATI, ČE HOČEMO ZADRŽATI DOSEŽENI NIVO

Kljub političnim in vsem drugim prizadevanjem se različne oblike porabe še vedno gibljejo nad materialnimi možnostmi. Zato slovenski sindikati poudarjajo, da bodo osnovne organizacije zveze sindikatov morale ponovno začeti akcijo za sprejemanje varčevalnih ukrepov poleg uresničevanja drugih nalog za izboljšanje gospodarskega položaja. Prepovedi namreč prehaja v našo zavest spoznanje, da ni mogoče porabiti tistega, kar še ni ustvarjeno, vzporedno s tem pa spoznanje, da bomo morali mnogo več in bolje delati, da bomo zadržali doseženi nivo družbenega in osebnega standarda.

Če bi poslušali s tega vidika presojo razprave na zborih delavcev oziroma sestankih samoupravnih delovnih skupin v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti v preteklem mesecu v zvezi s problematiko, ki je nastala v zadnjem času na področju otroškega varstva in zdravstva, to je v sferi skupne porabe, potem moramo priznati dokajšnjo zrelost in enotnost velike večine delavcev, da glede na gospodarski položaj tako v občini, kot širši družbeni skupnosti, ni mogoče govoriti o kakršnikoli dodatni obremenitvi dohodka temeljnih organizacij in osebnega dohodka delavcev. Hkrati lahko ugotovimo, da so tokrat delavci zrelo in zavzeto razpravljali s celotnega vidika skupne in splošne porabe in vidika razviriti posameznih družbenih dejavnosti, še posebno tistih, ki predstavljajo pomemben element v sklopu socialne varnosti delavcev. Pri tem so precej enotno tudi ugotovili nekatera razvojna neskladja, ki se odražajo v srednjeročnih razvojnih programih in dali konkretne pobude za ponovno presojo in korekturo nekaterih razvojnih ciljev. Mnogo pa je bilo tudi pobud in predlogov za dosledno stabilizacijsko obnašanje na območju skupne in splošne porabe, za večje varčevanje in iskanje notranjih rezerv, ki nedvomno na vseh področjih še vedno so.

Te pripombe in predlogi popolnoma izražajo stališča in sklepe vseh treh zborov skupščine SR Slovenije z 28. julija letos, ki med drugim poudarjajo: »V prihodnji aktivnosti je nujno potrebno — skladno z gospodarskimi gibanji — preveriti realnost planskih aktov na vseh ravneh in opraviti potrebne spremembe v načrtovanih materialnih razmerjih in razvojnih prioritetah. Osnova za spremembe morajo biti samoupravni sporazumi in dogovori o temeljnih plana ter materialne in finančne možnosti z njimi določenih nosilcev razvojnih nalog...« In dalje: »Vztrajati je potrebno, da bo obseg skupne porabe nižji od rasti dohodka, zato je potrebno, da SIS glede na priliv sredstev sproti preverjajo višino prispevne stopnje oziroma vračajo presežke uporabnikom. Hkrati naj SIS družbenih dejavnosti za območje republike uskladijo normative in standarde z zaostrenimi pogoji gospodarjenja.«

Vzporedno z omejevanjem splošne in skupne porabe pa se bomo seveda morali tudi znotraj Železarne, znotraj sleherne temeljne organizacije in delovne skupnosti, redno soočati s tem, kako izpolnjujemo sprejete planske naloge in še posebno naloge, ki jih v ospredje postavlja bitka za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije. Tako kot smo kritično pa tudi konstruktivno obravnavali skupno in splošno porabo, moramo obravnavati lastno delo in obnašanje. Pri tem bodo morala biti v ospredju vprašanja uresničevanja planskih obveznosti tako v kvalitativnem kot količinskem pogledu, saj po osmih mesecih zaostajamo s proizvodnjo za trg za 17.203 tone ali šest odstotkov, kar po doseženi poprečni prodajni ceni v osmih mesecih znaša 464.000.000 din izpada celotnega prihodka. To pa seveda zmanjšuje tudi sredstva za skupno, splošno in osebno porabo, kar očitno povzroča tudi objektivne težave na teh področjih, poleg zaostajanja lastnega materialnega razvoja.

V ospredju naših kritičnih presoj morajo biti tudi naše izvozne obveze, predvsem na konvertibilno področje in naše prednostne obveze do kupcev, ki na osnovi samoupravnega sporazuma združujejo devizna sredstva za naše potrebe. Med te redne presoje moramo uvrstiti tudi že ničlikokrat poudarjena vprašanja varčevanja, boljše tehnološke in delovne discipline in iskanja notranjih rezerv, ki se nedvomno kažejo v organizaciji dela, neopravilnih remontnih posegih, zaradi česar včasih proizvodne naprave stojijo dalj časa, kot je normalno in na drugih področjih.

Ne bi mogli reči, da vsa ta vprašanja v naši železarni niso dnevno na dnevnih redih, vendar pa le bolj v poslovnih strukturah in raznih odborih, odločno premalo pa v razpravah na zborih delavcev oziroma sestankih samoupravnih delovnih skupin, razen ob periodičnih obračunih in še to premalo kritično in analitično. Premalo se še zavedamo, da raznim odstopanjem in slabostim, kot so nered, slab odnos do dela, oslabiljena odgovornost do sebe in drugih in podobno, botruje ne dovolj razvit in utrjen delegatski sistem oziroma samoupravljanje. Zato bi nam moralo priti v kri in meso, kakor pravimo, da brez dobrega samoupravljanja ni dobrega dela in gospodarjenja. V nekaterih naših TOZD se tega tudi zavedajo, močno oviro pri tem pa jim povzročajo še ne razviti dohodkovni odnosi.

Uresničevanje vsega tega je jamstvo, da bomo zadržali doseženi družbeni in osebni standard in da ga z dviganjem produktivnosti dela in stabilizacijo gospodarstva razvijamo dalje. Za to pa je potrebna neprestana bitka na samoupravnem in političnem področju, bitka, ki pomeni prepričevanje, dokazovanje, argumentiranje, skratka nenehno krepitev razredne zavesti in osveščenosti.

O POTEKU ZDRUŽEVANJA DEVIZNIH SREDSTEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

SOZD Slovenske železarnice že 22. in 23. decembra 1980. Oba organa sta bila soglasna, da je potrebno podpreti železarnice z združevanjem sredstev z direktnim povezovanjem zainteresiranih in poleg tega še preko SISEOT s tem, da se jim prizna vsaj 95 % korišćenje prilivov, oziroma, da se tretman jekla izenači z nafto, ali da se pokrije primanjkljaj iz združenih sredstev republik.

Člani skupnosti za jeklo so v začetku aprila letos na skupnem sestanku s predsednikom SISEOT obravnavali nastalo situacijo in zunanje trgovinsko bilanco Slovenskih železarn ter ugotovili, da je možno pokriti primanjkljaj le tako, da kupci združujejo devizna sredstva na podlagi samoupravnega sporazuma o združevanju po čl. 67 in 68 zakona, ali z drugimi oblikami združevanja dela in sredstev. Sprejet je bil sklep, naj vsi kupci Slovenskih železarn združujejo sredstva za pokritje deficita. Imenovana je bila tudi delovna skupina, ki naj oceni možnosti združevanja po čl. 67. členu, pripravi usklajen tekst sporazumov in pripravi strokovni predlog za rešitev manjka deviznih sredstev v celoti.

Povzemamo pripombe v razpravah na delovni skupini in razgovorih s kupci:

- razpolaganje z devizami v OZD s 65 % od prilivov ne pokriva niti lastnih uvoznih potreb;

- načeloma so OZD kovinske predelave pripravljene sodelovati pri pokrivanju uvozne substance Slovenskih železarn s tem, da so v celoti oskrbljene vsaj v višini pogodbenih količin za leto 1981. Sprejemljivejša varianta za kupce jekla je stimulacija odkupa deviz pri aktivnih;

- devizna sredstva za združevanje so minimalna spriču razmeroma malega izvoza predelovalcev in je tudi delež jekla v izvoznih izdelkih majhen, povprečno med 5-10 % vrednosti finalnih izdelkov;
- ocenjeno je, da je možno združevanje pretežno nasloniti na 67. člen zakona in da bi pri večjih OZD v SRS lahko računali na okoli deset milijonov dolarjev, kar je le 1/3 pričakovanih sredstev;

- porabniki želijo, da se breme deviznih združevanj razporedi na celoten obseg dobav jekla domačemu trgu. SZ so predloge za povezovalne poslane vsem večjim kupcem v državi, tako direktnim, kakor tudi trgovini, vendar se na vsesplošen pozitivni odziv ne morejo obvezati;

- po mnenju porabnikov SZ naj ne povečujejo izvoza zaradi boljše in racionalnejše oskrbe domačega trga. Vsak skupen izvoz s finalistom po dogovorjeni ceni pa dejansko železarnam povečuje plansko predviden obseg izvoza, s čimer poslabšuje svoj ekonomski položaj. Prilivi skupnega izvoza dotečajo namreč postopno, proizvodnja in oskrba jekla pa morata teči po mesečni dinamiki. Premestitveni krediti in ad hoc uvoz tako znatno vplivajo na stroške poslovanja in proizvodnje;
- zaradi zagotavljanja planirane proizvodnje jekla je stališče SZ, da mora združevanje po 67. členu v kombinaciji z 68. členom zakona pokriti predvideno maso udeležbe deviz v deficitu bilance.

Na osnovi dosedanjih bilateralnih dogovorov s člani skupnosti za jeklo na nivoju SOZD in bilateralnih dogovorov železarn z drugimi kupci (in tudi člani skupnosti za jeklo) znaša znesek, za katerega so se obvezali kupci združiti devizna sredstva, 25.514.809 dolarjev.

Do 18. avgusta je bilo združeno oziroma izvršenih prenosov deviznih sredstev v višini 3.629.866 dolarjev, in sicer iz območja SR Slovenije 2.848.717 in drugih republik 781.149 dolarjev. Te prenose so izvršile delovne organizacije: Iskra, Elektrokovina, Gorenje TGO, ITPP, REK Velenje, Djuro Djaković, Rade Končar, GIP Vegrad, ITPP Ribnica, Konstruktor Murska Sobota, SCT Ljubljana, ZIV TAM Beltinci, Klavdivar Žiri, Livnica Varaždin, MIN Niš, Gorenje TIKI, Unior Zreče, Vožila in EMO Celje.

Po železarnah so bili prilivi do tega dne naslednji (v dolarjih):

- železarna Jesenice 2.549.983

- železarna Ravne 100.000
- železarna Štore 979.883

Razlika deviznih sredstev med - do meseca avgusta s sporazumi dogovorjenim zneskom (25.514.809 dolarjev) in realiziranimi prilivi (3.629.866 dolarji) v višini 22.884.943 dolarji bo združena v celoti do konca prvega trimesečja 1982.

Pri dogovarjanju o združevanju deviznih sredstev se kupci obnašajo različno, oziroma pripravljenost za združevanje ni vedno adekvatna njihovim izvoznim rezultatom na konvertibilno področje. Prodajni tim železarn je zato sprejel v pogledu politike dobav naslednje sklepe:

- dobave kupcem, ki so pripravljene združiti največ 25 % predračunske vsote, se ustavljajo;
- kupcem, ki so pripravljene združiti do 50 % predračunske vsote, bodo dobave realizirane v okviru naših možnosti;
- kupcem, ki so se obvezali združiti nad 50 % predračunskih sredstev, bomo dosledno izpolnjevali pogodbeno obveznost.

Vsota deviznih sredstev v višini 25.514.809 dolarjev, za katero so se do sredine avgusta kupci obvezali združiti (podpisani in evidentirani samoupravni sporazumi), ne zadostuje za pokrivanje devizne bilance železarn.

V ZADNJEM TROMESEČJU ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

dosežen mesečni poprečni dohodek v letošnjem letu,

- da je ustrezno temu dosežen tudi čist dohodek in sredstva za ustrezne sklade,

- da so vse temeljne organizacije združene dela zaključile mesec avgust in vse dosedanje letošnje obdobje uspešno, to je brez izgub, razen TOZD Jeklarne, katere izguba znaša 67.000.000 din.

Analizo stroškov po temeljnih organizacijah smo predstavili v zadnji številki Železarn, vendar pa je ob tem treba povedati, da smo že v avgustu čutili povišanje nabavnih cen, predvsem surovin in ostalih vložnih materialov, kar bo vplivalo na poslabšanje finančnih rezultatov v naslednjih mesecih.

Žal pa doslej znani proizvodni rezultati za mesec september kažejo manj ugodne rezultate. Oprema bo po nedokončenih podatkih dosežena 35.000 ton namesto za ta mesec programiranih 36.275 ton. To pa pomeni odstopanje v oceni predvidenih dohodkov na vseh področjih, oziroma postavkah. Če razliko pomnožimo s poprečno prodajno ceno 29.241 din na tono, doseženo v mesecu avgustu, potem to pomeni izpad 7 milij. din predvidene finančne realizacije.

Slabši rezultat bo dosežen predvsem zaradi pomanjkanja lastnega jekla. Po nedokončenih podatkih bodo v TOZD Jeklarne v septembru izdelali okrog 2.000 ton manj jekla, kot je bilo načrtovano. To pa je seveda povzročilo slabšo oskrbo TOZD Valjarna bluming štekel, hkrati pa je tudi pri izdelanem jeklu v tej valjarni dosežen nižji izplen zaradi lunke in drugih napak v jeklu.

Od pričakovane tuje dobave 8.900 ton polizdelkov smo do konca prejšnjega tedna prejeli le 4.300 ton, kar se bo nedvomno tudi odražalo v doseženi gotovi proizvodnji. Pri tem pa moramo poudariti, da devizne bilance SR Slovenije, SOZD Slovenske železarnice in naše železarnice kažejo, da bodo tudi v naslednjem obdobju težave z nabavo polizdelkov, surovin in rezervnih delov v tujini, kar bo seveda povzročalo motnje v obratovanju.

Čeprav smo že večkrat, moramo tudi tokrat poudariti, da bosta v veliki meri vplivala na potek obratovanja in doseganje naših proizvodnih ciljev naše dosledno izpolnjevanje programa izvoza in dobav kupcem, s katerimi skupno izvažamo in zmanjševanje naših lastnih potreb po uvozu. To pa je seveda v veliki meri odvisno od izpolnjevanja planskih ciljev v naši temeljni organizaciji združenega dela Jeklarne. Čeprav se vsi zavedamo in občutimo, da se naši jeklarji spoprijemajo z zastarelimi oziroma dotrajanimi napravami in kadrovskimi težavami, hkrati vemo, da je prisotnih tudi

stuje za pokrivanje devizne bilance železarn.

Zaradi tega so bile izvedene, ali so v teku, še naslednje akcije:

V druge republike so bili poslani direktnim kupcem predlogi za združevanje deviznih sredstev v višini (v dolarjih):

Srbija	8.310.600
Hrvatska	4.146.100
Makedonija	174.000
Črna gora	188.400
Vojvodina	1.684.800
skupaj	14.503.900

Predlog ni bil poslan v SR Bosno in Hercegovino zaradi dogovora iz vršnih svetov obeh republik.

Železarnice se bodo same bilateralno dogovarjale z ostalimi direktnimi kupci v SR Sloveniji za višino združevanja 3.853.990 dolarjev, trgovskim organizacijam pa se bo poslal predlog za združevanje trindvajset milijonov 930.760 dolarjev. Z obstoječimi obvezami kupcev in novimi predlogi za združevanje bi predviden obseg združevanja znašal 67.803.459 dolarjev.

(Povzeto iz poročila komercialne službe delovne skupnosti SOZD Slovenske železarnice, ki je bilo posredovano na zadnji seji delavskega sveta SOZD SZ vsem delegatom.)

precej subjektivnih vzrokov in napak, da ne dosegajo planskih nalog. Nihče ne dvomi v to, da je naša rešitev v novi elektrojeklarni, toda ta je še v projektih, ta čas pa bi morali narediti vse, da optimalno izkoristimo dane zmogljivosti in se spoprimejo s subjektivnimi vzroki in napakami, ki so vendarle prepogostne pri izdelavi jekla, še predvsem v martinarni. Izlivom, zgrešenim šaržem, lunke in podobno v veliki meri botruje človeški faktor, čeprav vemo, da je pri izdelavi jekla priznan tudi določen rizični odstotek.

Vse to nam kaže, kakšen izreden pomen ima v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja sleherni ton izdelanega in predelanega jekla. Izpad, na primer, 1.000 ton gotove proizvodnje nam po avgustovskih poprečnih cenah pomeni izpad 29.241.000 din finančne realizacije.

Zastavljene cilje v zadnjem tromesečju pa bomo morali dosledno in odgovorno uresničevati v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, kajti le tako bomo ob koncu leta lahko dosegli kolikor toliko ugodne finančne rezultate. Od tega pa je seveda odvisno, s kakšnimi skladi bomo startali v novo leto, kakšne bodo naše naložbe v nadaljnji razvoj, naši osebni dohodki in ne nazadnje sredstva za skupno in splošno porabo, za zadovoljevanje naših življenjskih potreb na področju zdravstva, vzgoje in izobraževanja, kulture, otroškega varstva, socialnega varstva in podobno.

Podatki in analize kažejo, da bistveno tudi nismo napredovali pri uresničevanju sprejetih stališč in sklepov za doseganje boljše tehnološke in delovne discipline. Da mnogokje še premalo resno in odgovorno uresničujemo začrtane varčevalne ukrepe. Da se dejansko premalo zavedamo, da bomo imeli le toliko, kolikor bomo naredili in seveda tudi privarčevali. Vsi si nedvomno želimo večje osebne dohodke, povečan regres za dopuste v prihodnjem letu, za jubilejne nagrade, urejenost naših počitniških domov, boljše urejenost našega okolja, stabilno socialno varstvo in podobno, žal pa se nekateri pri tem ne zavedajo, da si to lahko ustvarimo izključno le z lastnim boljšim in odgovornejšim delom.

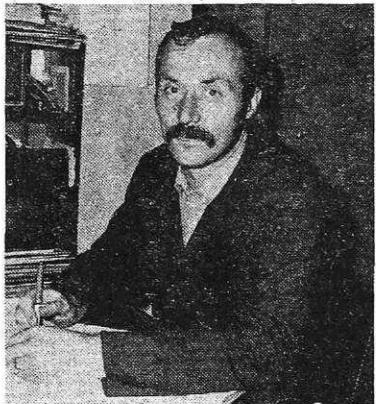
Vsi naši naporji morajo biti usmerjeni v dosledno uresničevanje sprejetih planskih ciljev do konca leta, ker bomo le z doslednim uresničevanjem proizvodnih programov ustvarili tudi ustrezno finančno realizacijo. Pri tem pa nikakor ne smemo pozabiti, čeprav bomo do konca leta dosegli vse predvidene količine, da bomo še vedno za več kot tri odstotke zaostali za letnim planom pri skupni proizvodnji in za več kot štiri odstotke za gotovo proizvodnjo. To pa pomeni po doseženi prodajni ceni v avgustu okrog 580 milij. din izpadle finančne realizacije. Seveda so temu botrovali veliki objektivni vzroki, to je pomanjkanje polizdelkov, nekateri nepredvideni zastoji in podobno, precej pa je bilo tudi subjektivnih. Med planskimi cilji pa mora še posebna prioriteta veljati izvozu, od česar je pomembno odvisna naša oskrbljenost s polizdelki, surovinami in rezervnimi deli iz uvoza.

Prehajamo v zadnje tromesečje, v katerem moramo vse naše napore usmeriti v boljše in odgovornejše delo, v dosledno varčevanje, oziroma zmanjševanje stroškov na vseh področjih. Ta čas pa zahteva tudi mobilizacijo vseh subjektivnih socialističnih sil, vseh, ki lahko s svojo aktivnostjo in delovanjem vplivajo, da bomo začrtano tudi dosegli.

PREDSTAVLJAMO PREDSEDNIKE SAMOUPRAVNIH ORGANOV

SAŠO PIBER je bil v TOZD Žičarna izvoljen za namestnika predsednika delavskega sveta. Ker je predsednik šel v drugo delovno organizacijo, opravlja sedaj on dolžnosti predsednika. Je tudi predsednik odbora za gospodarstvo in namestnik predsednika komisije za inovacije in koristne ideje. V TOZD Žičarna dela kot vodja proizvodnje. »Pri tem delu je treba imeti pregled nad celotno proizvodnjo v temeljni organizaciji, nad pretokom vsega materiala v vseh oddelkih in pri tem upoštevati vse tiste pogoje, ki se dnevno spreminjajo. Treba je vedeti, kakšen je vložek, kateri stroji so na razpolago, upoštevati stanje strojev in tudi to, kateri delavci trenutno delajo na njih, predvsem zaradi tega, da se zagotovi izpolnjevanje kvalitetnega programa. To je obsežno delo, pa tudi razgibano in zanimivo, tako da ga z veseljem opravljam,« je povedal Sašo o svojem delu.

Sašo je prišel v Železarno že 1966. leta. Začel je delati v oddelku instalacij kot pripravnik. Po vojaščinu je nekaj časa delal na vzdrževanju, leta 1969 pa je prišel v žičarno. Najprej je z delom spoznaval stroje in naprave v obratu, potem pa je bil nekaj časa delovodja v pocinkovalnici. Vmes je končal tudi višjo tehnično strojno šolo v Mariboru. Od 1973. leta je na sedanjem delovnem mestu. Je domačin, z družino pa živi na Javorniku.

O delu samoupravnih organov v njihovi temeljni organizaciji je povedal: »Naš delavski svet se je do sedaj sestel trikrat, odbora za gospodarstvo in za delovna razmerja pa sta imela vsak po štiri seje. Sklepnost na naših sejah ni bila nikoli vprašljiva, kljub temu pa ugotavljam, da so nekateri delegati zelo prizadevni, drugi pa ne delajo tako, kot bi morali. Take večkrat opozarjamo, da so dolžni obveščati svoje samoupravne delovne skupine o delu delavskega sveta, pa tudi prenašati mnenja in pobude iz samoupravnih delovnih skupin na delavski svet. Sindikat ima nalogo, da take nedelavne delegate zamenja, oziroma da izvede nadomestne volitve, saj ti mečejo slabo luč na delo vseh samoupravnih organov.«

Povedal je še, da je poročanje na delovnih skupinah, kljub pasivnosti nekaterih delegatov dobro. Na sestankih skupin se kaže posebno zanimanje za obratno problematiko. Tudi ko gre za investicije, osebne dohodke ali kaj podobnega, so razprave živahne. Za delavca so velikokrat pomembnejše čisto majhne stvari, ki se ga neposredno tičejo, kot pa sama proizvodnja. Delovne skupine se pri njih sestajajo redno enkrat mesečno in nekaj gradiva je rednega in ga obravnavajo na vseh sestankih. To je poročanje o proizvodnji, o cenah, planu ... »Ne razpravljamo samo o količinskem doseganju plana, ampak predvsem o izvrševanju kvalitetnega programa, torej posvečamo večjo pozornost proizvodnji kvalitetnejših izdelkov, kot so: VAC žica, patentirana in EPP žica ter žica v palicah in v pramenih. Vse to obravnavamo tako na sestankih samoupravnih delovnih skupin kot na odboru za gospodarstvo. Zasedujemo tudi gibanje prodajnih cen naših izdelkov. Na sestankih delovnih skupin, tako kot na sestankih drugih samoupravnih organov, vedno najprej pregledamo zapisnike prejšnjih sej, da ugotovimo, katere sklepe smo izvršili in katerih ne. Tako odpade nerganje, češ da nas nihče ne posluša in podobno pa tudi spominimo se, kakšne sklepe smo na prejšnji seji sprejeli. Sploh je pri nas v navadi, da je treba nekatere večkrat spomniti, da se kakšna stvar naredi.«

Na odboru za gospodarstvo pozorno spremljamo gibanje stroškov, dohodka in osebnega dohodka. Spremljamo tudi težave z vložkom ter prodajo naših izdelkov in izvrševanje naših izvoznih obveznosti.

Odbor za delovna razmerja, ki se ukvarja s kadrovsko problematiko v obratu, ima tudi dovolj dela. Na žalost smo v bolniški odsotnosti med prvimi v Železarni. Veliko je takih, ki bolujejo nad 30 dni. Odbor se ukvarja z raznimi notranjimi razporeditvami, tako da so stroji, na katerih se izdelujejo kvalitetnejši proizvodi, vedno zasedeni. Problem imamo z veliko fluktuacijo na začetnih delovnih mestih v žičarni I in v patentirnici. V žičarni I ljudi najbrž moti delo na normo, saj kljub začetni sedmi plačilni kategoriji, posebni stimulaciji v prvih šestih mesecih dela in posebnem inštruktorju, ki novoprejetega uvaja v delo, prekinje delovno razmerje brž, ko preidejo na

samostojno delo. Tudi letos smo imeli precej takih primerov. To je najbrž širši problem. Imam občutek, da mnogi iščejo le prehodno zaposlitev. Pozna se tudi, da mnogi nimajo nikakršnih delovnih navad. Če kdo ostane pri nas šest mesecev ali leto dni, bo sigurno ostal še nekaj let. Mi tukaj lahko nekoga naučimo delati s stroji, ne moremo pa mu vcepiti dobrih delovnih navad.«

Povedal je tudi, da delegacije za posamezne samoupravne interesne skupnosti delajo dobro tam, kjer je predsednik delegacije aktiven, tam pa, kjer predsednik ne dela tako, kot je treba, tudi delegacija ni aktivna. Posredovanje gradiva in informacij delegacijam po njegovih besedah tudi ni pravilno. »Gradivo dobi predsednik in če njega ni, ali če ga iz kakršnihkoli vzrokov ne posreduje delegacijam, potem našega delegata ni na sejah delegacij. Razmišljali smo že, kako bi spodbudili delo delegacij. Menimo, da bi tu lahko veliko storil sindikat, ki bi delegacije spodbujal k delovanju. To je seveda samo razmišljanje in na tem področju nismo nič naredili. Najbrž bo težko najti primerno obliko dela delegacij, da bo delo tako utečeno, kot je, na primer, pri samoupravnih organih. Vsekakor pa bo treba tu še naprej iskati v tej smeri.« Povedal je, da so pri informiranju v obratu naredili korak naprej, ko so začeli sodelavce redno informirati o delu samoupravnih organov preko oglasnih desk. Te so postavljene na vidnih mestih in vse gradivo je na njih pravočasno izstavljeno, pazi pa se tudi, da se zastarelo gradivo pravočasno sname. »To je tudi ena od možnosti, ki bi jo lahko s pridom uporabili pri informiranju delegacij, toda vprašanje je, kdo bi to delo opravljal, saj sodelavec, ki sedaj skrbi za oglasne deske, za to ni stimuliran in delo opravlja poleg svojih delovnih obvez.«

Sindikalna organizacija v TOZD Žičarna dobro deluje. Člane ZK pa je premalo slišati, čeprav to ne pomeni, da so povsem neaktivni, težave pa imajo z mladinsko organizacijo. Večkrat so že poskušali pospešiti delo mladinske organizacije, pa jim to ni uspelo, kljub temu, da imajo veliko mladih sodelavcev.

»Vsi samoupravni organi in družbenopolitične organizacije v naši temeljni organizaciji so veliko delale za izboljšanje tehnološke in delovne discipline. Z novimi ukrepi, ki veljajo za vso železarno, pa smo to še okrepili s tem, da smo poostrili kontrole. Mislim, da so ti ukrepi pri nas naleteli na plodna tla, čeprav so tu še pomanjkljivosti. V Železarni pa ti ukrepi niso zazveli tako, kot bi morali in tisti med nami, ki ne mislijo delati tako, kot je treba, s pridom izkoriščajo našo slabost, da raje s prstom kažemo na druge, kot da bi pometli pred svojim pragom. Tako najdemo slab zgled in oporo pri tistih, ki že pred koncem dne odhajajo iz Železarne čez tire.«

Tudi pri tehnološki disciplini bo treba po njegovih besedah povečati odgovornost. Še vedno se v mnogih stvareh ne držijo dogovorjenega, tistega, kar so že prej spoznali za pravilno in uspešno. Nekaj časa sicer gre, potem pa gre do stvari spet svojo staro pot. To se dogaja predvsem tam, kjer ni posebne kontrole, oziroma v fazah pred končnim vlečenjem žice. Tako se napaka, ki jo je naredil delavec na začetku tehnološkega procesa, vleče skozi ves proces. Potem pa je treba veliko dodatnega dela, truda in stroškov, da se material sploh lahko prodaja.

Veliko kritik leti tudi na vzdrževanje. Povedal je, da se delavci večkrat pritožujejo, da je bil stroj pred remontom boljši kot po njem. »Vendar je naše sodelovanje z vzdrževalci dobro,« je še dodal. »To se kaže tudi v sodelovanju pri kompletiranju in dograjevanju raznih linij in strojev. Eden takih primerov, ki izstopa, je združitev Herborn in Niehoff strojev v linijo, ki jo imenujemo kar HVZ linija.«

»Mnogo delavcev, tako pri nas kot drugje v Železarni,« je še povedal ob zaključku najinega pogovora, »ima tak odnos do dela, da dajo izdelek iz rok ne glede na to, kakšne kvalitete je. O tem, kakšen bo končni izdelek, v katerega je vloženo tudi njihovo delo, pa žal ti delavci ne razmišljajo.«

Sodelavca v žičarni (Foto S. Kokalj)

IZGUBO V SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA JE TREBA POKRITI – KAKO?

Na valovih radia Triglav Jesenice je bilo v sredo, 23. septembra, posredovano poročilo o posvetu, na katerem so bili analizirani vzroki odklonilnega stališča osemnajstih TOZD in delovnih skupnosti v Železarni do predloga za povzemanje prispevne stopnje skupnosti otroškega varstva od sedanjega stopnje 0,80 % na 1,98 % iz osebnih dohodkov zaposlenih v občini Jesenice.

Radio Triglav je poročal o posvetu precej enostransko, v glavnem samo tisti del, ki so ga posredovali prisotnim predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij in občinske skupnosti otroškega varstva z zahtevo, da v TOZD in delovnih skupnostih še enkrat razpravljamo o prispevni stopnji, ki naj bi jo v predlagani višini sprejeli. Kaj so predstavniki TOZD in delovnih skupnosti (predsedniki delavskih svetov, predsedniki izvršnih odborov sindikata, sekretarji osnovnih organizacij zveze komunistov in ZSMS in vodje TOZD oziroma delovnih skupnosti) povedali o razmerah v temeljnih organizacijah, o predlogih in mnenju delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarnice, predvsem pa o zahtevah v zvezi s pokrivanjem izgube v skupnosti otroškega varstva, pa v poročilu ni bilo slišati. Zato menim, da je tako sporočilo popolna dezinformacija.

Vse skupaj ne bi imelo pomena pogrevati, če na posvetu ne bi prišlo do nasprotujočih si mnenj o tem, kako naj pokrijemo nastalo izgubo v skupnosti otroškega varstva. Prisotnim predstavnikom temeljnih organizacij in delovnih skupnosti ne more biti vseeno, če nekateri predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij izkrivljajo upravičene pripombe in sklepe zborov delavcev v Železarni in jim celo očitajo nizko moralno in neodgovornost do družbenih obveznosti.

Zakaj bi skrivali to, kar je danes v času nujne stabilizacije gospodarstva, pa tudi celotne družbene in osebne potrebe treba reči na glas, pošteno in dobro namerno, da so naše želje po družbenem standardu na nekaterih področjih šle že predaleč in jih z razpoložljivim dohodkom TOZD in z delom osebnega dohodka delavcev ne moremo v celoti pokrivati, da pa so nekatere dejavnosti pri tem potegnile krajši konec pri »razdeljevanju hleba«, ki je na voljo.

In prav te stvari so delavci v Železarni na zborih zelo odločno povedali. Tudi veliko različnih predlogov je bilo, ki naj bi pomagali pri reševanju izgube v jeseniškem otroškem varstvu. Zelo odločno in nedvoumno je bilo na zborih delavcev rečeno, da je izguba v skupnosti otroškega varstva treba pokriti. Rekli pa so tudi, da niso za predlog izvršnega sveta skupščine občine Jesenice, da bi z odlokom zmanjšali dejavnost v otroškem varstvu. Odločno so delavci tudi pojasnili, da ni možno iskati sredstev za pokrivanje izgube samo s povečanjem prispevne stopnje iz osebnih dohodkov delavcev. Delavci so mnenja, da je že dovolj združenega denarja iz osebnega dohodka in dohodkov TOZD za vse SIS in druge družbene potrebe, le da ta sredstva niso pravilno razdeljena za posamezne dejavnosti. Zato je poročanje radia Triglav, da je bilo na posvetu rečeno, da naj se poiščejo notranje rezerve v skupnosti otroškega varstva, sploh neresnično. Rečeno je bilo, da je treba iskati sredstva in rezerve v vseh samoupravnih interesnih skupnostih.

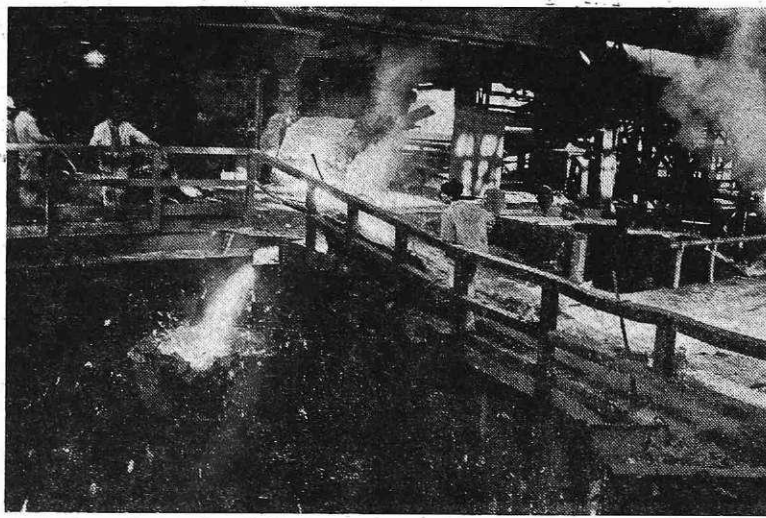
Predstavniki skupnosti otroškega varstva so povsem upravičeno dejali, da je bilo otroško varstvo takorekoč celo izigrano z raznimi obljubami ob sprejemanju plana za leto 1981. Radi jim verjamemo, da so bolje izpeljali svoje želje, ki segajo prek zmoglosti trenutnega združevanja sredstev iz dohodkov združenega dela občine in iz osebnih dohodkov delavcev, kot nekateri drugi. To je bilo na posvetu tudi rečeno. Sami smo si zgradili tako strukturo, ki nam jo lahko zavidajo tudi veliko bolj gospodarsko razvite in bogatejše države, kot je naša. Zdaj je treba rešiti tisto, kar je za vse nas najpomembnejše. In to je v našem primeru zagotovo otroško varstvo. In da ponovim, tako mislijo tudi delavci naše železarnice.

Zato so bili v razpravah, pa tudi na posvetu, izrečeni predlogi, naj se zmanjšajo programi nekaterih drugih SIS v občini, sproščena sredstva pa naj se namenijo otroškemu varstvu. Tako gledanje in sklepanje prav gotovo ni politično nemoralno, kot to nekateri vodilni družbenopolitični delavci v občini menijo. Delavci v proizvodnji so dovolj razgledani, da vedo, kako se je treba odločiti v trenutno težki gospodarski situaciji za vso državo. Sledijo samo pozivi, da naj bodo budni pri družbeni potrošnji in da jo je treba spraviti v okvire, ki jih bomo sposobni financirati.

Bilo bi prav, da povemo, da smo našo celodnevno šolo že pripeljali na dokaj visok nivo v primerjavi z drugimi občinami v Sloveniji. Že nivo, ki smo ga zgradili do preteklega leta, je

velik uspeh na področju osnovnega šolstva. Zagotovo si želimo vsi, da bi stoodstotno omogočili vsem otrokom v občini sodoben pouk v lepih in tehnično dobro opremljenih učilnicah. Vendar so želje v sedanjih gospodarski krizi le nekoliko prevelike in združeno delo občine Jesenice nima možnosti, vsaj še nekaj let ne, ustvarjati tolikšen dohodek, da si bomo uresničili tudi tiste, še skrite želje, ki jih je še kar veliko. Ostanimo toliko pošten in gospodarni, da bomo rekli bobu bob.

Zato je zares nerazumljivo pospeševanje prehoda na celodnevno osnovno šolo v sedanjem obsegu. Če

Prehod na plavžo (Foto I. Kučina)

DELAVCI ENERGETIKE V PRVEM POLLETJU

Delavci temeljne organizacije združenega dela Energetika v svojem polletnem poročilu ugotavljajo, da je bila Železarna v prvem polletju ustrezno preskrbljena z vsemi vrstami energije. Občasno so bila sicer krajša zadržanja elektroobločnih peči, zaradi presegevanja petnajstminutne konice, ki močno vpliva na ceno električne energije.

Energetika oskrbuje TOZD in delovne skupnosti naše železarnice z elektroenergijo, toplotno energijo in plinsko ter vodno energijo. Poleg lastnega pridobivanja teh energijskih medijev, velike količine, predvsem električne energije, tudi kupujemo. Tako so delavci TOZD Energetika v lastnih vodnih in parnih elektrarnah v prvem polletju pridobili 16.168 MWh električne energije, ali 8,6 % več kot so načrtovali. Kupili pa so 168.166 MWh električne energije, oziroma 0,8 % manj od predvidene z letnim planom. Redukcije električne energije pa so v šestih mesecih zabeležili 245,6 MWh.

V poprečju so presegli tudi načrte pri pridobivanju toplotne energije in tehničnih plinov. Pri tem naj povemo, da smo v Železarni v prvem polletju porabili 31.287 10³Nm³ zemeljskega plina ali 3,5 % manj od predvidevanj. Energetiki so tudi večje količine toplotne energije in tehničnih plinov prodali zunanjim naročnikom.

Pri tem pa v svojem poročilu ugotavljajo, da je količina pridobljene lastne energije še vedno manjša zaradi okvar vodne turbine 2 v HE Zasip 2,8 MW, ki je v popravilu v Litostroju, okvare asinhronskega generatorja na Javorniku 0,6 MW in pomanjkanja strojnikov za obratovanje turbogeneratorja 23 v začetku leta.

Zaradi podaljšane remonta na turbotrtilniku GHH v januarju in istočasne okvare ležajev pomožne grupe vetrila BBC, je bila zmanjšana tudi proizvodnja groblja v plavžu.

V prvem polletju so izvedli remonte v HE Gorje in HE Vintgar, parnih kotlov ter vročevodnega kotla Jesenice, turbotrtilnika GHH in kisikarne. Izvedli so tudi popravilo pogona usadalnih bazenov za čiščenje vode in sanacijo vtočnega objekta za hladilno vodo na jezu.

V poročilu pa poudarjajo, da še vedno obstaja pereč problem pomanjkanja strojnikov in vzdrževalcev energetskih naprav zaradi odhoda, pa tudi omejevanja zaposlovanja upokojevcev.

V TOZD Energetika so v prvem polletju ustvarili 1.010.633 din celotnega prihodka, kar je 10,4 % več kot v enakem obdobju lani. Materialnih stroškov so skupaj z amortizacijo in drugimi poslovnimi stroški imeli 951 milij. din ali 11 % manj kot so predvidevali, vendar pa 80 % več kot lanske polletje.

Po odštevu materialnih stroškov od celotnega prihodka jim je ostalo 60 milij. din dohodka, ki zaostaja za planiranim za 9 %, pa tudi za lanskim za 5 %.

bi ostali pri obsegu lanskega leta, bi lahko bila prispevna stopnja za šolstvo za kako desetinko odstotka nižja, višja pa pri otroškem varstvu in ne bi danes zapravljali časa s takimi razpravami, kdo mora in koliko mora dodatno prispevati iz osebnega dohodka, če vemo, da so redni osebni dohodki občutno padli in da številne družine že težko shajajo od enega do drugega izplačila osebnega dohodka.

Če bi prišli pred delavce s stabilizacijskim programom, da smo pripravili nekatere občinske izdatke zmanjšati, na primer, ukinitve VIZ, zmanjšanje administracije v občinski upravi, v samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah, bi bile razprave na zborih delavcev zagotovo drugačne. Če bi ob tako zmanjšanih programih še vedno zmanjkalo del sredstev za otroško varstvo, bi tudi delavci v proizvodnji brez oklevanja rekli DA za povečanje prispevne stopnje za skupnost otroškega varstva.

Leon Mesarič

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 5. DO 11. OKTOBRA

5. oktobra, STANKO ČOP, vodja invest. razvoja, Zirovnica 90 a, številka telefona 89-438;
6. oktobra, VLADIMIR OBLAK, vodja TOZD Strojne delavnice Jesenice, Titova 1 a, štev. telefona 81-727;
7. oktobra, OSKAR KÜRNER, vodja RO, Jesenice, Tavčarjeva 9, številka telefona 81-214;
8. oktobra, MARIN GABROVŠEK, vodja TKR, Jesenice, Kejžarjeva 1, številka telefona 81-439;
9. oktobra, JOŽE OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče 21, štev. telefona 88-771 (pri Butinar);
10. oktobra, JANEZ POLJŠAK, vodja splošnega sektorja, Hrušica 12;
11. oktobra, JANEZ BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarina 9, štev. telefona 83-193.
V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja štev. 19, številka telefona 2435.
Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj. Dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni.
V prostih sobotah, nedeljah in praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 5. 10.	FRANCI NOVAK	FRANC NOVAK
TOREK – 6. 10.	ALOJZ SLIVNIK	BOŽIDAR ČERNE
SREDA – 7. 10.	MIRKO ZUPAN	FRANC BERNIK
ČETRTAK – 8. 10.	IVAN SLAMNIK	MITJA BENEDIČIČ
PETEK – 9. 10.	DUŠAN SMID	FRANC ARNEŽ
SOBOTA – 10. 10.	JOŽE RAVNIK	ALOJZ VARL
NEDELJA – 11. 10.	JANEZ ARH	MARTIN BRUMAT

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3549
vezni telefon je: 2317
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 5. do 10. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta – dr. Marija Kovačič-Može,
popoldne: II. obratna ambulanta in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 10. oktobra, samo dopoldne II. obratna ambulanta in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta – dr. Marija Kovačič-Može.

ZOBNE AMBULANTE:

dopoldne: II. zobna ambulanta – v. dent. Marjan Hočevnar,

popoldne: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.

Za Železarno v torek, 6. oktobra in v četrtek, 8. oktobra, popoldne.

Za borce v sredo, 7. oktobra, popoldne.

V soboto, 10. oktobra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.

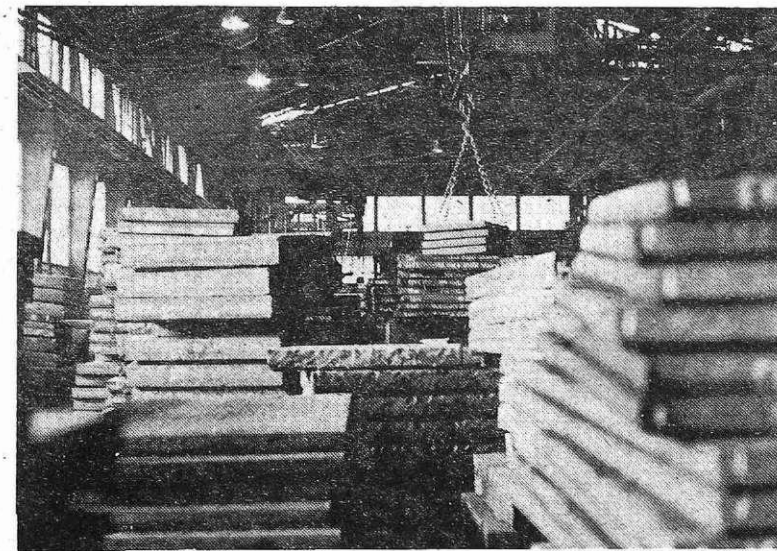
ČLANOM ZVEZE INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

Elektrotehniško društvo Jesenice bo v torek, 6. oktobra, organiziralo za vse člane ZIT ogled sejma: SODOBNA ELEKTRONIKA na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Odhod bo s parkirnega prostora Železarnice ob 12.15.

Člani plačajo ob prijavi 100 din.

Prijave zbira Vinko Rekar – interni telefon 2058, do ponedeljka, 5. oktobra, do 12. ure, oziroma do polne zasedbe avtobusa.

V valjarni debele pločevine (Foto I. Kučina)

Na osnovi sklepa delavskega sveta delovne organizacije železarnice Jesenice z dne 20. 8. 1981 in v skladu z 91. členom statuta delovne organizacije železarnice Jesenice ter 125. členom samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice objavlja razpisna komisija

RAZPIS

prostih del in nalog podpredsednika poslovnega odbora delovne organizacije železarnice Jesenice za mandatno dobo 4 let.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom za navedena dela oziroma naloge izpolnjevati še naslednje pogoje:

– da ima visokošolsko izobrazbo in pet let uspešnega dela v gospodarstvu,

– da je angažiran družbeno političen delavec z ugledom v širši družbeni skupnosti,

– da ima ustvarjalen odnos do uveljavljanja in uresničevanja samoupravljanja, do naše politične usmeritve, da je pošten, da odgovorno gospodari z družbenimi sredstvi, da spoštuje zakonitost, da ima pravičen odnos do ljudi ter da je sposoben povezovati pravice z dolžnostmi in odgovornostmi.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo za podpredsednika PO« v roku 15 dni po tem razpisu na naslov: SZ – Železarna Jesenice, o. sol. o., Jesenice, Cesta železarjev 8.

PREGLED SESTANKOV SDS

Tokrat kaže najprej »razčistiti« zadevo, ki je sicer sama po sebi jasna.

Iz OTK — oddelek za jeklarstvo so telefonirali na CPSI, da jim pristojne službe nečijo dati pojasnila v zvezi z njihovim zahtevkom po soudeležbi v premisknem sistemu nagajevanja, do česar se čutijo upravičeni zato, ker niti tona jekla ne more iti mimo njihovega delovnega prispevka v nadaljnjo predelavo. Pojasnila jim nečijo dati zato, pravijo, ker za tak zahtevek nimajo uradnega zahtevka s strani centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

Sicer pa to ni edina SDS, ki se pritožuje, da ne dobi odgovora na vprašanja, ki jih postavlja na svojih sestankih.

Kako je torej s to zadevo?

To je stvar vodij temeljnih organizacij in delovnih skupnosti! — V statutih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti imamo povsem jasno napisano — vzemimo, na primer, v roke statut TOZD Livarna in pogledajmo člen 36 — da je zahteve ali vprašanja delavca oziroma SDS dolžan obravnavati in na njega odgovoriti tisti odgovorni delavec ali pristojni organ, v čigar delovno področje sodi zahteva ali vprašanje — in to v predpisanih rokih. Dalje: če odgovora ne dobi, lahko delavec ali skupina naslovi vprašanje, ali zahtevek, neposredno na delavski svet temeljne organizacije ali delovne skupnosti — ta pa je dolžan odgovoriti in o tem obvestiti tudi izvršni odbor sindikalne organizacije. Dalje: zahteve in vprašanja je dolžan posredovati odgovornim delavcem oziroma samoupravnim organom vodja temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti in z odgovorom seznaniti vodjo SDS.

Pri takšnih vprašanjih je torej odveč vsakršno izmikanje. Informacija s CPSI ima samo značaj obvestila ali opozorila pristojnim organom ali službam, da bi ti lahko ustrezno ukrepali za boljše počutje in za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev.

Na zahtevek delavcev oddelka OTK za jeklarstvo smo, na primer, dvakrat opozorili v pregledu sestankov SDS. — Tudi nam se, na primer, lahko v tem primeru postavlja vprašanje, čemu pravzaprav poskušamo čim bolj temeljito pripraviti vsak teden pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin, če pristojne službe, organi in tudi družbenopolitične organizacije vprašanja, zahtevke in stališča delavcev vse prvečkrat enostavno obidejo.

Seveda pa ni vselej in vsepovsod tako črno, kot bi se lahko zdelo iz tega zapisa. Po izkušnjah z zapisniki bi lahko rekli, da imajo te stvari v TOZD Žičarna in Hladna valjarna Jesenice — čeprav v zapisnikih tudi ne manjka kritičnih pripomb — kar dobro urejene.

Sicer pa smo tokrat prejeli (v minulem tednu) iz šestih temeljnih organizacij zapisnike s sestankov petnajstih samoupravnih delovnih skupin. Ponekod so še vedno obravnavale predlog dopolnila k temeljnemu planu skupnosti otroškega varstva za obdobje 1981–1985 v letu 1981 — čeprav naj bi se ta razprava zaključila že do 15. septembra — drugje pa so evidentirale možne kandidate za delegate, ki jih bomo prihodnje leto volili v družbenopolitične in v samoupravne interesne skupnosti.

SDS plavž 4 (TOZD PLAVŽ) meni — »črnavno je seznanjena s perečim problemom otroškega varstva v občini« — da je odstotek, po katerem naj bi se povečala prispevna stopnja, previsok. S petodstotnim povečanjem vrednosti opravi in nalog se skupina sicer strinja, pripominja pa, da se ne bi smel zmanjšati dodatek na nočno, nedeljsko in praznično delo, kot je predlagano. Na sestanku je bilo razen tega govora še o ogledu razstave o civilni zaščiti v Kranju ter o disciplini, ki je zlasti pri mlajših (novosprejetih) delavcih nezadovoljiva.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS priprava dela — odprema, valjarna 2, adjustaža 3, strojna adjustaža 3 ter lužilnica 1. Vse so obravnavale predlog dopolnila k temeljnemu srednjeročnemu planu skupnosti otroškega varstva. SDS priprava dela — odprema navaja, da se je glasovanja vzdržala (ne navaja pa, koliko članov SDS je bilo prisotnih na zboru delavcev), ob čemer pa ima določene pomisleke. Tako pravi, da naj bi se tudi vzgojnovarstvene organizacije in vzgojnovarstvene enote obnašale v duhu stabilizacije, zanima pa jo tudi, kakaj se sredstva ne planirajo, kot bi bilo pravilno, na začetku leta. Vprašanje, »kakaj imamo tri ustanove in tri vodstva« in »ali je ta kader pravilno zaposlen«, pa je seveda nekoliko nejasno (toda takšnih je v zapisnikih SDS mnogo). SDS valjarna 2 je predlog sprejela s pripombo, da naj se program skupnosti otroškega varstva vrednoti po dejanskih potrebah že na začetku leta in ne šele tedaj, ko »že tóče voda v grlo«. Skupina je na sestanku naslovila tudi apel na odgovorne službe, da naj se pri nabavi vložka posveti večja pozornost tudi

kvaliteti — ne samo količini. SDS poudarja, da z vložkom slabe kvalitete prav tako ni možno dosežati plana, kot v primeru, če vložka ni. Tudi stroški predelave so v tem primeru večji. Skrbijo tudi, »kakaj bo, ko se bo ustavil« Langlis (?) — nečitljivo napisano) brusilni stroji. Pravijo, da je v slabem stanju in da rezervnih delov nimajo v zalogi. Pod rubriko v zapisniku »ODGOVORJENO NA VPRASAŠJA, POSTAVLJENA NA PREJŠNEM SESTANKU« je zapisano: »Nismo dobili odgovorov«. SDS adjustaža 3 in strojna adjustaža 3 sta na skupnem zboru predlog dopolnila zavrnili, sklicujoč se na to, da smo pri nenehnem porastu življenjskih stroškov prizadeti vsi, da moramo zato potrebe in želje reševati v okviru trenutnih možnosti ter da prispevki in dajatve že sedaj preveč obremenjujejo osebni dohodek. Pod razno pa sta SDS postavili več vprašanj, »na katera pričakujejo do sledečega sestanka SDS odgovore«. Tako vprašujejo, kakaj niso sestanki SDS vsak mesec ter kako naj delegati posredujejo mnenje in predloge SDS, če pa ta o ničemer ne razpravlja. Žerjavovodjo je zanimalo, »kakaj je z montažo zavore za most«. V zvezi s tem opozarja, da delo s takšnim žerjavom pomeni kršenje pravil o varstvu pri delu. Prvi rezalci so izrazili nezadovoljstvo nad delom remontnih skupin, ki opravljajo redne remonte. Njihovo delo so ocenili kot nekvadratno. Skupini sta tudi predlagali, da naj bi nekoga, ki dela le na eno izmeno (pomočnik gospodarja?) zadolžili, da naj bi pazil na kvaliteto dela čistilk v garderobah ter po potrebi urgiral zaradi morebitnih okvar v kopalnici. Nadalje skupini zanima, kakaj ni bilo možno večje povečanje vrednosti delovnih nalog in kdaj se bo pričelo reševati vprašanje kategorizacije dela v adjustaži. Zanima ju tudi, kakšni so izgledi za nabavo kolobarjev in kakšen bo osebni dohodek glede na manjšo proizvodnjo. Glede discipline in osebnih odnosov pa SDS ugotavlja, da je stanje na zadovoljivi višini. SDS lužilnica 1 v zvezi z dopolnilom navaja le podatke o glasovanju (štirinajst proti eden vzdržan, eden za povišanje prispevne stopnje).

SDS hladna predelava 2 (TOZD JEKLOVLEK) je predlog dopolnila sprejela. Ob tem pa meni, da je treba izgubo skupnosti otroškega varstva pokriti s prerazdelitvijo sredstev SIS. Predlaga tudi, da naj SIS prične bolj racionalno porabljati združena sredstva. Razpravljal je tudi o ukrepih za izboljšanje delovne in tehnološke discipline.

SDS strugarna valjev Javornik in Bela (TOZD STROJNE DELAVNICE) sta na sestanku potrdili kandidacijsko listo za delegate v družbenopolitičnih in interesnih skupnostih. SDS strugarna valjev Javornik je razen tega naslovila na TOZD Družbena prehrana vprašanje, če je »določena minimalna teža klobase«, kajti tako klobase kot žledčki so po mnenju delavcev premajhni. SDS strugarna valjev Bela pod razno opozarja, da osebni dohodki kljub petodstotnemu povečanju še vedno močno zostajajo za povečanjem življenjskih stroškov.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS parne naprave 1, 2, 3 in 4 ter delavnica toplotne energije. Skupine so evidentirale možne delegate za samoupravne interesne skupnosti ter za zbor združenega dela.

Zbor delavcev SDS tovor (TOZD TRANSPORT) pa je obravnaval dopolnilo samoupravnega sporazuma o temeljnih planih SIS otroškega varstva. Člani SDS se z dopolnilom ne strinjajo. Pravijo, da že sedaj praktično prispevajo za ta SIS 3,41 % od osebnega dohodka, kar znese za povprečen osebni dohodek po statistiki 550 dinarjev. To pa pomeni v okviru same Železarne okoli 3.300 tisoč dinarjev. Pri tem so upoštevali tudi zmanjšano število upravičencev za otroški dodatek in prispevek občanov, ki koristijo usluge otroškega varstva. Ta pa ni ravno majhen, pravijo. SDS meni, da je treba poiskati notranje rezerve, zmanjšati administracijo ipd. »Saj vemo«, pravijo, »da z rastjo OD v Železarni raste tudi kvota denarja za vse prispevke, ker so obračunani po procentni stopnji. S tem se tudi uravnava medsebojno razmerje.«

Sedaj si oglejmo še zapisnike, za katere smo v prejšnji številki Železarja objavili, da jih bomo povzeli tokrat. Pripombe in stališča v zvezi z dopolnilom s teh sestankov smo upoštevali že v prejšnjem povzetku, zato jih sedaj ne bomo posebej omenjali, ampak se bomo omejili predvsem na obratno problematiko.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS delavnica elektrostrojev 2, vodstvo GRD tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika ter RTA in 3. Razen predloga dopolnila so nekatere SDS obravnavale tudi petodstotno povečanje vrednosti delovnih nalog in predlog sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe. SDS kleparji pod razno opozarja, da bi potrebovali več starejših kvalificiranih kleparjev.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo sprejeli zapisnike SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2 ter vzdrževanje Bela 1, 4 in 5. SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 vprašujeta »kakaj delavci v zadrujni gradnji dobijo do 500 tisoč dinarjev posojila, delavci v zasebni gradnji pa le do 200 tisoč dinarjev«. SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 sta razpravljali tudi o varstvu pri delu ter o disciplini. Na sestanku SDS vzdrževanje Javornik je bilo pod razno govora tudi o normiranju in točkanju delovnih nalog.

SDS vzdrževanje Bela 1 in 4 sta obravnavali tudi sporazum o delitvi osebnih dohodkov. Pravijo, da ne razumejo, zakaj jim ne pripadajo ure za manjkajoče. SDS opozarja tudi, da je v kopalnici treba namestiti zavese, da plošča nad garderobo pušča, da je treba zasesti prosta opravila in naloge delovodij. Vprašujeta tudi, kaj je s pralno komoro. SDS vzdrževanje Bela 4 v zvezi s sporazumom o delitvi sredstev za osebne dohodke zahteva, da dodatki za posebne časovne pogoje dela ostanejo v tisti višini, kot so bili predlagani v prvotnem predlogu. Zaradi pogojev, ki jih imajo vzdrževalci v vročih jeklarnah, pa so zahtevali, da se jih izenači z vzdrževalci v jeklarni in na plavžu (dodatki na proizvodnjo, beneficiran staž). Nekateri delavci, ki že več let niso napredovali, so se pritoževali, da so preslabo ocenjeni in da nimajo možnosti za napredovanje. Menijo, da bi se jih moralo izenačiti z delavci v proizvodnji, ki se jim je že večkrat popravila plačilna skupina (valjavci štekla).

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 1, 2, 3 in 4, delavnica toplotne energije, delavnica električne energije, delavnica PIV energije ter PIV energija 1, 2, 3 in 4. Obravnavale so različno tematiko (predlog dopolnila, sporazum o delitvi sredstev za osebne dohodke, premakljivi delovni čas, povečanje vrednosti delovnih nalog ipd.), iz katere povzemamo le nekatere pomembnejše pripombe. Na sestanku SDS vodstvo TOZD je bilo med drugim postavljeno vprašanje, če je res, »da je prišlo v 380 primerih do prekatégorizacije po odloku in da ne sme priti do sprememb kategorij prej, preden ne bo to vprašanje rešeno z novim katalogom nalog in opravil«. SDS energetiki 1, 2, 3 in 4 izjavljajo, da so proti predlogu sporazuma o delitvi sredstev za osebne dohodke, ker predlog »izkazuje zmanjšanje vrednosti dodatkov za delo v turnusu«. Na sestanku SDS delavnica elektroenergije je bilo med drugim govora tudi o tem, da se tehnične izboljšave ne evidentirajo in da jih je treba v bodoče prijavljati pristojni službi. Predlagala je tudi, da naj se dvema pomožnima delavcema, ki delata v prostorih z visoko napetostjo, poveča plačilna skupina. Tudi SDS PIV energija 1 je imela pomisleke k sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke (dodatki za posebne časovne pogoje dela). Proti zmanjšanju dodatkov za posebne časovne pogoje dela so bile tudi SDS PIV energija 2, 3 in 4.

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, promet in vleka 1, 2, 3 in 4, avtomobilski prevozi, tehtalci, vozovna delavnica, delavnica motornih vozil, lokomotivna delavnica ter vzdrževanje proge. Razpravljale so predvsem o predlogu dopolnila. SDS vodstvo TOZD je poleg tega opozorila na neprimernost njihove kantine, pritožbe pa so bile izrečene tudi na kvaliteto hrane. Postavljeno je bilo tudi vprašanje, kdaj bo v pisarni vodje prometa nameščena obešalna stena. SDS vozovna delavnica, delavnica motornih vozil, lokomotivna delavnica ter vzdrževanje proge pa opozarjajo, da še ni rešeno, oziroma še niso dobili dogovora na vprašanje glede prehrane delavcev v kantini, ki so ga zastavili že na sestanku, 3. aprila letos.

O predlogu dopolnila je tekla beseda tudi na sestankih SDS vodstvo TOZD, restavracija Železarne, kantine ter samaki domovi v TOZD DRUŽBENA PREHRANA. SDS kantine je razpravljala tudi o prehrani delavcev na nočni dnini. Sklenila je, da mora dežurni šofer dostaviti topli obrok v kantino, če je ta pravočasno naročen.

SDS nabava 1 in 2 (DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE) sta obravnavali predlog dopolnila in se seznanili z informacijo o uvajanju premakljivega delovnega časa.

O predlogu dopolnila, premakljivem delovnem času, povečanju vrednosti delovnih nalog in še nekaterih drugih zadevah je bilo govora tudi na sestankih SDS oddelek za zdravstvo in socialno varstvo, sekretariat ter »čistilke« v DELOVNI SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE. SDS sekretariat v zvezi z uvedbo premakljivega delovnega časa opozarja, da je treba predlagati spremembo pravilnika o delovnih razmerjih.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelek za organizacijo dela, raziskovalni oddelek, tehnološki laboratorij, priprava vzorcev, kemični laboratorij HVB, OID ter operativna novogradnja. Tudi tu so skupine obravnavale že večkrat omenjano tematiko. SDS organizacija dela omenja, da v rasti osebnih dohodkov zaostajamo za drugimi železarnami (Ravne, Store). SDS raziskovalni oddelek v zvezi s povečanjem vrednosti delovnih nalog pripominja, »da je vloga delavcev pri delitvi dohodka in sklada skupne porabe še vedno minimalna«. Razpravljala pa je tudi o reorganizaciji raziskovalnega oddelka in opozorila, da je treba v skladu z reorganizacijo reševati tudi prostorske probleme. Na sestanku SDS kemični laboratorij HVB je bilo govora tudi o problematiki, ki se je v polletju pojavljala v zvezi z organizacijo dela in o deležu posameznih delavcev pri premagovanju nastalih težav, oziroma o problematiki medsebojnih odnosov.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklovlek

4. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 11. septembra, je predsednik Janez Židan sklical 4. redno sejo delavskega sveta TOZD Jeklovlek. Pri pregledu sklepov prejšnje seje so delegati ugotovili, da so izvršeni, razen tistih, ki so akcijski in imajo dolgoročnejši značaj.

Delegatom sta poročala predsednika odbora za delovna razmerja in odbora za gospodarstvo. Pomembni so nekateri ugotovitveni sklepi, kot je vprašanje manjših naložb, predvsem naložb za modernizacijo Jeklovleka, ki je bila v letu 1980 prijetna, vendar še ni fizično zaključena in niso odpravljene pomanjkljivosti.

V nadaljevanju so obravnavali dopolnilo k samoupravnemu sporazumu o temeljnih planih SIS za otroško varstvo občine Jesenice za obdobje 1981–1985 v letu 1981. Menili so, da bi bilo v nasprotju s stabilizacijskimi prizadevanji, če bi povečali prispevno stopnjo in predlagali, da se program ustrezno korigira, oziroma poišče rezerve znotraj skupne in splošne porabe.

Razen tega je DS obravnaval in potrdil spremembo samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseganje dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odnosa deviz za obdobje 1981–1985.

Na osnovi ocene poslovnih rezultatov za leto 1981 in devizne bilance so ugotovili, da ne bo mogoče izpolniti povečanega obsega proizvodnje in izvoza, ker ni zagotovljenih

TOZD Livarna

3. SEJA DELAVSKEGA SVETA

14. septembra so se na tretji redni seji sestali delegati delavskega sveta TOZD Livarna in obravnavali naslednje točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, dopolnilo k samoupravnemu sporazumu o temeljnih planih skupnosti otroškega varstva občine Jesenice za obdobje 1981–1985 v letu 1981, spremembe samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseganje dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odnosa deviz za obdobje 1981–1985, predlog povišanja vrednosti delovnih nalog ter razno.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so vsi izvršeni.

Delavski svet je dopolnilo k samoupravnemu sporazumu pod drugo

ustreznih naročil, čeprav je TOZD pripravljena vložiti maksimalne napore, da bi dosegli večji dohodek in priliv deviz.

Potrdili so predlog o povišanju vrednosti delovnih nalog za 5 % s 1. avgustom, vendar le kot akontacija na oceno poslovne uspešnosti do konca leta.

Ob sklepu seje so obravnavali dopis FRS, ki obvešča, da je inventurna komisija v skladišču R 3 izvršila pregled in ugotovila, da je poslovanje v redu in zgledno.

V. L.

TOZD Strojne delavnice

5. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja v TOZD Strojne delavnice Slavko POLANC je 18. septembra sklical peto sejo odbora, na kateri so poleg pregleda sklepov prejšnje seje obravnavali vlogo za novospregate delavce, vloge o premetitvah delavcev ter rešili več prošenj.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so člani ugotovili, da so nekateri sklepi še neizvršeni.

Člani odbora so imenovali tričlansko komisijo v sestavi: Vojo Jovičič, Franc Koblar in Anton Gartner, ki bo spremljala trimesečno poizkusno delo sodelavca, ki bo opravljal dela in naloge II. ključavničarja.

Potrdili so tudi komisijo za strokovni izpit pripravnice. Člani te komisije so: Jernej Hočevar, Hečma Janša, Edo File, Dana Ambrož in Drago Šorl.

Na znanje so vzeli tudi dopis finančno-računovodskega sektorja o premetitvi računovodkinje TOZD Strojne delavnice na opravljanje del in nalog v finančno računovodskem sektorju.

Pri obravnavanju kadrovske problematike so 11 delavcev razporedili za opravljanje del in nalog za nedoločen čas, tri novospregate delavce pa so sprejeli za določen čas.

Pri obravnavanju prošenj so člani potrdili vlogo za odobritev 10 dni izredno plačane odsotnosti za sodelavca zaradi treningov in tekmovanj pri Smučarskem klubu Jesenice.

Obravnavali pa so tudi prošnjo za prestop sodelavca v temeljno organizacijo Jeklarne, enemu sodelavcu pa

so sporazumno omogočili prekinitve delovnega razmerja z rednim odgovornim rokom.

O. M.

Železarski globus

LR KITAJSKA

V to državo je pred kratkim prispeala skupina japonskih rudarskih strokovnjakov, da bi pregledali možnosti za povečanje kitajskega izkopa premoga in s tem tudi izvoza na Japonsko. Obiskali bodo 17 kitajskih premogovnikov. Do leta 1985 želi LR Kitajska povečati svoj izvoz premoga z letos predvidenih 2,7 milij. ton na 10 milij. ton letno. Leta 1980 je izvozila na Japonsko 1,64 milij. ton premoga, od tega 1,02 milij. ton za koksiranje in 620.000 ton za potrebe termoelektrarn.

Kaže, da bodo kitajski premogovniki težko povečali do leta 1985 svoj letni izvoz premoga za koksiranje japonskim železarnam v količini 1,5 milij. ton na predvidenih pet milij. ton. Povečanje proizvodnje omogočeno z japonsko tehnično pomočjo poteka počasneje kot so v začetku predvidevali.

PODROČNE KONFERENCE OO ZSMS V OBČINI RADOVLJICA

Idejno-politično usposabljanje in izobraževanje mladih, kot ena od osnovnih nalog organiziranega dela v ZSMS, problematika še vedno ne urejenega sistema štipendiranja, ki neposredno vpliva na dinamiko zaposlovanja in nadaljnje perspektive in pomen mladinskega prostovoljnega dela so bile glavne teme na področnih konferencah osnovnih organizacij ZSMS v občini, ki so potekale v minulih dneh.

Vodstvo OK ZSMS Radovljica je že v mesecu juniju ugotovilo, da mladinska organizacija zaradi pogostega forumskega dela nima ustreznega mesta niti vpliva na izvajanje ali oblikovanje širših družbenih usmeritev, ki v pretežni meri obravnavajo in določajo družbeno-ekonomski in socialni status mlade generacije. Zaostren gospodarski položaj zahteva od organizacij ZSMS angažirano vsebino dela, ki je pogojena z nekaterimi aktualnimi družbenimi protislovji, vendar je razprava razkrila številne vzroke za pasivnost nekaterih OO ZSMS v združenem delu, krajevnih skupnostih in izobraževalnih ustanovah, ki pomenijo odmak od začrtanega programa mladinske organizacije.

Na konferenci mladih iz krajevnih skupnosti so delegati sprejeli nekatere usmeritve za delo, ki naj bi okrepile akcijsko enotnost mladih na področju vključevanja v delegatski sistem, mladinske delovne akcije in organizacijo klubske dejavnosti. Posebno pozornost bo treba v osnovnih šolah posvetiti najmlajšim in pripraviti »mladinske ure« kot obliko usposabljanja bodočih mladinskih aktivistov.

Konferenca mladih delavcev je opozorila na specifične težave OO ZSMS v OZD, ki izvirajo iz neza-interesiranosti članov, le-ta pa ima svoje korenine v »nemoci« pri sprejemanju samoupravnih odločitev, tudi tistih, ki neposredno vplivajo na družbeno-ekonomski položaj mladih. Priprave na volitve leta 1982 so po mnenju udeležencev konference priložnost, da organizacije ZSMS premagajo zgolj deklarativno delo na sestankih z odločno akcijo za nadaljnji razvoj samoupravljanja, uresničevanja stabilizacijskih načrtov in krepitve odgovornosti. Delegati so prav tako kritično spregovorili o trenutnem stanju štipendiranja, zaposlovanja in o odnosu nekaterih vodilnih struktur v združenem delu do mladinskih delovnih akcij.

SPOZNAVNI VEČER ŠTUDENTOV JESENIŠKE OBČINE

Klub študentov jeseniške občine obvešča svoje člane, da bo v petek, 2. oktobra, v prostorih Kazine spoznavni večer s pričetkom ob 19. uri. Ob glasbi se bomo spoznavali do 24. ure.

Večera se udeležite v čim večjem številu.

POHOD NA MOJSTROVKO

Klub tudi obvešča člane, da bo v soboto in nedeljo, 3. in 4. oktobra, pohod na Mojstrovko. Zbrali se bomo v soboto ob 8. uri na avtobusni postaji pred Murko. Poleg primerne opreme za hribe vzemite s seboj tudi planinske izkaznice. Pohod bo ob vsakem vremenu.

MB

Predstavniki osnovnih šol in Solškega centra Radovljica so na konferenci mladih v vzgoji in izobraževanju sprejeli nekatere usmeritve za širše oblike usposabljanja in izobraževanja v skladu s programom OK ZSMS Radovljica. Ocenili so priprave osnovnošolcev za prehod na usmerjeno izobraževanje, pri čemer so poudarili slabo informiranje o možnostih in perspektivah pri odločanju za bodoči poklic.

Vse tri področne konference so znova potrdile pripravljenost mlade generacije, da organizira v ZSMS neposredno sodelovanje pri odločanju v vseh sredinah, še posebej v organizacijah združenega dela, saj njen današnji družbeno-ekonomski in politični položaj ne dopušča več zgolj manifestativnih oblik delovanja. OO ZSMS pa bo postala temeljna celica mladih le tedaj, če bodo le-ti znotraj organizacije in preko njenih delegatov lahko uresničevali svoje življenjske interese. Prav to pa bo temeljno izhodišče za razgovore ob obiskih članov predsedstva OK ZSMS Radovljica v OO ZSMS, na katerih naj bi temeljito analizirali aktivnost mladih v občini.

Brane Grohar

DELO KOMISIJE ZA KULTURO PRI OK ZSMS JESENICE

Komisija za kulturo. Kaj pa je spet to? Zveni vam zelo nepoznano in upali bi trditi, da take komisije naša mladina sploh nima. O, pa jo ima. Kar pridno je začela delati že lansko leto, a je bila napaka v tem, da je bila o tem širša javnost premalo obveščena. Toda delala je in prav tej komisiji se lahko zahvalimo za številne koncerte mladih skupin. Tako smo predstavili tudi svežo nastalo skupino Brez imena, ki je prijetno presenečenje za Jesenice. Seveda pa so naši načrti segali vse dlje, toda pri enem samem problemu se nam je vsa stvar podrla. Denar. Kje naj dobimo denar, da bi lahko normalno delali? Tega žal res ne vemo. Prav zaradi tega nastajajo razprave, da mladina spi in šploh ni za nobeno delo.

Treba nam je pomagati, pa gre. Lep primer take pomoči smo našli v knjigarni. Prišel sem v knjigarno in zaprosil, če bi bila v izločbi lahko razstava, ki bo jo organizirala komisija za kulturo. Niso le prikimali, naš predlog so navdušeno pozdravili in sprejeli. Stopil sem do Brana

Slevca in mu oddal ponudbo za razstavo. Bil je ravno tako navdušen in prav vesel je bil, da mu slik ni treba voziti v Ljubljano na razstavo.

Z razstavo v knjigarni, pa še nismo niti najmanj zaključili našega dela. Ustanovili bomo tudi »malo foto galerijo«, ki bo v prostorih »mlečnice«. Predlog smo posredovali tudi kulturni skupnosti in sicer, da bi ustanovili redna mladinska srečanja v kinu Radio. Tam bi vrteli mladinske filme, ki bi jih spremljal kritik, ki bi nam lahko povedal marsikaj zanimivega o filmu nasploh, ki je nam tako slabo znan. Taki filmi pa bi prišli v poštev tudi za šole z usmerjenim izobraževanjem, saj imajo na programu filmsko vzgojo, ki bi jo popestrili s temi filmi in večeri. Upam, da to ne bo ostalo le na papirju, saj nam je kulturna skupnost že obljubila, da bo to izpeljala.

Toliko zaenkrat. Še se vam bomo javili, vi pa sodelujte z nami, saj bomo s skupnimi močmi dosegli boljše rezultate.

Sandi Jakopič

Železarski globus

INDIJA

V decembru preteklega leta je pričela obratovati prva naprava za izdelavo železove gobe v Indiji po postopku SL/RN, ki uporablja v rotacijski peči kot reductent premog. Z obratovanjem te naprave, ki lahko letno izdela 30.000 ton železove gobe s kasnejšim možnim povečanjem na 45.000 ton, je napravila Indija prvi korak na tem področju železarske tehnologije. Zanimanja za ta postopek je v tej deželi veliko, saj ima le majhne zaloge premoga za koksiranje, medtem ko ima ostalih vrst premoga, ki so primerni za postopek direktne redukcije železove rude, dovolj.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Steel Co. je razvila in dala na tržišče novo vrsto jekla za izdelavo cevi velikega premera, primernih za gradnjo plinovodov in naftovodov na področjih z zelo nizko temperaturo. Glavne prednosti tega jekla so: visoka trdnost, velika žilavost pri temperaturi preizkušanja - 45 stop. Celzija in odlična varljivost. Možnost uporabe je za debelino stene 32 mm do temperature - 30 stop. Celzija in za debelino 28 mm do - 20 stop. Celzija.

Obnova kabla, ki pelje čez Mežaklo v Radovno (Foto S. Kokalj)

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

RADIOLOŠKO-BIOLOŠKO-KEMIČNA ZAŠČITA

— ugotavljanje in sprejemanje stopnje nevarnosti, zanesljivo in hitro obveščanje o opaženih pojavih,

— zaščita ljudi, živali in materialnih dobrin, nujnih za življenje in delo, kolikor je mogoče, dokler ne nastanejo pogoji za odpravljanje posledic,

— prva pomoč kontaminiranim, da bi se preprečilo hujše posledice, in

— dekontaminacija ljudi, živali in materialnih dobrin v obsegu in stopnji, ki zmanjšuje nastanek hujših posledic.

Da bi se izpolnile te naloge, mora vsaka stanovanjska hiša imeti sredstva za dekontaminacijo v količini, ki je določena v odloku ZIS o minimumu osebnih in kolektivnih sredstev za zaščito.

Poleg teh sredstev lahko priskrbimo stanovanjskim hišam in naseljem (soseskam) tudi sredstva in pribor za RBK opazovanje. V večjih in ločenih naseljih lahko ustanovimo skupine za RBK opazovanje in dekontaminacijo.

Za kolektivno zaščito ljudi in materialnih dobrin usposobiti obstoječe objekte tudi za RBK zaščito (kletni prostori, podzemeljska skladišča, garaže in drugi primerni prostori) ter jih, odvisno od namena le-teh, opremiti s priročnimi ali tipiziranimi filtroventilacijskimi napravami.

Če je v hiši ali naselju (soseski) urejeno zaklonišče za RBK zaščito, je treba organizirati uporabo le-tega.

Ukrepe za EBK zaščito v stanovanjskih hišah in naseljih (soseskah) organizira organ upravljanja, izvajajo pa jih sami stanovalci.

3. R B K zaščita v organizaciji združenega dela in v krajevni skupnosti

V organizaciji združenega dela in v krajevni skupnosti RBK zaščito organizirati tako, da se zagotovi: odkrivanje JKB udara in sporočanje o opaženih pojavih, ugotovitev vrste BSt in merjenje intenzitete radioaktivnega sevanja, dozimetrijska kontrola obsevanih ljudi, dajanje prve pomoči kontaminiranim in poškodovanim ljudem ter evakuacija le-teh v zdravstvene ustanove, pripravljanje in urejanje objektov za kolektivno zaščito, zaščita osnovnih materialnih dobrin, hrane in vode, dekontaminacija in preoblačenje ljudi in dekontaminacija tehničnih sredstev, opreme, objektov in zemljišča.

Za kolektivno zaščito ljudi in materialnih dobrin usposablja obstoječe objekte (zaklonišča, kletne prostore, skladišča, podzemeljske objekte in podobno) in jih, odvisno od njihovega namena, opremiti s priročnimi in specialnimi filtroventilacijskimi napravami.

V organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih odvisno od stopnje nevarnosti, velikosti in pomena, imeti skupine ali enote RBK zaščite (za izvidništvo in dekontaminacijo) v sestavi enot civilne zaščite. Moramo jih opremiti z nujnimi sredstvi za detekcijo, dozimetrijo in zaščito telesa ter s potrebnimi količinami snovi za dekontaminacijo. Za izpolnjevanje nalog dekontaminacije (ljudi, materialnih dobrin, obleke, zemljišča, objektov ipd.) uporabljati krajevna in priročna sredstva in objekte.

4. R B K zaščita v družbenopolitičnih skupnostih

Za reševanje zapletenih problemov na področju RBK zaščite v družbenopolitičnih skupnostih imeti sile in sredstva:

a) v občini za:

— Organizacijo JKB kontrole na ozemlju občine, da bi se hitro in zanesljivo določili parametri jedrskih udarov, strokovno identifikacijo kontaminantov in kontrolo okolja, hrane in vode, ugotavljanje in spremljanje elementov prizemeljskih meteoroloških razmer, ki vplivajo na trajanje in obnašanje kontaminacije, obdelavo zbranih podatkov in pripravo elementov za oceno in prognozo RBK situacije, in

— odpravljanje posledic učinka JKB udara v primeru kontaminacije širših razmer, zlasti za dekontaminacijo velikih organizacij združenega dela in materialnih dobrin večjega obsega, dekontaminacijo obleke, obutve in drugih predmetov iz tekstila in usnja, pomembnejših živil, objektov in za izdelavo prehodov na kontaminirano zemljišče.

JKB kontrolo organizirati v okviru službe OJOA, bazirati pa jo je treba predvsem na strokovnih službah in ustanovah, ki glede na naravo svojih del lahko opravijo te naloge (meteorološka in hidro-meteorološka služba, kmetijske postaje, zdravstvena in veterinarska služba, razni laboratoriji itd.).

Za opravljanje nalog dekontaminacije usposobiti predvsem ustrezne službe (komunalno, zdravstveno, veterinarsko ipd.), cestno-gradbene organizacije in druge kapacitete (pralnice, čistilnice, javne kopalnice, servise za pranje avtomobilov ipd.), če je potrebno pa ustanoviti tudi ustrezne skupine — enote za RBK dekontaminacijo.

Za izpolnjevanje takšnih bolj zapletenih in obsežnejših nalog imeti enote za RBK zaščito. Angažirati jih v situacijah, ko zaradi večjih izgub ljudi in obsežnejših kontaminacij prizadeti organi in organizacije ne morejo z lastnimi močmi in sredstvi odpraviti nastale posledice.

b) v republiki:

V republiki prek občinskih organov civilne zaščite in službe OJOA omogočiti spremljanje RBK situacije na ozemlju in prevzeti vse ukrepe za zaščito in dekontaminacijo. V te naloge je treba vključiti tudi ustrezne znanstvene institucije.

Nadaljevanje

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

NIOB

Največje podjetje na svetu, ki se ukvarja s pridobivanjem in prodajo nioba, je brazilsko CBMM, ki ima svoja nahajališča v Araxi v zvezni državi Minas Gerais. Leta 1980 je CBMM izdelala 12.000 ton nioba v obliki piroklor koncentrata s približno 60 % niobovega oksida in ga v glavnem tudi predelala v feroniob. Svetovna poraba nioba je dosegla leta 1980 okoli 16.000 ton. V rudniku Araxa cenijo skupne zaloge nioba na okoli 8 milij. ton, kar bi ob sedanji porabi zadostovalo za okoli 500 let.

K tej količini je treba prišteti še zaloge drugih nahajališč. Leta 1980 je izdelalo neko drugo brazilsko podjetje še 1600 ton nioba in neko kanadsko ravno toliko. Zaloge nioba so tudi na afriški celine. Še v letošnjem letu bo pričela obratovati v rudniku Araxa nova naprava za flotacijo, ki bo omogočila povečanje

proizvodnje te kovine za nadaljnjih 17.000 ton. S tem bo tudi ob povečani rasti porabe zagotovljena svetovna preskrba z niobom vsaj za prihodnjih deset let.

Še leta 1955 je bil niob kovina brez prave tehnične uporabe. Šele razvoj mikrolegiranih jekel z visoko trdnostjo v šestdesetih letih in istočasno odkritja nahajališč v brazilski Araxi in v kanadski provinci Quebec so omogočili prodor te kovine v železarsko industrijo.

Že majhne količine dodatka, od 0,025 do 0,10 % nioba jeklu, znatno vplivajo na lastnosti jekla. Pri tem gre predvsem za povečanje trdnosti, kar omogoča zmanjšanje porabe jekla v različne namene.

Tudi povečanje varljivosti in žilavosti jekla dosežemo z dodatkom nioba, kar omogoča njegovo uporabo pri gradnji velikih cevovodov, ploščadi za črpanje nafte, mostov, v avtomobilski industriji in podobno. Dodatek nioba omogoča varčevanje z energijo in razvoj novih projektov energetskega vira.

Leta 1801 je angleški kemik Charles Hatchett (1765–1847) v britanskem muzeju v Londonu raziskoval mineral, ki so ga našli v Severni Ameriki. Našel je nov oksid, katerega kovino je

po odkritelju Amerike imenoval kolumbij. Po letu 1826 sta se dva nemška znanstvenika, Wöhler in Derzelius, ukvarjala z minerali, ki vsebujejo spojine nioba in tantalala. Vendar je šele Heinrich Rose (1795–1864) potrdil niob kot kovino, ki je sorodna tantalu in ga je poimenoval po Niobi, Tantalovi hčerki.

Ko je bil na razpolago v večjih količinah in po primerni ceni, je pričel niob — ki ga v ZDA še vedno imenujejo kolumbij — svoj vzpon v železarski industriji. Njegove vsestranske lastnosti in primerna cena tudi za najčistejšo kovino bodo odprle nove možnosti uporabe. Z niobom legirana krom-nikljeva jekla so primeren material za jedrske reaktorje, plinske turbine, pogonske motorje letal in rakete. Zlitine nioba z različnimi kovinami so odporne proti visoki temperaturi. Niobov klorid, ki je odporen proti obrabi, uporabljajo pri izdelavi trdih kovin. Zlitine nioba in kositra in še nekaterih drugih kovin imajo dobre možnosti pri izdelavi super prevodnikov.

SEJA KONFERENCE DELEGACIJ ZA ZBOR ZDRUŽENEGA DELA

V ponedeljek, 28. septembra, je bila v Železarni seja konference delegacij za zbor združenega dela, ki je bila namenjena pripravi na 40. sejo ZBORA ZDRUŽENEGA DELA SKUPŠČINE OBČINE JESENICE. Med najbolj pomembnimi točkami dnevnega reda za sejo zbora, ki bo v sredo, 30. septembra, ob 16. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice, so:

- poročilo o uresničevanju srednjeročnega plana občine Jesenice 1981–1985 v I. polletju 1981,
- problematika zdravstvenega varstva v občini Jesenice,
- predlog odloka o družbenem svetu Uprave družbenih prihodkov občine Jesenice,
- predlog odloka o določitvi povečanja prispevne stopnje za uresničevanje programa skupnosti otroškega varstva Jesenice za obdobje oktober–december 1981 za zavezanca, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma ter
- predlog sklepa o najetju kredita za potrebe teritorialne obrambe.

Poročilo o uresničevanju srednjeročnega plana občine Jesenice v I. polletju letošnjega leta je na konferenci delegacij podal član poslovodnega odbora Anton VARL. Uvodoma je omenil, da se v poročilu posebno poudarja, da je bil v Železarni celoten prihodek kar za 47% višji in navaja, da je poglavitni vzrok za to potrebno iskati v porastu cen, saj je tudi blagovna proizvodnja v I. polletju letos nižja od lanskega leta. Že delegati delavskega sveta Železarni so na seji 20. avgusta letos opozorili, da je tako prikazovanje nekoliko enostransko in preveč prikazuje Železarno, da pošlje dobro zaradi porasta cen. Pri tem pa moramo poudariti, da smo si v Železarni Jesenice skladno s srednjeročnim razvojem zastavili zahtevno nalogo v prestrukturiranju naše proizvodnje in smeri bolj zahtevnih in kvalitetnejših vrst jekla. Tako usmeritev smo tudi že sprejeli koncem prvega polletja lanskega leta s konkretnim akcijskim programom. Zato lahko trdimo, da je del višjega celotnega prihodka v Železarni tudi rezultat take usmeritve. Za letošnje prvo polletje nam je prav kvalitetni premik prispeval 8% višji prihodek. Pomembno je, da se o tem seznaniti tako zbor skupščine kot širša javnost.

V poročilu je tudi navedeno, da smo v Železarni v prvem polletju porabili kar 48% več sredstev kot v prvem polletju lanskega leta. Na večjo porabo so pomembno vplivale višje cene surovin, energije. Tudi zaradi tega je potrebno poročilo celoviteje obravnavati. Tov. Varl je poudaril, da smo ob obravnavanju poročila dolžni opozoriti tudi na oceno realizacije družbenega plana v letu 1981. Ocena za Železarno je nekoliko preoptimistična oziroma vprašljiva. Ocena navaja približen 39% porast skupnega prihodka v letošnjem letu. V Železarni pa smo zaskrbljeni, da zaradi devizne situacije ne bomo mogli uresničiti teh ciljev. Pojavlja se bojazen, da te ocene ne bomo mogli doseči iz dveh razlogov. Omeniti je potrebno, da smo veliko sprejetih programov in ukrepov že uspešno realizirali, še vedno pa vsi rezultati še niso dobri. Osnovni problem je v proizvodnji lastnega jekla, kjer tudi v mesecu septembru zaostajamo za planirano količino, kar negativno vpliva na delo v ostalih temeljnih organizacijah, ki jeklarni sledijo v proizvodni verigi.

Se bolj zaskrbljujoča je situacija, kako bomo obratovali do konca leta, ne samo zaradi že omenjenih notranjih težav, temveč zaradi zunanjih pogojev — uvoza surovin in repromateriala ter dobave domačih vložnih materialov. Zato bo v naslednjih mesecih v dinamiki oskrbe prišlo do problemov in motenj pri realizaciji mesečnih programov. Glede izvoznouvozne situacije je Anton Varl poudaril, da v Železarni vlagamo izjemne napore, da bi na tem področju še več naredili, še posebno za realiziranje skupnega izvoza po členu 67 s kovinsko predelavo. Poudariti je potrebno, da bi v izvoz morali bolj vključiti tudi kovinsko predelavo in drobno gospodarstvo v občini, da bi skupno z Železarno več izvozili. V to naj bi se vključile tudi tiste organizacije, ki sicer nimajo lastnih potreb po devizah, vendar bi bil njihov izvoz lahko pomemben prispevek k reševanju skupnega problema.

V nadaljevanju je tov. Varl spregovoril tudi o zaposlovanju delavcev in o osebnih dohodkih. Pri tem je dejal, da se je v Železarni v prvem polletju število zaposlenih znižalo za 2,8%, kar nam je v osnovni proizvodnji povzročalo nemalo težav. Pomanjkanje delavcev je bilo potrebno nadomestiti z nadurnim delom, z delom na proste dni in z urami za

manjkajoče. Največje težave zaradi pomanjkanja delavcev so bile v osnovnih metalurških obratih — še posebej v jeklarni, kamor smo zaradi pomanjkanja delavcev zaposlovali tudi delavce iz skupnih služb jeseniške železarne. Zaradi omenjenih razlogov je prav, da ob obravnavi poročila za I. polletje in ocene do konca leta ponovno poudarimo, da bomo morali v politiki zaposlovanja v širšem prostoru napraviti ustrezne ukrepe za zagotovitev normalnega dela v Železarni. Menimo, da pomanjkanje delavcev v Železarni ni samo v izgovoru, da mladi kader ne več delati v Železarni, temveč bo potrebno na področju vrednotenja dela oziroma nagrajevanja preiti na bolj realna razmerja. Pri tem poudarjamo, da moramo težka fizična in zahtevna dela ustrezno vrednotiti v primerjavi z ostalimi ter nekaj spremeniti v smeri realnejšega vrednotenja dela predvsem osnovnih dejavnosti — v plavžarstvu, jeklarstvu in vroči predelavi jekla, tudi s ciljem, da bi več mladine vključili

oziroma preusmerili v jeklarstvo oziroma železarstvo.

Pri obravnavanju problematike zdravstvenega varstva v občini Jesenice so menili, da se prispevna stopnja ne sme povečati, temveč da je treba reševati situacijo znotraj obstoječe skupne in splošne porabe oziroma zdravstvene skupnosti. Pri tem pa si moramo vsi skupaj prizadevati k zmanjšanju bolezenske odsotnosti.

Konferenca delegacij je brez pripomb vzela na znanje predlog odloka o družbenem svetu uprave družbenih prihodkov občine Jesenice.

Razpravljali so tudi o predlogu odloka o določitvi povečanja prispevne stopnje za uresničevanje programa skupnosti otroškega varstva Jesenice za obdobje oktober–december 1981 za zavezanca, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma in menili, da v tej situaciji ni sprejemljiv.

Konferenca delegacij se je strinjala s predlogom sklepa o najetju kredita za potrebe teritorialne obrambe.

Dragica Medja — center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

SEJA KONFERENCE DELEGACIJ ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO

V petek, 25. junija, je bila v Železarni 24. seja konference delegacij SIS ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO. Vodja konference v Železarni Jože FRECE je za dnevni red predlagal obravnavanje gradiva za 22. sejo skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice.

Konferenca delegacij je vzela na znanje problematiko zdravstvenega varstva v občini Jesenice. Občinska zdravstvena skupnost nakazuje izjemno težak položaj te skupnosti oziroma področja, kjer delavci in občani, uporabniki in izvajalci uresničujejo svoje najbolj elementarne potrebe, to je potrebe po uspešnem in učinkovitem zdravstvenem varstvu. Težave v poslovanju občinske zdravstvene skupnosti, ki so v končni fazi ovrednotene s pričakovanim primanjkljajem sredstev, izvirajo pretežno iz objektivnih dejstev, na katere zdravstvena skupnost ni imela vpliva. To so predvsem višji materialni stroški, visoka republiška solidarnost in obveznost zdravstva za stimuliranje izvoza. Med vzroki velja omeniti tudi večjo porabo oziroma večje stroške na zavarovanca, predvsem pa predstavlja veliko breme tako zdravstvu kot združenemu delu prevelika bolezenska odsotnost z dela.

Za to področje nismo odgovorni in posledice vsi. Zaradi težkega položaja je zdravstvena skupnost v letošnjem letu že dvakrat sprejela ustrezen stabilizacijski program, ki se izvaja, vendar pa učinki še niso finančno ovrednoteni.

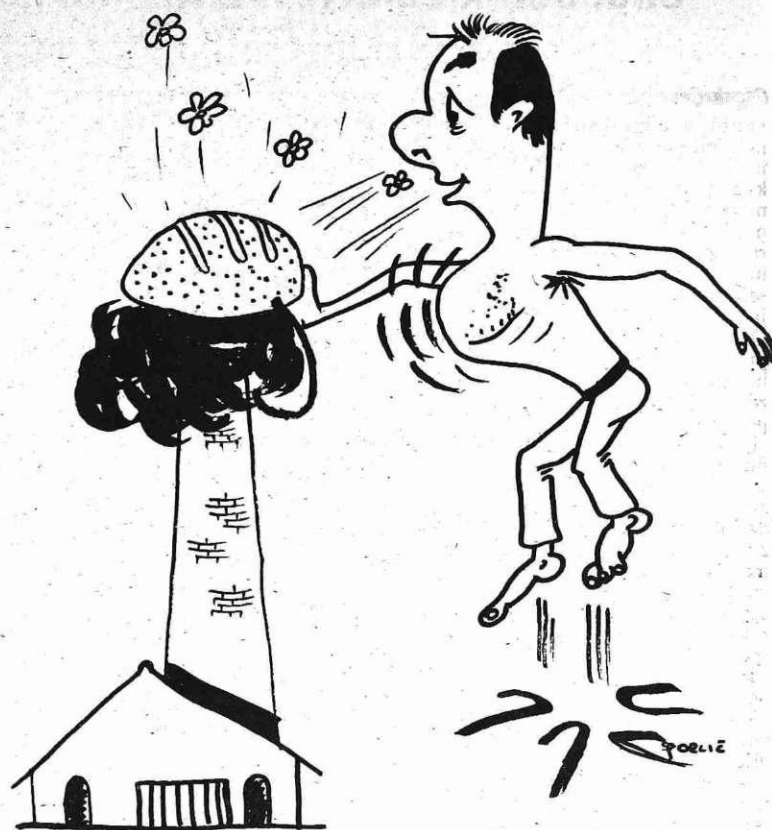
Področje zdravstva, kakor tudi otroškega varstva, se je v letošnjem letu resnično znašlo pred takšnimi problemi, da je za njihovo reševanje potrebna širša družbena pomoč, v kolikor ne bi želeli na škodo občanov znižati doseženega nivoja teh dveh področij. Zavedati se moramo, da reševanje težkega stanja sovpada s težkim gospodarskim stanjem, ki zahteva na vseh področjih družbenega življenja skrajno racionalno delovanje v smislu dogovorjene politike.

Konferenca delegacij je bila seznanjena z oceno izvršnega sveta skupščine občine Jesenice, da je va-

lorizacija ovrednotenega programa za 43 milijonov dinarjev realno nemogoča in v nasprotju s sprejeto politiko glede zaostajanja rasti skupne porabe v odnosu na rast dohodka. Izvršni svet je predlagal zborom občinske skupščine, po tem, ko je ocenil možnosti rezultatov gospodarstva do konca leta 1981, možno rešitev z valorizacijo sprejetega programa do višine 8%, kar pomeni 20.700.000 dinarjev dodatnih sredstev. Predlagana valorizacija sprejetega programa seveda ne pomeni zviševanja obstoječe prispevne stopnje. Če bodo pričakovana gospodarska gibanja odstopala in ne bo zbranih dodatnih 20.700.000 dinarjev, izvršni svet predlaga zboru združenega dela, da sprejme odločitev o kritju takšnega (možnega) primanjkljaja iz dohodka TOZD po zaključnem računu za leto 1981, seveda pod pogojem, če bo to dovoljeval ustvarjeni dohodek. Izvršni svet meni, da bi takšna rešitev pripomogla k sanaciji stanja v občinski zdravstveni skupnosti v letošnjem letu, vendar pa bo potrebno v okviru izvajalcev in tudi uporabnikov zdravstvenega varstva storiti še več za zmanjšanje bolezenskega staleža, večjo izkoriščenost zdravstvenih kapacitet, večjo racionalizacijo dela, zmanjšanje obsega bolnišničnega zdravstva in manjšo porabo zdravil, in sicer zaradi boljšega in cenejšega poslovanja. O vseh teh perečih stvareh pa mora odločati skupščina zdravstvene skupnosti, kakor tudi izvajalske organizacije, vključene v SOZD. Osnovno zdravstvo Gorenjske, prav tako pa tudi celotno združeno delo.

Konferenca delegacij je po širši razpravi odločila, da finančni načrt za leto 1981 ni sprejemljiv. O njem pa naj bi skupščina razpravljala na prihodnji seji ter sprejela dokončni sklep.

V nadaljevanju seje so bili delegati seznanjeni s sprejemom DRUŽ-

Kmalu bomo zadihali s polnimi pljuči

BENEGA DOGOVORA O SKUPNEM ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA POSPEŠEVANJE IZVOZA. V zvezi s to točko je konferenca delegacij obravnavala predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnem sodelovanju in razmejitvi nalog s področja zdravstvenega izobraževanja ter predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnem sodelovanju in razmejitvi nalog s področja zdravstvenega izobraževanja.

Konferenca delegacij pristop k obema samoupravnima sporazumoma sicer podpira, vendar pod pogojem, da se obveznosti iz tega sporazuma obravnavajo in pokrijejo, ko bo znan finančni plan občinske zdravstvene skupnosti.

Konferenca delegacij predlaga skupščini zdravstvene skupnosti, da do prihodnje seje pripravi ključ o dodatni obremenitvi vseh delovnih organizacij, ki bodo presegale povprečni bolniški stalež od limitirane.

Konferenca delegacij je bila seznanjena z UGOTOVITVENIM SKLEPOM O PRISTOPU K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O USTANOVITVI OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI JESENICE TER S PREDLOGOM SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O USTANOVITVI MEDOBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI KRANJ. Na ugotovitev ni imela pripomb.

Konferenca delegacij je vzela na znanje tudi SAMOUPRAVNI SPO-

RAZUM O POSTOPKU IN NAČINU URESNIČEVANJA PRAVIC DO ZDRAVSTVENEGA VARSTVA, ki določa postopke in načine, po katerih delavci, drugi delovni ljudje in njihovi družinski člani ter občani kot tudi osebe, ki jim je po mednarodnih konvencijah zagotovljeno zdravstveno varstvo — uporabniki, uresničujejo pravice do zdravstvenega varstva, kot jih opredeljuje zakon o zdravstvenem varstvu, samoupravni sporazum o temeljih plana, dogovor o družbenem planu in drugi samoupravni sporazumi, sklenjeni v občinski zdravstveni skupnosti. Na omenjeni samoupravni sporazum niso imeli pripomb.

Za 22. sejo skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice je konferenca delegacij delegirala naslednje delegate: Stefana Razingerja iz TOZD Livarna, Blaža Vasiljeviča iz TOZD Plavž, Tomaža Štefelnica iz TOZD Žičarna, Mirco Benedičič iz TOZD Jeklovlek, Borisa Mertlja iz TOZD Strojne delavnice, Vido Dornik iz TOZD Remontne delavnice, Ivanko Zupančič in Jožeta Frece iz delovne skupnosti skupnih služb za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje ter Janeza Kofola iz delovne skupnosti za ekonomiko. TKR in novogradnje.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Dragica Medja

PRIPOMBE KONFERENCE DELEGACIJ SIS ZA OTROŠKO VARSTVO

Na 13. seji konference delegacij, ki je bila v četrtek, 24. septembra, so delegati pregledali gradivo za 13. sejo skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice in delegirali delegate na to sejo.

K posameznim točkam dnevnega reda skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice je konferenca delegacij imela naslednje pripombe, predloge in stališča:

Pri pregledu zapisnika 12. seje skupščine je ugotovila nekatere pomanjkljivosti glede na posredovane pripombe. Pod točko pet je konferenca delegacij v Železarni predlagala, da bi morali v drugem odstavku 7. člena obravnavanega sporazuma upoštevati tudi druge dohodke družine. Pod točko devet je prvi odstavek pomanjkljiv. Predlagano je namreč bilo, naj bi se nadurno delo ne upoštevalo pri uveljavljanju pravice do otroškega dodatka, ne pa tudi pri odmeri višine stroškov vzgojnovarstvenih organizacij, kot bi se lahko razumelo iz zapisnika.

V nadaljevanju je konferenca delegacij obravnavala problematiko vzgojnovarstvene dejavnosti in dejavnosti občinske zveze prijateljev mladine Jesenice in pripomnila, naj sredstva za komunalni prispevek letošnji v Novgradu prispeva tudi izobraževalna skupnost. Razpravljali pa so tudi o dopolnilu k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana skupnosti otroškega varstva in še posebej opozorili na sklepe posveta za zvišanje prispevne stopnje otroškega varstva, ki je bil v torek, 22. septembra, v restavraciji Železarni. Tudi pri pripravi nov

predlog in ga posredovati v ponovno razpravo. Delegati so posredovali vrsto pripomb iz svojih temeljnih organizacij. Menili so, da morajo tudi SIS upoštevati načela stabilizacije in težke pogoje gospodarjenja in da je nemogoče še naprej obremenjevati delavcev osebni dohodek.

Konferenca delegacij je obravnavala tudi polletno poslovno poročilo skupnosti otroškega varstva Jesenice in pripomnila, da naj sredstva za 80-urni program prispevajo starši sami, ker v okviru skupnosti otroškega varstva sredstev za to ne bo na razpolago.

Ob koncu je konferenca delegacij potrdila še predlog novih višin denarnih pomoči in pripomnila, naj se prihodnje leto ustrezno poviša cenazus in ne upošteva nadurnega dela pri uveljavitvi pravic do denarnih pomoči.

Brez pripomb pa so vzeli na znanje tudi informacijo o novih stroškovnih cenah vzgojnovarstvenih organizacij in enot.

Sejo so zaključili z določitvijo oziroma delegiranjem delegatov na sejo skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Zdenka Vrtačnik

Izkop za 40-tonsko tehtnico v hladni valjarni Jesenice (Foto S. Kokalj)

SKUPŠČINA ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI SLOVENIJE O STABILIZACIJSKIH UKREPIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

vanju s specialističnimi in bolnišničnimi organizacijami organizirati in razširiti nego občanov na domu, ki naj nadomesti potrebo po bolnišničnem zdravljenju. Pri tem bi morali izdelati konkreten program razvoja in organizacije te dejavnosti in se predvsem dogovoriti o medsebojnih odnosih z bolnišnično dejavnostjo. Zavod SR Slovenije naj v okviru delovnega načrta za leto 1981 pripravi strokovno doktrinaro izhodišče in podlago za organiziranje zdravljenja in nege na domu in ga posreduje kot pripomoček organizacijam osnovne zdravstvene dejavnosti.

V bolnišnicah takoj uskladiti svoje posteljne zmogljivosti z opredeljenimi iz samoupravnega sporazuma o delitvi dela in v dogovoru med zainteresiranimi organizacijami izoblikovati programe prenosa posameznih opravil — storitev oziroma dejavnosti iz bolnišnične in specialistične dejavnosti v osnovno zdravstveno dejavnost. Prav tako je potrebno ukiniti nekatere bolnišnične organizacije, oziroma njihove enote skladno z dogovorjeno delitvijo dela;

Izpeljati delitev dela med osnovno, specialistično, bolnišnično ter zdraviliško dejavnostjo po načelih stopnjevite diagnostike in terapije. V ta namen naj predstavniki posameznih dejavnosti po posameznih območjih oblikujejo skupna strokovna telesa in pripravijo predloge za usklajen razvoj dejavnosti, da bi tako preprečili ali odpravili nepotrebno ponavljanje storitev ali zmogljivosti;

V zdravstvenih skupnostih pripraviti spremembe in dopolnitve samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela, da bodo upoštevani elementi, ki bodo izvajalca spodbudili k učinkovitosti in boljši organizaciji dela in jim omogočili oblikovati dohodek za opravljanje storitev skladno z izhodiščem o delitvi dela v zdravstvu. Le dosledno upoštevanje teh opredelitev je lahko podlaga za enak družbeni ekonomski položaj izvajalcev zdravstvenega varstva z drugimi delavci v združenem delu.

Dosledno bi morali že letos uveljaviti v zdravstvenih skupnostih in organizacijah določila iz samoupravnega sporazuma o skupnih temeljnih planov v zdravstvenih skupnostih v SR Sloveniji za obdobje 1981–1985 in drugih planskih dokumentov, sprejetih v republiki.

Zmanjšati obseg bolnišničnega zdravljenja in skrajšati poprečno ležalno dobo, zaostri kritične za sprejem v bolnišnično zdravljenje in prenesti nekatera opravila na specialistično-ambulantno dejavnost, izboljšati organizacijo dela in uskladiti delovni proces med posameznimi bolnišničnimi enotami ter razviti sodelovanje z zdravilišči, socialnimi zavodi in enotami osnovne zdravstvene dejavnosti, ki bodo opravljale naloge s področja nege in zdravljenja na domu.

S sredstvi, ki bodo na voljo zaradi prestrukturiranja zdravstvenih dejavnosti, zagotoviti kakovosten razvoj zdravstvene dejavnosti zlasti v osnovni dejavnosti, razvijati prvenstveno prednostne stroke oziroma področja, kakršna so: splošna medicina, zdravljenje in nega na domu, zobozdravstvo in zdravstvena vzgoja.

Zmanjšati obseg vseh oblik dela mimo rednega delovnega časa, zlasti pa neefektivno prisotnost zdravstvenih delavcev v zdravstvenih organizacijah zaradi zagotovitve dostopnosti nujnih medicinskih storitev. Pri tem moramo uresničiti določila zakona o zdravstvenem varstvu in opredelitve samoupravnih splošnih aktov, ki so jih sprejele skupnosti, po katerih je potrebno v okviru svobodne menjave dela določiti obseg, kraj in čas dostopnosti nujnih storitev.

Odpraviti nepotrebno ponavljanje posameznih preiskav, oziroma storitev pri različnih zdravstvenih organizacijah. V ta namen morajo zlasti specialisti pripraviti pregled

medicinske dokumentacije, ki jo pripravi zdravnik osnovne dejavnosti, ko napoti občana v specialistično ali bolnišnično organizacijo. To navodilo mora upoštevati načela stopnjevite diagnostike in terapije.

Lekarniški delavci morajo aktivneje sodelovati v prizadevanju za zmanjšanje izdatkov za zdravila. Pripravi je potrebno pregled tako imenovanih sporednih zdravil z enako sestavo in učinkom ter sproti opozarjati na pomanjkljivosti pri predpisovanju in uporabi zdravil.

Uveljaviti določila samoupravnega sporazuma o postopku in načinu uveljavljanja pravic uporabnikov ter odpraviti neposredna administrativna ali druga opravila.

V razširjenih kolektivih univerzitetnih klinik in institutov izoblikovati strokovna doktrinarna stališča in podlago za čim kvalitetnejšo presojo upravičenosti uporabnikov do posameznih pravic. Prednostna naloga je določitev kriterijev za ocenjevanje začasne delovne nezmožnosti delavcev zaradi bolezni, medicinskih indikacij za zdraviliško zdravljenje, za reševalne prevoze in podobno.

Dosledno bo potrebno uresničiti tudi druge naloge in ukrepe, ki so že sprejeti, ali bodo sprejeti v skupščini SFR Jugoslavije, oziroma SR Slovenije. To še zlasti velja za celotno investicijsko porabo na zdravstvenem področju, ki jo je potrebno omejiti in uskladiti s stvarnimi možnostmi.

Na osnovi teh nalog in konkretnega ukrepanja v zdravstvenih skupnostih bo predsedstvo skupščine posredovalo posebno gradivo, v katerem bodo navedeni bistveni odniki oziroma pomanjkljivosti pri uresničevanju sklenjenih samoupravnih sporazumov v posameznih zdravstvenih organizacijah in skupnostih. O ukrepih, ki bodo narejeni na tem področju, bo zdravstvena skupnost oziroma služba pripravila posebno poročilo za obravnavo na eni izmed naslednjih sej skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Oba zbora sta na seji skupščine sprejela sklep, da se zmanjša skupni program Zdravstvene skupnosti Slovenije za leto 1981 za najmanj 4%. Pri tem se zmanjšajo planirana sredstva za SLO in družbeno samozadostno za 2.731.000 din, sredstva za raziskave za 426.000 din in sredstva za zdravstveno varstvo tujcev in oseb neznanega bivališča za 1.420.000 din. Za razliko do 4% pa se zmanjšajo planirana sredstva za naložbo za izgradnjo onkološkega inštituta in medicinske fakultete. Obveza Zdravstvene skupnosti Slovenije do te naložbe se prenese na naslednja leta.

Skupščina je nadalje tudi ugotovila, da so gospodarska gibanja v letošnjem letu in v zvezi s tem visoka stopnja inflacije in dvig življenjskih stroškov, imela tudi občuten vpliv na poslovne rezultate zdravstvenih skupnosti in zdravstvenih organizacij združenega dela v SR Sloveniji. Vsi podatki kažejo, da so nastopili razlogi za revalorizacijo programov zdravstvenega varstva in to sredstev za materialne izdatke in osebne dohodke. Zaradi takšnih gibanj morajo občinske zdravstvene skupnosti uskladiti svoje programe z nominalno rastjo dohodka v združenem delu. Pri tem morajo spoštovati z resolucijo opre-

deljena razmerja in usmeritve glede razporejanja dohodka za potrebe skupne porabe v občini in resolucijo, ki bo objavljena v uradnem listu SR Slovenije. Ob tem zbora republiške skupščine predlagata občinski zdravstveni skupnostim, da pri valorizaciji upoštevajo le tiste zdravstvene organizacije, oziroma njihove programe, ki temeljijo na dogovorjenih zmogljivostih po sporazumu o delitvi dela in na uresničitvi nalog glede zmanjševanja obsega bolnišničnega zdravljenja, oblik dela izven rednega časa in na drugih planskih postavkah. O tem in vseh drugih sklepih, sprejetih na seji, bo predsedstvo skupščine obvestilo skupščine občin v SR Sloveniji in njihove izvršne svete in jih tako seznanilo s potrebnimi ukrepi na področju zdravstvenega varstva.

V razpravi so delegati seznanili skupščino, da je precejšnje število občinskih zdravstvenih skupnosti v težkem finančnem položaju in da bodo potrebni zelo ostri ukrepi, da se bo stanje normaliziralo. Vse pa kaže na to, da je itak slab položaj poslabšalo še dejstvo, da se vrstijo dodatne obremenitve zdravstvenih skupnosti z raznimi dajatvami, kar je postavilo marsikatero občinsko zdravstveno skupnost v nemogoč položaj. Predlogi, da posamezne obveznosti lahko prenesemo na naslednja leta, najbrž niso rešitev glede na to, da sredstva v naslednjih letih, ki so programirana v srednjeročnih planih, teh prenosov v letu 1982 in naslednjih letih ne bodo pokrila.

Po vsej verjetnosti se bo tudi v naslednjih letih še bolj pokazala potreba, da bomo morali, v kolikor bomo hoteli nadaljevati s tako stopnjo zdravstvenega varstva, kot smo ga dosegli v razvitejših občinah, občutno povečati prispevne stopnje ali pa povečati udeležbo uporabnikov zdravstvenih uslug.

Iz celotnega gradiva je razvidno, da se sedaj največ govori o nalogah in zadolžitvah izvajalcev, seveda pa bomo morali spregovoriti in ukrepati tudi pri uporabnikih zdravstvenega varstva.

Za petnajsto sejo skupščine obeh zborov republiške zdravstvene skupnosti je bil predložen tudi samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela z zdravstvenimi delovnimi organizacijami, ki opravljajo storitve skupnega pomena za vso republiko. Pri tem gre predvsem za storitve, ki zahtevajo visoko strokovnost, katere pa posamezne bolnišnice glede na njihovo tehnično opremljenost, kakor tudi na visoko specializiranost zdravstvenega kadra, ne morejo nuditi uporabnikom. Toda zaradi nasprotujočih stališč smo odločanje o tem odložili na drugo sejo, ki bo nadaljevanje 15. seje, z nalogo, da se vsa še nejasna stališča posredujejo skupno s posameznimi amandmaji občinskim zdravstvenim skupnostim, da na osnovi tega zavzamejo svoja stališča in jih posredujejo skupščini Zdravstvene skupnosti Slovenije. Seveda pa nam mora biti že sedaj razumljivo, da bodo te storitve razmeroma drage in bodo še posebno poslabšale položaj tistih občin, ki bodo te uslug koristile v preveliki meri. Prav gotovo bo potrebno tudi za to v naslednjih letih računati na višja finančna sredstva. Stane Torkar

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SKUPNOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V ŽELEZARNI

V sredo, 23. septembra, je vodja konference delegacij za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Železarni Zdravko POGAČNIK sklical 13. sejo konference delegacij za SPIZ v Železarni.

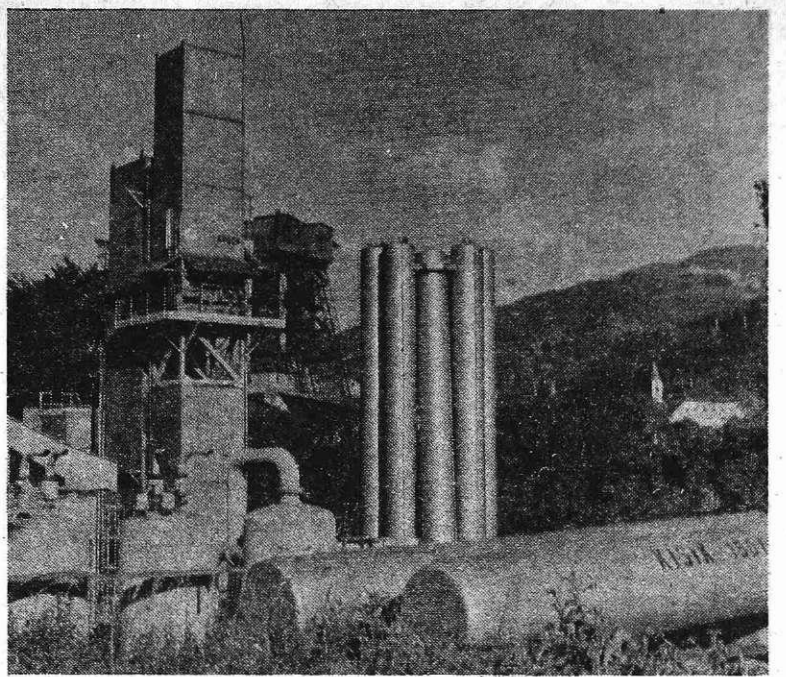
Na seji so obravnavali gradivo za 13. sejo zbora delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Največ časa so posvetili razpravi o OSNUTKU STATUTA SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SR SLOVENIJI. Zdravko Pogačnik je navzoče seznanil z bistvenimi novostmi osnutka statuta. Te novosti se predvsem nanašajo na valorizacijo pokojnin in drugih denarnih dajatev, varstvenega dodatka, rekreacije, družinskih pokojnin, pokojninskih osnov, najnižjega in najvišjega zneska pokojnine, zaposlovanja, podaljšanega zavarovanja in matične evidence upokojencev. Navzoči delegati so bili seznanjeni tudi z rehabilitacijo — zaposlovanjem, ki se nanaša na poklicno rehabilitacijo in na odmero nadomestil ter o pogodbah o poklicnih rehabilitacijah in zaposlitvah. Vzeli so na znanje tudi samoupravno organiziranost enot skupnosti, katere pristojnost je razširjena z dvema nalogama, ki se nanašata na samostojno samoupravno odločanje o zahtevkih za uveljavljanje pravic

iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter spremljanje rekreativne dejavnosti upokojencev v občini in po programih društev upokojencev in invalidov — razporejanje sredstev v ta namen.

Konferenca delegacij se je strinjala s predlaganim osnutkom STATUTA in z določilom I. variante 104. člena kljub temu, da meni, da bi še malo razmislili o eventualnih boljših določilih, ki bi zagotovili invalidom sigurno varnost. Delegati so za 13. sejo zbora delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je bila v četrtek, 24. septembra, delegirali naslednje delegate:

Nazmi Hodža iz temeljne organizacije Plavž, Antona Andreuzija iz TOZD Valjarna bluming žetek, Jožeta Vilmana iz TOZD Valjarna debele pločevine, Branka Vlahka iz TOZD Transport, Viljema Ferka iz delovne skupnosti skupnih služb za ekonomiko, TKR in novogradnje ter Marijo Noč iz delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve.

Dragica Medja

Kisikarna Sava (Foto I. Kučina)

KONFERENCA DELEGACIJ SIS ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE V ŽELEZARNI

Konferenca delegacij, ki je bila v petek, 25. septembra, je obravnavala gradivo za sejo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice in delegirala delegate na to sejo.

Konferenca delegacij je imela pripombe k tretji točki — polletno poslovno poročilo izobraževalne skupnosti Jesenice, ostale točke pa je sprejela brez pripomb.

Menila je, da je treba narediti analizo srednjeročnega plana in ga uskladiti z realnimi možnostmi v gospodarstvu jeseniške občine. Poleg tega je tudi predlagala, naj se ugotovi, če je tak pospešen razvoj celodnevne osnovne šole še smotern glede na pomanjkanje sredstev oziroma gospodarsko situacijo. Vprašljiva je tudi kvaliteta izvajanja celodnevne pouka, ker je sedanje stanje bolj oblika podaljšanega bivanja. O tem bi bila potrebna strokovno — znanstvena analiza.

Konferenca delegacij predlaga, naj vzgojnovarstvene organizacije izvedejo anketo med starši o smotnosti in potrebnosti celodnevne

šole in podaljšanega bivanja. Menila so, da bi morala skupščina občine skrbeti za usklajen in enakomeren razvoj posameznih dejavnosti. Konferenca delegacij je namreč ugotovila, da v naši občini vse preveč dajejo prioriteto le eni dejavnosti, pa čeprav za to ni realnih možnosti (primer je prav celodnevna šola, ki se srečuje tako s finančnimi kot prostorskimi težavami).

Konferenca delegacij je tudi predlagala, naj se analizira delo VIZ in ugotovi upravičenost oziroma neupravičenost njegovega obstoja.

Ob koncu so delegirali se delegate, ki se bodo udeležili seje skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Zdenka Vrtačnik

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Vzdrževanje

4. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delegati delavskega sveta TOZD Vzdrževanje so se 15. septembra sestali na četrti redni seji in najprej pregledali izvajanje sklepov tretje seje. Ugotovili so, da so bili sklepi izvršeni.

Pri obravnavi dopolnila samoupravnega sporazuma o temeljnih plana skupnosti otroškega varstva občine Jesenice za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981, ki predvideva povišanje prispevne stopnje, so menili, da je najprej potrebno preveriti možnost prerezporeditve sredstev med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in izboljšati racionalizacijo poslovanja s koriščenjem notranjih rezerv. Delegati so bili seznanjeni z vsebino razprav, ki so potekale na sestankih samoupravnih delovnih skupin v TOZD Vzdrževanje in na osnovi tega sprejeli ugotovitveni sklep, da se je večina delavcev izrekla proti pristopu k dopolnilu. Mnenje delegatov je bilo tudi, da je predlagano povišanje previsoko in v času hitrega zaostajanja osebnih dohodkov za rastjo življenjskih stroškov nesprijemljivo.

Delavski svet je bil seznanjen s predlagano spremembo samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za tekoče srednjeročno obdobje in s spremembo soglašal.

Obravnavali so dve pritožbi članov kolektiva na sklep disciplinske komisije. Ker z glasovanjem ni bila dosežena večina glasov vseh delegatov delavskega sveta, so sklenili, da bodo pritožbi ponovno obravnavali na prihodnji seji.

Potrdili so inventurne razlike, ki so nastale v skladišču Javornik in znašajo 123.089,98 din viška in 24.175,03 manjka.

Delegati je odbor za delovna razmerja informiral o predvidenem odhodu računovodja v pokoj in da bo do poteka mandata ta dela opravljal Borut Verovšek.

Obravnavali so tudi navodilo o načinih koriščenja delovnega časa po uvedbi registriranih ur za evidentiranje prisotnosti na delu. Delavski svet se je z določili strinjal s tem, da je višek opravljenih ur mogoče koristiti v skladu z navodili v mesecu, v

katerem so bile opravljene. Tako bodo praviloma odpadle nadure za delavce na področjih, kjer bo prisotnost evidentirana z urami.

Ob zaključku seje je vodja TOZD poročal o možnostih poslovanja do zaključka letošnjega leta, finančnem rezultatu in oceni rasti dohodka, ki omogoča povečanje vrednosti delovnih nalog in opravlja za 5%, z veljavnostjo od 1. avgusta dalje. Delavski svet je menil, da je glede na velik porast življenjskih stroškov povišanje preskromno in da je potrebno še naprej preverjati možnost dodatnega usklajevanja osebnih dohodkov z rastjo življenjskih stroškov.

CB

Železarski globus

JAPONSKA

Največja japonska železarska družba Nippon Steel Co. je razvila nov postopek za popravilo ognjestalne obzidave plavžev med obratovanjem. Osnova postopka je brizganje ognjestalne mase, ki ga izvede tako, da najprej znižajo raven vsipa plavžu do višine v kateri smatrajo, da je ognjestalna obzidava potrebna popravila. Nato spustijo od zgoraj navzdol televizijsko kamero, s katero ugotovijo kakšno je stanje obzidave. Ko je ogled končan spustijo do mesta popravila rotirajočo teleskopsko ročico z montirano šobo za brizganje s pomočjo katere obrizgajo poškodovani del obzidave z ognjestalno maso. S takšno napravo je mogoče izvesti popravilo tudi do 20 m pod ravnino žrela plavža in tako nanešene ognjestalne mase vzdržijo več kot šest mesecev.

ČESTITKA

Delavci Železarskega izobraževalnega centra Jesenice čestitamo METI POLIČAR za uspešno opravljen diplomski filozofski fakulteti v Ljubljani, oddelek za slovenske jezike in književnosti.

Čestitamo tudi MARKU DULMINU, ki je uspešno diplomiral na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani na II. stopnji pedagoške smeri.

Mladinska rubrika

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V PRVEM POLLETJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Del prispevkov, ki se je prej financiral iz akumulacije, se letos pokriva z dohodkom, in sicer tu zavzema pretežni del družbenih sredstev za financiranje graditve elektroenergetskih objektov. Ker samoupravni sporazum o temeljnih planih SIS elektrogospodarstva za obdobje 1981 do 1985 še ni bil dokončno usklajen ob zaključku leta 1980, je izšel zakon, ki določa način združevanja sredstev za elektrogospodarstvo v letu 1981. Po tem zakonu pa iz akumulacije financiramo le del razvoja elektroenergetstva, in sicer 4,8 % od naših investicijskih vlaganj v tekočem letu, kar znaša v polletju 12,8 milijonov dinarjev. Tisti del prispevkov, ki je bil odvisen od porabljenih električne energije na posameznih odjemih, pa je v letošnjem letu vključen v ceno električne energije, kar pomeni, da se ta del pokriva kot materialni strošek iz celotnega prihodka in s tem zmanjšuje dohodek. Poleg tega pa se tudi del stanovanjskega prispevka (solidarnostna gradnja, gradnja študentskih domov in del prispevka za bivalne prostore mladinskih delovnih brigad) pokriva iz dohodka, dočim se je v preteklih letih iz čistega dohodka.

Največji porast med obveznostmi, ki se pokrivajo iz dohodka, pa je pri prispevku za zdravstveno skupnost, kjer se je stopnja povečala od 1,57 % na 8,68 %. V preteklih letih smo namreč pretežni del zdravstva financirali iz osebne dohodka, kjer je stopnja znašala 6,58 % od bruto OD. Letos pa iz osebne dohodka prispevamo le 1,10 % od osnove bruto OD, zato pa toliko večji del financiramo z dohodkom.

RAZČLENITEV POSAMEZNIH SKUPIN PRISPEVKOV IZ DOHODKA OZIROMA ČISTEGA DOHODKA

Prispevki za splošne družbene potrebe (točka 1) so glede na lanskoo polletje višji za 13 %. Letos znašajo 38 milijonov dinarjev, lani pa 33,8 milijonov. Največji porast je pri prispevku za solidarnost in davku republik. Razlog za to je v dobrem polletnem finančnem rezultatu temeljnih organizacij, ki so izkazale sorazmerno visoko osnovo za izračun davka in s tem tudi večje obveznosti, ki se od te osnove obračunavajo. V lanskem polletju je bil finančni rezultat relativno slabši, tako da niti niso vse temeljne organizacije izkazale osnove za izračun davka, s tem pa so bile vse te obveznosti razumljivo manjše.

Posojilo skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja manjših republik in pokrajin je bilo zaenkrat poravnano v manjšem znesku kot lani, to pa zato, ker smo za štiri mesece nakazali le polovico obračunane obveznosti (takšna so bila določila republiškega sekretariata). V avgustu smo bili obveščeni, da moramo omenjene štiri zadržane 50 % akontacije obveznega posojila nameniti (v obliki posojila za združena sredstva) za izgradnjo elektroenergetskih objektov SIS elektrogospodarstva SRS. Pri plačevanju obveznosti se namreč zgodi, da se nateče v sklad solidarnosti republike več sredstev kot znaša obveznost republike do federacije, zato republiški sekretariat obveznost vplačevanja med letom zmanjša, kar se je dogodilo tudi letos. Tako je izvršni svet skupščine sprejel sklep o preusmeritvi zadržanih plačil za mesec februar, marec, april in maj na SIS elektrogospodarstva.

Ostali prispevki te skupine so naraščali v skladu z naraščanjem osnov glede na lanskoo polletje.

Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti so se povečali za 25 %, v letošnjem polletju smo za tovrstno potrošnjo namenili 31 milijonov dinarjev, lani pa 49 milijonov dinarjev. Osnove in viri financiranja so pri večini prispevkov glede na lanskoo leto nespremenjene. Bistvena sprememba je le pri prispevku za starostno zavarovanje kmetov, kjer so lani temeljne organizacije plačevale 0,50 % od prispevne osnove, delovne skupnosti pa 0,2 % od bruto osebne dohodka. Letos pa je za oboje enotna stopnja in osnova, in sicer 0,56 % od bruto osebne dohodka, kar je znatno več kot lani. Tudi pri financiranju stanovanjske gradnje je nekaj novosti, in sicer glede na vir financiranja. Kot smo že omenili, se prispevek za solidarnostno gradnjo, za gradnjo študentskih domov in za bivalne prostore mladinskih delovnih brigad pokriva iz dohodka in ne več iz čistega dohodka. Višji pa je tudi prispevek za komunalno dejavnost v okviru stanovanjske gradnje in to predvsem na račun višje stopnje, ki se je povečala z 0,5 % na 0,8 %.

Zelo velik porast je pri prispevkih za skupno potrošnjo v samoupravnih interesih skupnosti družbenih dejavnosti (točka 3), za kar smo v polletju namenili kar 76,7 milijonov dinarjev, v enakem obdobju lanskega leta pa 14 milijonov dinarjev. Pri tem se je najbolj povečal prispevek

za zdravstvo, kjer se je stopnja spremenila od 1,57 % na 8,68 %, kar pomeni 40 milijonov dinarjev večjo obveznost iz dohodka. Zato pa je manjši prispevek za zdravstvo iz osebne dohodka, kot smo že v uvodu omenili. Precejšen je porast tudi pri prispevkih za republiško izobraževalno in republiško raziskovalno skupnost. Ta dva prispevka se po novem obračunavata od dosežene dohodka in ne od prispevne osnove kot doslej. Dohodek, kot osnova za ta dva prispevka, je višji od prejšnje osnove, poleg tega pa je dober finančni rezultat (višji dohodek) prvega polletja pripomogel k večjemu prispevku za skupno potrošnjo na področju izobraževanja in raziskovanja.

Obveznosti za združevanje sredstev za razvoj gospodarske infrastrukture glede na lanskoo polletje

niso porasle. Razlog za to je v predlogih samoupravnih sporazumov SIS materialne proizvodnje, kjer v vseh primerih do začetka letošnjega leta še niso opredelili konkretne osnove in merila za združevanje sredstev za uresničevanje razvojnih programov. Zato je izvršni svet SRS predlagal sprejetje zakonov o združevanju sredstev za investicije v nekaterih infrastrukturnih dejavnostih za leto 1981 in zakon o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije železniškega gospodarstva v letu 1981. Tako je bilo za področje financiranja izgradnje elektroenergetskih objektov z zakonom določeno, da se zagotovi del sredstev za nadaljevanje del na objektih, katerih izgradnja se je pričela že v prejšnjem srednjeročnem obdobju. Ta sredstva se zagotavljajo s prispevkom 4,8 % od vsakega izplačila za investicijska vlaganja in z delom, ki je vključen že v ceni elek-

trične energije. V primerjavi z letom poprej torej ni prispevka 3,5 % od osnove za izračun davka, ki je bil namenjen za nadaljnji razvoj elektrogospodarstva.

Tudi za področje železniškega prometa so z zakonom zagotovljena le sredstva za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije, torej v primerjavi z lanskim letom ni prispevka za razvoj, to je 3,2 % od osnove za izračun davka. Podobno je za leto 1981 rešeno tudi za področje cestnega in luškega prometa, kjer se s prispevkom 2,7 % od čistega dohodka za sklade (po ZR 1980) zagotavlja le nadaljevanje gradnje že začetih objektov. Tudi tu je prispevek 2,7 % od čistega dohodka nižji kot lani, ko smo za cestni promet združevali 4 % od osnove za izračun davka, za luško infrastrukturo pa 0,5 %.

S temi zakoni je rešeno le financiranje v letu 1981, v naslednjih letih tega srednjeročnega obdobja pa bomo združevali sredstva za nadaljnji razvoj gospodarske infrastrukture po enotnih osnovah, virih in merilih v skladu z aneksi k samoupravnim

sporazumom o temeljnih planih SIS materialne proizvodnje.

Med prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih (točka 5) se je znatno povečal vodni prispevek, to je tisti del, ki je namenjen za razvoj vodnega gospodarstva in se obračunava od osnove za izračun davka. Letos znaša skoraj 4 milijone dinarjev, lani pa 0,9 milijona dinarjev. Razlog za to je v dosti večji osnovi za izračun davka, ki so jo izkazale vse temeljne organizacije in so bile tako zavezane za plačilo te obveznosti, dočim v lanskem polletju več temeljnih organizacij zaradi slabšega rezultata sploh ni bilo zavezanih za plačilo davka kot tudi ne obveznosti, ki izhajajo iz te osnove. Prispevek za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije železniškega gospodarstva je večji za 55 % in to tako na račun večje osnove kot tudi večje stopnje.

Prispevek za SIS komunala Jelenice je večji za 34 % in to zaradi večje stopnje in tudi višje osnove.

Izdalala: Nada Pesjak

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V PRVEM POLLETJU 1981

Vrsta prispevka		L. - VI. 1981		L. - VI. 1980		Indeks					
		osnova	stopnja v %	vir	znesek	osnova	stopnja v %	vir	znesek	91/80	
I. PRISPEVKI IZ OSEBNEGA DOHODKA											
					139.717.116				144.595.658	103	
Zveza skupnosti otroš. varstva SRS	bruto OD	2,07	1,98	OD	8.492.046	bruto OD	1,16	OD	6.270.181	74	
Skupnost zdravstvenega varstva	"	7,23	6,58	"	30.035.884	"	1,10	"	5.733.671	19	
Skupnost pokoj. in invalid. zavar. SRS	"	10,90	11,50	"	48.508.137	"	11,10	"	57.222.617	118	
Občinska skup. otroškega varstva	"			"		"	1,45	"	7.837.732	-	
Dodatni prispevek solidarn. za Črno g. (po delovnem mestu)	"	1,00	(le maj in jun.)	"	1.462.562	"	0,80	"	4.399.735	301	
Skupnost otroškega varstva občine	"	0,75	0,69	"		"	0,80	"			
Temeljna izobražev. skupnost	"	6,20	5,43	"		"	6,38	"			
Kulturna skupnost	"	0,94	0,87	"	45.092.975	"	2,00	10,47	55.883.888	124	
Talešno kulturna skupnost	"	0,61	0,56	"		"	0,62	"			
Skupnost socialnega varstva	"	0,65	0,60	"		"	0,67	"			
Posebni republiški davki	"	1,00		"		"	1,00	"			
Republ. davki (za dopolnilno delo)	"	18,33		"	3.554.081	"	18,33	"	5.440.946	153	
Davki za pogodbeno delo	"	SoB Jes. 40 %		"	1.429.489	"	SoB Jes. 40 %	"	1.806.888	126	
	"	SoB Rad. 25 %		"		"	SoB Rad. 25 %	"			
Občinski davki (do 1. 4. 1980)	"	0,40		"	1.141.942	"		"			
II. PRISPEVKI IZ DOHODKA OZIROMA ČISTEGA DOHODKA					157.828.646	143.489.677					154
1. Prispevki za splošne družb. potrebe					33.880.144	38.254.413					113
Davki iz dohodka republik	osnova za izrač. davka	samo IO: 5,0	dohodek	4.574.771	osnova za izrač. davka	SO 3,0	dohodek	11.779.766	257		
Prispevek za solidarnost iz doh.	"	0,3	"	274.486	DSSS 0,2	"	"	982.325	358		
Prispevek za LO	dohodek	0,13	"	1.070.656	dohodek	0,18	"	1.630.417	152		
Prispevek za zaključila	nab. vred. poslovnih zgradb od m2 zemljišč	0,03	"	343.322	nab. vrednost poslovnih zgradb od m2 zemlj.	odvisno od vrste zemljišč	dohodek	440.186	128		
Prispevki za uporabo mest. zemlj.	odvisno od vrste zemljišč		"	2.353.434	odvisno od vrste zemljišč		dohodek	2.588.777	110		
Prispevek za solidarn. štipendiranje	bruto OD	0,50	dohodek	2.234.331	bruto OD	0,50	dohodek	2.726.859	122		
Prispevek za SISEOT	realiziran uvoz	0,08	"	495.584	realiziran uvoz	0,06	"	500.352	101		
Prispevki za klub samoupraviteljev	bruto OD	0,02	"	86.832	"	"	"				
Del čistega dohodka za PS - za posojilo skladu feder. za kreditiranje hitrejšega razvoja	poslovni sklad	1,0 3,0	lastna sred. posl. skl.	22.423.280	poslov. skl.	1,0 3,0	lastna sred. posl. skl.	17.574.733	78		
Druga plačila iz doh. po predpisih drugih republik											
- prispev. za gozdar. (SR Hrvatska)	od m2 zemljišč	din/m2	dohodek	23.448	od m2 zemlj.	2,65 din/m2	dohodek	30.998	132		
2. Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti					49.064.306	61.362.368					125
Prispevek iz dohodka za invalid. in pokojnin. zavarovanje	poslov. sklad	0,27 ali 1,27	dohodek	9.895.672	posl. sklad	0,27 ali 1,27	dohodek	13.451.842	136		
Prispevek iz dohodka za invalid. in pokojn. zavarovanje	bruto OD	0,80	"	3.447.850	bruto OD	0,80	dohodek	4.299.081	125		
Prispevek iz dohodka za dobo, ki se šteje s povečanjem	"	3,50 in 5,20	"	3.388.773	bruto OD	3,50 in 5,20	"	3.964.691	117		
Starostno zavarovanje kmetov	prisp. stopnja	TOZD: 0,50	"	573.426	bruto OD	0,56	"	3.054.081	388		
Starostno zavarovanje kmetov	bruto OD	DSSS: 0,26	"	213.521	bruto OD		"				
Prispevek iz dohod. za zaposl. in social. varnost	bruto OD	0,24 ali 0,21	dohodek	913.894	bruto OD	0,21	dohodek	1.143.514	125		
Stanovanj. prispev. - solidarn. gradnja	"	1,425	čisti dohodek	5.715.383	bruto OD	1,055	dohodek	5.753.671	86		
- za gradnjo štud. domov	"	0,345	"	1.625.816	"	0,292	"	1.592.485	98		
- za bival. prostore MDA	"		"		bruto OD	0,003	dohodek	16.362	-		
- za sofinanc. kadrov. stanov. manj. razv.	"		"		bruto OD	0,025	čisti doh.	136.343	-		
- za vzajemno združev. sredstev	bruto OD	1,920	čisti dohodek	9.048.018	bruto OD	1,975	čisti doh.	10.771.090	119		
- za komunal. dej.	0,500		"	2.356.255	0,800		"	4.362.973	185		
- za lastno stanov. gradnjo	"	2,310	"	10.885.898	"	2,350	"	12.816.235	118		
					14.219.409	76.682.057					539
3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnostih											
Prispevki iz dohod. rep. izobr. skup.	prispevna stop.	5,36	dohodek	5.691.781	dohodek	0,22 + 1,70	dohodek	23.702.049	416		
Prispevki iz doh. republ. razisk. skup.	"	1,14	"	1.210.565	dohodek	0,28 + 0,14	"	5.184.823	428		
Prispevek iz dohodka za zdravstvo	bruto OD	1,57	"	7.317.063	bruto OD	8,68	"	47.795.185	653		
4. Prispevki za skupno družb. reprodukcijo na področju infrastrukture					46.482.113	46.339.524					100
Združev. sred. za razvoj mag. in reg. cest v SRS	osnova za izračun davka	4,0	lastna sred. (PS)	4.873.290	ČD nam. za sklade po ZR 80	2,7	lastna sr.	3.751.589	77		
Združev. sred. za financiranje luške infrastrukture	"	0,5	"	648.580	"		"				
Združevanje sred. za financ. razvoja železnice	"	3,2	"	4.152.110	"		"				
Združevanje sred. za financ. gradnje elektroenerg. objektov	"	3,5	"	4.382.746	"		"				
	od vred. inv. vlag.	1,3	"	9.066.593	vr. inv. vlag.	4,8	lastna sr.	12.817.946	141		
Združevanje sred. za financ. grad. elektroenerg. objektov	od faktur. zneska por. energije od faktur. znes. porab. energ. v kem. in el. met. pečeh	24,00	lastna sred. PS	20.357.127	v cenah elektr. energ. je vsebovan del za invest. vlag.	pos. odj. na 110 kv: 9.091 ostali odj. na 110 kv: 19.355 ostali odj. 35 kv: 19.355	cel. raba	24.324.648	128		
		10,0	"	3.024.969							
Združ. sred. za razvoj PTT	posebni odjem	48,0	"	128.970	vklj. v cen.	0,4 kv: 32.432	"	146.290	113		
	štev. impulzov	0,10 din/imp.	"	147.728	"		lastna sred.	302.051	104		
5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih					11.501.277	17.651.770					153
Vodni prispevek SRS - splošni	osn. za izr. davka	1,0	dohodek	914.954	osnova za izrač. davka	1,04	dohodek	3.999.162	437		
- za onesnaž. vodo količ. 1) izkorišč. vode	28,75 din/E	%	"	4.281.344	1) izkor. 1) 0,9 din/m3	"	"	4.281.344	100		
Prispevek za pokritje dela stroškov infrastrukture ŽTP	osnova za izrač. davka	5,0	dohodek	4.964.380	2) onesnaž. vode 2) 58,73	"	"				
Prispevek za požarno varnost občinske Jesenice	bruto OD	0,30	dohodek	1.340.599	osnova za izrač. davka	6,2	dohodek	7.680.612	155		
					bruto OD	0,31	dohodek	1.690.542	126		
					2.681.197	2.999.545					112
6. Prispevki za ostala financiranja											
Prispevki za telesno kulturne objekte SoB Jesenice	bruto OD	0,10	dohodek	446.866	"	"	"				
Prispevek za SIS komunalna Jesenice	"	0,50	"	234.331	bruto OD	0,55	dohodek	2.999.545	134		
SKUPAJ DRUŽBENE OBVEZNOSTI OD TEGA:					297.545.762	388.063.335					130
OBVEZNOSTI, KI IMAJO VIR V OD OBV., KI IMAJO VIR V PRIHODKU OZIROMA DOHODKU					139.717.116	144.595.658					103
OBV., KI IMAJO VIR V AKUMULACIJI					58.291.883	180.959.717					310
					99.536.763	62.529.960					63

NEKATERE USMERITVE V KADROVSKI POLITIKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

dobljeni delavci (pravimo jim kar delovna sila) z vidika celotnih stroškov poceni. To pa seveda pomeni obravnavanje stroškov z ozko podjetniškega vidika, ki ne vidi, ali noče videti tistih poglavitnih – infrastrukturnih stroškov.

Tako letno sprejmemo v Železarno 600–700 delavcev, torej približno 10 % glede na vse zaposlene. Od tega sprejmemo približno 60 % ali 360 do 420 delavcev iz drugih republik.

KAKŠNE SO POSLEDICE?

Te so več ali manj dobro znane in opazne. Pa še nekaj je značilno: segajo skoraj na vsa področja. Posledice se vrtijo v začaranem krogu, ki zadane še druga področja:

Prikaz gibanja sprejema, čiste fluktuacije, poškodb in bolezenske odsotnosti:

Leto	Št. novo-sprejetih	% čiste fluktuacije	% poškodb	% bolezenske odsotnosti
1972	1.015	12,9	6,9	5,2
1973	926	8,8	6,3	5,8
1974	951	7,9	5,9	6,1
1975	885	6,8	7,1	7,0
1976	694	4,6	5,5	5,9
1977	750	5,1	6,9	7,0
1978	949	7,3	8,2	7,1
1979	831	6,5	9,3	7,9
1980	704	7,6	9,4	7,8

V objavljeni shemi poskušamo čim bolj nazorno pokazati cel spekter težav, s katerimi se spopade vsako okolje, ki je prekoračilo svoje naravne kadrovske možnosti. Zavedati se moramo, da se delež delavcev od drugega postopoma povečuje, kajti le-ti ne vplivajo samo na probleme stanovanj oziroma njihove gradnje, pač pa zaradi splošne nizke tehnološke in varnostne usposobljenosti ter iz tega izvirajoče slabše prilagojenosti delu in delovnemu okolju sprožajo celo vrsto tako kadrovske kot tudi čisto tehnično-tehnoloških problemov. Ne nazadnje se ta problematika kaže tudi na področju vodenja, vse to pa vpliva na zadovoljstvo teh delavcev v negativnem smislu, kar povečuje odliv kadrov, to pa – skupno z velikim absentizmom – povzroča ponovno pomanjkanje delavcev in pojavljajo se pritiski, naj zaposlimo še več delavcev, ki prihajajo iz drugega okolja. Težave se torej nakopičijo, ujamemo v začaran krog, iz katerega se izmajemo le z načrtnimi in temeljitimi posegi.

PREDLOGI:

I.

V TOZD je treba uveljaviti sistem izobraževanja in kot nadgradnjo tega sistema sistem napredovanja. V praksi moramo izpeljati načelo permanentnega izobraževanja. Kdor se ni pripravil dodatno usposabljanje, ne more zadržati niti sedanjega nivoja del in nalog.

II.

Vodje, velja za vse vodje, naj se naučijo vodenja. Zdrav razum in kmečka logika ne zmoreta več urejati (voditi) industrijskega procesa. Preseneča oportunistični vodja za najrazličnejše izobraževalne akcije. Prav tako je treba spodbujati sprotno zasledovanje literature. Ugotavljamo, da vodilni kader Železarne zelo malo bere.

III.

Visokošolski kader se preveč ukvarja z dnevno operativno (»inženirji pišejo šhte«), ne moremo pa se odločiti, kaj bi ustavili, oz. ne zmoremo ugotoviti, katera proizvodnja je neakumulativna in tako zastarela, da nam ne dopušča razvijati humanih-socialističnih-samoupravnih odnosov.

IV.

Spremeniti moramo odnos do humanizacije dela, do prilagajanja dela delavcu, saj bi z izboljšanjem delovnih pogojev tudi stabilizirali kader

(primeri: adjustaža HVB, elektrojeklarna, SM jeklarna, valjarna bluming-štel, jeklovlek, elektrode).

V.

Novosprejetih delavcev ne smemo prepuščati slučaju (dogaja se, da še po nekaj dneh delavcev ne ve, kam naj gre na malico). Ne uvažamo jih, ne pomagamo jim, da bi se prilagodili, ne ščitimo jih pred starejšimi delavci. Začetnik namreč ne ve, kaj je njegov delokrog, zato se dogaja, da dela za druge (glej fluktuacijo po delovnih mestih).

VI.

Glede na dane možnosti in resnične potrebe po delavcih preveč zaposluje »od drugod« (glej vire in možnosti). Usmerimo našo pozornost v racionalizacijo dela, organizacijo in vodenje, ne prelagjamo svoje odgovornosti na druge, pa nam ne bo manjkalo delavcev. Predlagamo, da se vodstva temeljnih organizacij, vključno z delovodji, seznanijo z gmošnim položajem in stanovanjsko stisko svojih delavcev. Treba bo bolj planirati in živo delo enakomerneje porazdeljevati skozi vse leto. Včasih bi bilo bolje (ceneje), da kupimo nov stroj, strojno napravo, merilno napravo, kot da terjamo »več ljudi«. Zavedati se moramo, da bodo delavci zmeraj dražji (kot surovine, energija in ekologija).

VII.

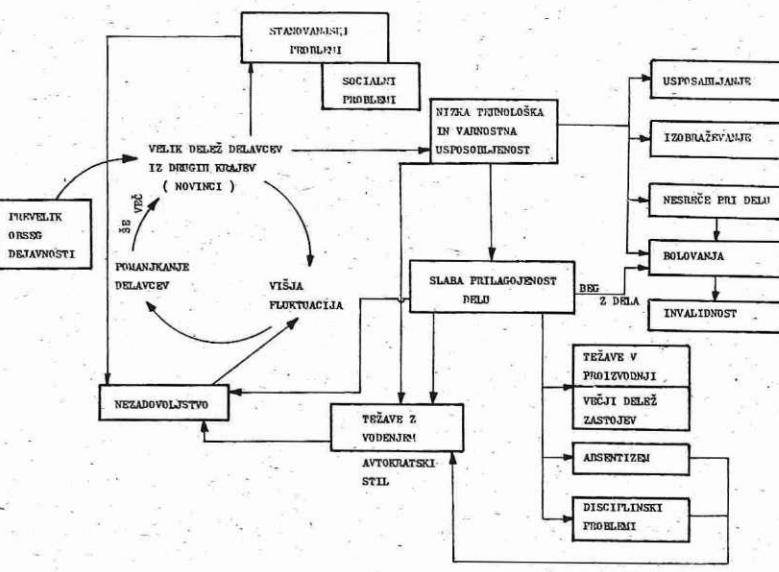
Rešiti bomo morali problem brezposelnosti jeseniške mladine. Če upoštevamo velik razkorak med dejansko in zahtevano izobrazbo v Železarni (kakor tudi velik delež pogodbene, nadurnega dela ter podaljšane dela upokojencev) in že precejšnje število nezaposlene mladine, predvsem s srednjim šolom, ne kaže pravega razumevanja za reševanje tega problema.

VIII.

Razporejanje kadra ženskega spola na dela, ki jih sedaj opravljajo moški delavci, a so primerna tudi za ženske, nam ne uspeva. Dogaja se, da ne moremo zaposliti niti metalurških tehnic (če bi nam tako razporejanje uspelo, bi tudi to pomagalo reševati razkorak med dejansko in zahtevano izobrazbo, laže bi reševali pereče stanovanjsko vprašanje, migracijske probleme, problem socialne varnosti družine in ne nazadnje, laže bi se uveljavilo tržno gospodarstvo in ekonomika, ki nam jo zunanji svet vsiljuje).

IX.

Industrijsko razvite države so izračunale, da so investicije v kadre (znanje) rentabilnejše (dva in polkrat) kot druge investicije. Predlagamo, da v bodoče več vlagamo v kadre. (Ko smo »klesili« finančno konstrukcijo jeklarne 2, so zelo hitro izpadla stanovanja za jeklarje.) Bolje moramo koristiti znanje kot telesni napor, ki je smešen v primerjavi z zmogljivostmi strojev.

Železarski globus

ZDA

Po ameriških podatkih je bila januarja letos v svetu skupna zmogljivost LD konverterjev 522 milij. ton. Za letošnje leto je načrtovanih še nadaljnjih 99 milij. ton. Na prvem mestu je Japonska s 126 milij. ton, ki ji sledijo ZDA z 78 milij. ton, Sovjetska zveza 57 milij. ton in Zvezna republika Nemčija 50 milij. ton. Proizvodna zmogljivost jugoslovanskih LD konverterjev je 3,45 milij. ton, od tega v železarni Smederevo 1,65 milij. ton, železarni Zenica 1,1 milij. ton in železarni Skopje 700.000 ton.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD PLAVŽ

Redna seja izvršnega odbora OOS TOZD Plavž je bila v ponedeljek, 7. septembra.

O pomenu in zanimivosti razstave o varnosti in družbeni samozastiti je spregovoril predsednik izvršnega odbora tovariš Bergant. Iz vsake SDS naj bi se razstave v Kranju udeležilo vsaj po pet predstavnikov. Predvsem naj bi bili to člani odborov.

Referent za izlete je opozoril vse dnine, naj se čimprej odločijo za posamezne variante eno in dvodnevni izletov, ki jih bodo organizirali konec septembra.

Čimprej bodo morali evidentirati člane za nove delegacije samoupravnih interesnih skupnosti.

Stiri sodelavci so predlagali za delovne socialne pomoči.

Obravnavali so pritožbo dveh delavcev delavskemu svetu temeljne organizacije, ki jima je disciplinska komisija izrekla ukrep prenehanja delovnega razmerja.

DSSS EK-TKR-NG

Na enajsti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, ki je bila v ponedeljek, 7. septembra, so razpravljali o povzemanju osebnega dohodka na osnovi rezultatov dela, o obisku razstave o varnosti in družbeni samozastiti, o nalogah izvršnega odbora v zvezi s pripravo na skupščinske volitve 1982. leta, o kadrovskem sestavu delegatov izvršnega odbora sindikata za leto 1982 in o tekočih zadevah.

Zanimalo jih je, zakaj ni bil sprejet predlog o 8 % povečanju osebnega dohodka, saj bi bilo glede na poslovne rezultate to mogoče. Menili so, da bi morali vsak tak predlog pred odborom za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne obravnavati vsi izvršni odbori OOS v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. V zvezi z možnim poročilom pa bi morali izkoristiti možnosti, ki jih daje elektronsko-računski center in bi tako vsak mesec sproti izračunali njegovo višino, ki pa bi bila izplačana naenkrat.

Predsednik izvršnega odbora je vse obvestil o pomembnosti razstave o varnosti in družbeni samozastiti, ki je v Kranju.

Predsednika in podpredsednika izvršnega odbora so zadovoljili, da skupaj z vodjem delovne skupnosti na sestanku s člani vseh delegacij za SIS ugotovijo primerne kandidate za delegate v naslednjem mandatnem obdobju. Na naslednji seji izvršnega odbora bosta poročala o izbiri, da bodo lahko pripravili gradivo za obravnavo možnih kandidatov na samoupravnih delovnih skupinah.

Tajnici izvršnega odbora so odobrili nagrado v višini 3.000 din za ureditev evidence možnih kandidatov za delegate (popisnic in poročil od leta 1974 dalje), ki jo opravlja v svojem prostem času.

Sprejeli so predlog finančnega plana komisije za šport in rekreacijo za leto 1981. Zadovoljili so referenta za šport, da do prihodnje seje ugotovi, ali lahko komisija prispeva po 100 din za vsako permanentno karto za hokejske tekme v tej sezoni za svoje delavce.

Obravnavali so informacijo o ponudbi premoga za delavce Železarne. Menili so, da je potrebna podrobna analiza o poteku te akcije in navedba tržnega inšpektorja, ki je to akcijo preprečil. Večina meni, da ta akcija ni trgovina s premogom, ampak pomoč našim delavcem pri nakupu premoga. Vodja delovne skupnosti je pojasnil, da bi bila to nedovoljena trgovina preko vrstnega reda. Vendar bi s temi 1.500 tonami več delavcev in hitreje prišlo do kurjave za zimo.

Zanima jih, zakaj so razlike v vrednosti točke za iste delovne naloge v različnih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih Železarne. Menijo, da je to treba uskladiti, saj so vsi delavci iste delovne organizacije. Gradivo o teh razlikah, ki so nastale v novem pravilniku, bo do prihodnje seje pripravil vodja delovne skupnosti.

Vprašujočim so pojasnili, da je bil dom na Mežakliji odprt le začasno za srečanje borcev in mladine, ker bodo z adaptacijo še nadaljevali prihodnje leto. V Železarni naj izvršni odbor konference sindikata Železarne objavi ustrezno pojasnilo, zakaj je dom na Mežakliji zaprt.

Referent za izlete in oddih je poročal, da je prijavljenih dovolj sodelavcev za dvodnevni sindikalni izlet.

Zadovoljili so komisijo za socialna vprašanja, da ugotovi, katerim delavcem v delovni skupnosti je potrebno dati še pomoč izvršnega odbora konference sindikata Železarne in da posreduje ustrezne vloge.

TOZD JEKLOVLEK

Redno sejo je izvršni odbor OOS TOZD Jeklovlek imel v četrtek, 10. septembra.

Na seji so razpravljali o obisku razstave o varnosti in družbeni samozastiti v Kranju. Sklenili so, da si razstavo ogledajo člani odbora za SLO in DS ter člani izvršnega odbora OOS, vabljeni pa so tudi ostali delavci in njihovi svojci.

Zaradi skupščinskih volitev v letu 1982 bodo morali pohiteti s predlogom za evidentiranje možnih kandidatov.

Koncem septembra bodo organizirali dvodnevni izlet v Stubiške toplice in Ptuj.

Nabavili bodo petnajst permanentnih hokejskih kart in knjigo Svetovni izziv. Sodelavcu so dodelili 1000 din socialne pomoči.

VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Trinajsta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming-štel je bila v četrtek, 10. septembra.

Sklepe predhodne seje so izvršili. Sklenili so, da sodelavce ob odhodu v pokoj obdario.

Vodja temeljne organizacije je člane odbora seznanil s polletnimi poslovnimi rezultati. Na podano poročilo ni bilo pripomb.

Strinjali so se s povečanjem osebnega dohodka za 5 %, poslovodni odbor, oziroma pristojne službe pa se naj zadalži, da proučijo možnost povečanja osebnega dohodka v naslednjih mesecih.

Izbir delegatov za SIS bo potekal po istih kriterijih kot za prejšnje mandatno obdobje.

Za obisk razstave o varstvu in družbeni samozastiti v Kranju je bilo predlaganih osemnajst članov temeljne organizacije. Plačali jim bodo polovico dnevnice.

Za izlet, na katerega vabijo tudi upokojence, so predlagali dve varianti.

Po oddelkih naj pregledajo, kateri delavci so upravičeni do denarne pomoči. Kupili so knjigo Svetovni izziv in plačali račun za SLO. Predhodno se morajo dogovoriti za piknike, ki bodo organizirani po dneh.

TOZD PROFILARNA

20. seja izvršnega odbora OOS TOZD Profilarna je bila v torek, 22. septembra.

Ponudbo Delavske enotnosti o nakupu serije značk ob 30-letnici samoupravljanja bodo obesili na oglasno desko, da bodo zainteresirani lahko naročili značke.

Ker nimajo dovolj denarja, ne morejo prispevati za nakup kart za hokejske tekme.

Razstavo o varnosti in družbeni samozastiti si bo ogledalo trinajst delavcev iz temeljne organizacije.

Odklonili so nakup abonmajskega kart za amatersko gledališče Tone Čufar za sezono 1981–82, ker med delavci njihove temeljne organizacije za te predstave ni zanimanja. Če bo za kakšno predstavo več zainteresov, bodo takrat kupili več vstopnic.

ctm

OGLED ŽIC IN ŽELEZARNE

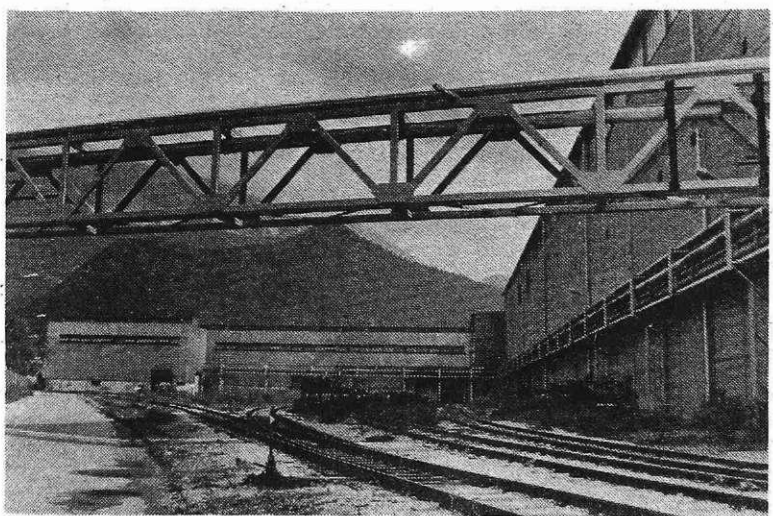
V sredo, 23. septembra, smo se učenci osmih razredov osnovne šole Prežihov Voranc zbrali pred železarskim izobraževalnim centrom z namenom, da si ogledamo učne prostore. Ogledali smo si delavnice za praktični pouk. Nato so nas v enem izmed razredov seznanili s šolami in šolanjem učencev v jeseniški občini. Ta razgovor nam bo še kako koristil pri izbiri poklica. Takih razgovorov si učenci želimo čim več.

Po ogledu ŽIC smo se napotili v Železarno. Pri glavnem vhodu v Železarno smo vsi dobili čelade in se kot pravi delavci napotili proti obratom, ki so stebri naše železarne. Poblje smo se seznanili z delom plavzarjev, žičarjev, martinjarjev, jeklarjev, žebjarjev in valjavcev.

Polni novih vtisov in novih spoznanj smo se vrnili domov. Spoznali smo, kako težak je kruh železarjev in še sedaj razumemo starše, ko se utrujeni z dela vračajo domov.

Petra Smrekar

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Železna cesta v valjarne na Beli (Foto I. Kučina)

KOKRŠKI ODRED

UNIČENJE 2. BATALJONA
KOKRŠKEGA ODREDATragedija v Udinem borštu
septembra 1942

To je Nace Kamšek pojasnil šele na proslavi v Strahinju septembra 1972. Kmalu za tem so se v 2. bataljonu znašli še drugi izgubljeni iz Kranjčevega bataljona tako da je bilo takih 17.) Eden izmed njih, Franc Aškerc, študent iz Ljubljane, je bil v nogu tudi ranjen. S Konjščice so ga potem prinesli pod Javorniško sedlo, kjer je tedaj taboril bataljon. Nekoliko pozneje je prišlo v Kokrški bataljon še 11 tako vrazhajanih borcev Kranjčevega bataljona.

Komandant Kokrškega bataljona je bil še vedno Franc Šiška-Crto, novi politkomisar pa študent Leon Skapin-Lado. Dotedanji bataljonski politkomisar, to je bil Anton Stefe-Kostja, je bil premeščen za pomočnika politkomisarija v odredni štab, na Skapinovo mesto pa je bil za politkomisarija 1. čete imenovan mladi Stanko Mlakar-Ceto. To je bil tisti, ki je preživel dogodke v okrogelski jami.

V bataljonu je bilo tedaj tudi nekaj deklet, med njimi komaj petnajstletna Ančka Kokalj-Nataša z Visokega in Minka Košir-Peračeva-Nežka iz Podlubeja, obe borbeni in hrabri, zlasti Kokaljeva. Kljub hudim okoliščinam pa je bila tedaj v bataljonu prisotna visoka morala, kajti za tiste čase smo bili dobro oboroženi, kot je zapisal Izidor Kuljad-Jožek, eden izmed borcev te enote.

Bataljon je tedaj nujno moral priti do večje količine hrane, kajti borci so bili zaradi dolge ofenzive že zelo oslabele. Sklenili so, da se najprej morajo oskrbeti z moko, ki jo je bilo treba nositi, medtem ko so do mesa laže prileti, saj so včasih prignali kako govedo celo v taborišče. Moko so nameravali dobiti pri Smukovem mlinu ob Trziški Bistrici v Retnjah, drugi večer pa naj bi napadli orožniško postajo v Dupljah. Zato sta se v akcijo odpravljali obe četi: prva in tretja, druge pa tako že ni bilo več. Skupno z odrednim štabom, ki se je tedaj spet zadrževal pri štabu 2. bataljona KO, je bilo sklenjeno, da komandant bataljona to pot ne bo šel v dolino in da bo akcijo vodil eden izmed četnih komandirjev. Tako so za izvedbo naloge zadolžili nedavno imenovanega komandirja 1. čete Janeza Perka. Dotedanji komandir 1. čete 2. bataljona KO Ivan Vamberger-Fajfar je bil tedaj predviden za novo dolžnost, Franc Bukovec-Pepe, komandir 3. čete tega bataljona, pa je v začetku septembra odšel z bojno skupino na teren. Tako je v bataljonu ostal le četni komandir Janez Perko. (Podatek: Ivan Vamberger, Stražišče - Kranj), tudi zato, da bi ga preizkusili. Ta ni bil le hraber borec, temveč je kot domačin odlično poznal tamkajšnji teren; politično pa je za ta bojni pohod odgovarjal bata-

ljonski politkomisar Leon Skapin-Lado. Z bataljonom je odšel tudi odredni intendant Stane Teran-Nared, kajti v štabu so vedeli, da se Janez Perko rad hitro odloča za nove in drzne podvige.

Izza Storžiča se je bataljon, ki se mu je pridružil tudi pet tovarišev in ena tovarišica iz 2. grupe odredov, odpravil 12. septembra 1942 popoldne. V pobočju Storžiča je na primernem kraju pustil odvečno opremo, da bi bil pri hoji bolj gibčen. V štabu so bili namreč napravili načrt, da se bo bataljon po opravljeni akciji še to noč umaknil pod Kriško goro, nad cesto Križe-Golnik, kjer naj bi spričo morebitnega zasledovanja imel varnejše zavetje in večje manevrske možnosti. Tega Udin boršt ni nudil. Izpod Kriške gore naj bi manjši del borcev z moko krenil dalje proti taborišču, drugi borci pa naj bi 13. septembra 1942 z Janezom Perkom na čelu prebili v strmini Kriške gore. Zvečer bi se lotili orožniške postaje v Dupljah. Načrt je bil torej zelo preprost, le ravnanje se je bilo treba po njem. (Zanimivo je, da je 13. 9. 1942 zvečer 1. bataljon Goranskega odreda v Žirovnici pod Stolom požgal železniško postajo ter izpraznil bližnjo trgovino. (Zbornik NOV VI 4, dok. 34, str. 102).)

Borci so na rob gozdom prišli pre zgodaj, zato so malo počakali, da se je zmrčilo, potem pa so v temi brez zaprek prišli do mlina. Nič jim ni branil vstopiti in naložiti moke, ki je je bilo toliko, da so se z njo težko otovorjeni vračali iz struge Trziške Bistrice. Večji del moke so po štabnem načrtu uskladiščili že na nekem dvojnem kozolcu, kjer naj bi čakala za jesen in zimo; od tod bi jo pozneje po potrebah odnašali v hribe. V nahrbtnikih so zadržali le manjši del moke.

Medtem je komandir Janez Perko odšel na pogovore in poizvedbe k nekaterim svojim znancom v Duplje. Šlo mu je predvsem za čimbolj sveže podatke o orožniški postaji. Pri tem se je precej dolgo zadržal in verjetno ga je videl in slišal tudi kak nepoklicanec. Borci pa so pri kozolcu počivali in ga čakali. Vse to se je tako zavleklo, da se je začelo že dani. Borci se začeli skrbeti, kajti nevarnost, da bodo odkriti, je bila vse večja. Veliko pa jim je bilo do tega, da bi naslednji večer uspeli z napadom na orožniško postajo v Dupljah.

Ko se je komandir Janez Perko le vrnil je po kratkem preudarku odločil, da se ne bodo umaknili pod Kriško goro, prikrili in odpočili da se bodo v bližnjem Udinem borštu, zvečer pa bodo od tam šli na bližnjo orožniško postajo v Dupljah. Rekel je, da bodo od tod do Dupelj imeli čisto blizu, kar je tudi res. A res je tudi, da so zaradi nastajajočega dneva čimprej morali v gozd. Udin boršt, priljubljeni kraj Janeza Per-

ka, pa je bil najbližji, in tako so prekršili povelje štaba o smeri umika ter se spustili vanj. A že na poti od kozolca do boršta se je zdnilo. Zavoljo tega je bilo nekaj ugovorov, toda zaupanje v hrabrega komandirja Janeza Perka in njegova odločnost sta odtehtala vse.

Po moko v Smukov mlin je odšlo 65 borov in borcev, kolikor jih je prišlo izza Storžiča. Izmed teh jih je bilo 6 iz Kranjčevega bataljona. Ker pa si je Slavka Sibila-Tončka v mlinu poškodovala nogo, se je v spremstvu Lada Kunterja takoj začela vračati proti taborišču. Oba sta bila iz 2. grupe odredov. V Udin boršt je torej šlo 63 borcev in bark. Zaradi dogodkov, ki so sledili, imajo vsi ti podatki posebno težo.

Komandir Janez Perko je nato vodil kolono ob Žiganji vasi, ki je tik pod Udin borštom, da bi utrjene in zaspane borce pripeljal na primeren kraj. A tod, v Žiganji vasi, jih je že opazoval in štel izdajalec, plačan nemški vojak.

Udin boršt so takoj nad Žiganjo vasio dosegli v nedeljo, 13. septembra 1942 zjutraj, ko se je že povsem zdanilo. Janez Perko je kolono odvedel precej globoko v gozd, in sicer k potoku Kapniku. Tam je bila manjša globel in zaradi visokega drevoja ter precej gostega grmovja kar temna. Tu so utrjeni polegali in razen tistih, ki so bili razporejeni na stražo, kmalu zaspali.

Od tod je odšel nazaj v Žiganjo vas Andrej Perko, Janezov brat, ki mu je bilo dovoljeno, da gre k znanecu po puško in uniformo. Tega ni dobil, pač pa je prinesel hlebec kruha in slabo novico. Povedal je namreč, da so ga ljudje, ki so šli v cerkev, videli in mu rekli, da ga zaradi svoje varnosti pač morajo prijaviti. On pa jim je korajžno odgovoril, da se partizani tako ne bojijo nikogar več in naj ga kar prijavijo, če hočejo. To je bilo okoli 9. ure dopoldan. Štem je bila nevarnost za bataljon še povečana, vendar se tudi zdaj ni umaknil iz Udinega boršta. Borci so spali naprej.

A tedaj so Nemci že vedeli zanje. V Žiganji vasi je bil na delu volhjač Jože Jašovec, reven klepar, ki se je bil z ženo priselil sem tik pred vojno. Hodil je tudi po hišah, popravljal razno posodo, orodje, strehe ali kaj takega. Z ženo sta živela revno, tako rekoč iz rok v usta. Toda vohati in zasledovati za marke je tudi znal. Ko je ugotovil (pomagala mu je tudi žena), kam so šli partizani, je to takoj sporočil Nemcem. Da je temu tako, zvezo iz spominov policijskega polkovnika Hermana Franza, komandanta zloglasnega 18. policijskega polka gorskih lovcev.

Polkovnik Franz, ki je svoj štab imel v Kranju, je z Bleda, kjer je bil sedež višjega vodje generalštaba SS Ervina Rösenerja in generalmajorja Karla Brennerja, dobil nalogo, naj takoj pripravi napad v Udin boršt na Kokrški bataljon. Akcijo je takoj vzel v roke generalštabni Erwin Rösener osebno.

Policijsko poveljstvo na Bledu je že 13. septembra zjutraj vedelo, da je Kokrški bataljon napravil akcijo v Smukovem mlinu in celo to, da ga vodi Janez Perko. Nemški plačanec je torej Janeza Perka prepoznal najkasneje med svitanjem, potem pa bataljonu skrivno sledil v Udin boršt, kar ni bilo pretežno.

Nadaljevanje

«Čprav sem si govorila, da te ni zadelo, me je bilo vseeno tako strah,» je solzna pripovedovala Katja. Potem se je zasmejala. «Glavno, da si se vrnil. To pa je tvoj tovariš?»

«Suh!», je odvrnil Nanko. «Prebija se je po svoje, pa sva se našla.»

Ujel je Suhijev hvaležni pogled, potem se mu je razkrilo, da se Katja in mama spogledujeta. Tudi gospodar je le molčal. Nanko se je začel ozirati naokrog. Obnašanje je bilo sumljivo. Katja je spet pogledala mamo, ki je pokimala.

«Poprosil si me, naj skušam poizvedeti, kako je z vašimi,» je nestrčna začela pripovedovati Katja. Glas se ji je lomil v bolečini. «Zelo slabo! Ze zadnjič sem ti omenila, da sem videla mrtve. Zdaj jih razkazujejo v Celju. Mrtve so zmetali na kup, zraven privezane ujetke partizane z napisi na prsih: 'Ich bin der Bandit...' potem njegovo ime. Hudo žalostno. Ne bi šla pogledat, vendar ti si mi naročil naj poizvem.»

Lahko bi bil med njimi? Mrtve, te pač zadene. Ampak da te privezanega, s sramotilnim napisom na prsih razkazujejo po ulicah, to je preveč. Hotel je povprašati, kakšni so bili ujeti, ko mu je Katja pomolila preganjen časnik.

«To so slikali, objavili. Še več takih slik je.»

Nanko je strmel v natisnjeno fotografijo. Iz obrazov je vela bridkost.

«Si morda videla med njimi tudi močnega partizana v obleki vojaka bivše jugoslovanske vojske? Temno kastanjev, močan. Komandir Strela.»

Katja je odločno odkimala.

«Naročil si, naj poizvem, pa sem natanko poizvedela. Nobenega komandirja, častnika ni med njimi. Le neka vodilna komunistka. Kot sem slišala od drugih, je celo vpila gesla. Ampak to ne vem natanko, ker takrat, ko sem si šla ogledat skupino, so bili partizani tihi. Nekaj nemčurjev pa je vpilo nad partizani, smešili so jih, celo pljuvali proti njim.»

Iz pripovedovanja in slike je Nanko ugotovil, da so bili med ujetimi Panter, Srečo, Lovro, Helena. Čprav je bila slika precej medla, je med mrtvimi vseeno razločil Veljkov obraz. Mirni, pre-

VINKO TRINKAUS

(ODLOMEK IZ ROMANA)

28

UPORNIKI

udarni, hrabri vodnik jim je ščitil umik in padel! In če je Strela preživel, zvedel, kako ravna z ujetimi, padlimi, kako mora trpeti? Če je že v bataljonu, trpi tudi zanj in Suhija, prepričan, da sta se ranjena nekam zavlekla in brez pomoči umrla.

V bataljon, nazaj k partizanom, ga je presunilo. Prošnje, naj prespita noč pri njih, se odpočijeta, niso zalegle. Le hrano sta vzela, obljubila, da se ob prvi priložnosti oglasita. Ko je Nanko segel Katji v roko, je začutil, da jo je močno stisnila in da noče spustiti njegove dlani.

Suhijevo veselje, da je srečal Nanko, partizana, je nagrizla skrb. da ne bosta našla bataljona. Nekaj dni brezuspešnega iskanja, ko nihče ni vedel ali ni hotel vedeti za partizane, je bilo dovolj, da je Suhij spet omenjal zapor, gestapo, najgrozljivejšo od besed, kar jih je poznal. Ko ju je kmet, pri katerem sta vpraševala za bataljonem, opozoril, da je spodaj v vasi precej Nemcev, je Suhij brez besed začel teči nazvrat, proti gozdu. Nanko, užaljen, je poprosil kmeta za hrano in šele nato je zelo počasi odhajal za Suhijem.

Zagledal ga je, kako stoji za debelo bukvijo, s puško, pripravljeno na strel in prestrašen gleda v dolino. Nanko ni mogel spregovoriti, pa je položil kos kruha, kos slanina na tla, pred Suhijo. Sam pa je sedel nekoliko vstran in začel jesti.

Kako siroten borec, je zgrajajoče premišljal Nanko. Takšni bi morali počakati. Nič ne koristijo. Drugim jemljejo pogum. Če koga od njih ujamejo, izda in napravi več škode, kot je bilo z njegovim uporom koristi.

Suhi se ni zmenil za kruh. Napeto je gledal v dolino. Če bi odračunal strah, ki je močno skazil obraz, je bil Suhij prijeten fant. Nekoliko neboljen v ponošeni obleki, ki je kričeče opozarjala, da je bil gladki obraz, z mehкими potezami vaje udobja.

Zaklical je Suhiju, da bosta odšla naprej. Šele zdaj je Suhij vzel kruh in slanino. Nekaj časa je držal v roki in spotoma napeto prisluškoval. Ko se mu je zazdelo, da sta na varnem, je začel jesti.

Gozd ni bil velik, pa sta kmalu prišla do roba. Prehod naprej bi bil podnevi tvegan. Posebej, če so Nemci posumili, da se na tem področju zadržujeta partizana. Nanko je izbral nekoliko zvišeno mesto, odkoder sta imela pregled nad okolico. S Suhijem se zmerom ni spregovoril. Izogibal se je nesrečnemu, prosečemu pogledu, ki je prosil za razumevanje.

«Nanko, prosim, nikar me preveč ne obsojaj,» je boleče zastokal Suhij in se nakremžil. «Saj se trudim.»

«Kaj ti to pomaga, če si presran od strahu,» je grobo, rezko odvrnil Nanko.

(nadaljevanje)

EDO TORKAR

IME MI JE BRIGITA

8

Imela sem sicer težave s Sonjo, ki sem ji neprevidno izkokodakala, kam sem namenjena in je po vsej sili hotela z menoj, pa sem ji primazala tako okoli ušes, da jo je kar samo odneslo nazaj domov.

Ko sem se kasno zvečer vrnila iz mlina, me je mama sprejela z ledenim molkom. Takoj sem vedela: Sonja je stegnila jezik. «No, gospodičnica,» se je oglašil oče, ravno ko sem se hotela kar najbolj neopazno izmuzniti v svojo kamro. «Kje si bila?» kot od strele zadeta sem obstala med vrati, in jezik mi je ohromel v ustih.

Oče je počasi vstal izza mize in se postavil predme. «Koliko si stara?» je kar najbolj mirno vprašal; a brada mu je drgetala in to ni pomenilo nič dobrega. «Šestnajst jih bom...» sem izjecljala. «Kdo te preživlja?» — «Vidva z mamo.» — «Ja, pa te ne bova več. Lahko kar greš, od kod si prišla.»

«Kaj pa je?» je zagodrnjal moj zapeljivec, ko sem opolnoči potrkala na okna Merharjevega mlina. «Nič, k tebi sem prišla. Vzem me s seboj v Ljubljano, doma me ne marajo več.» Prepričeno me je pogledal. «Za božjo voljo, kaj pa govoriš?» — «Ti ni prav?» sem rekla. Moj lepi James Dean je naredil tak obraz, kot da je pravkar zakockal svoj zadnji dolar. «Ne bi imel rad sitnosti s tvojimi starimi.» — «A jaz jih pa lahko imam zaradi tebe?» — «Sama si kriva.» «Prav toliko sem kriva, kakor ti.» A že sem začutila, kako mi zmanjkuje sline v ustih in da je vsaka beseda zaman.

Obrnila sem se in šla. Zunaj je bila jasna decembrska noč in luna je visela z neba kot kos ledu. Psi so lajali, Bistrica je šumela pod mostom, jaz pa sem se vlekla naprej kot v sanjah, gluha in slepa in neobčutljiva za vse okoli sebe, in v glavi mi je kljuvala ena sama misel: Hočem umreti! Umreti hočem!

Na srečo je bog milosten z nespametnimi pubertetnicami in v njihovih prvih ljubezenskih razočaranjih podvoji straže angelov varuhov na njihovih solznih poteh. Zarometi samotnega fčka, ki je vozil veselo družbo z veselice domov, so ob poldveh zjutraj osvetlili temno postavo, ki je čepela v snegu pod drevesom ob cesti. Fičo, ki se je ustavil z namenom, da pobere kasnega vinskega bratca, ki ga je premagala utrjenost na vijugasti poti od gostilne do doma, je tokrat za spremembo rešil življenje obupani najstnici, ki v svoji črni zaslepljenosti ni hotela verjeti da so na tem minljivem svetu nesrečne ljubezni prav tako minljive kakor srečne.

Trije krvavi madeži so zaznamovali to žalostno zgodbo moje prve ljubezni. Prvega je prekril novi sneg, drugega je spral pralni stroj, tretjega pa sem še dolge mesece skrivala pred ljudmi, dokler ga ni odpravilo najbolj popolno čistilno sredstvo na tem svetu — čas.

Na novo zgodbo sem morala čakati dolgih enajst let. V teh letih sem dozorela v spoznanju, da nesrečna ljubezni ni najhujše, kar lahko človeka doleti. Biti nesrečno zaljubljen je pravi komfort v primerjavi s tem, da se sploh ne moreš zaljubiti. Pravzaprav pa bi tudi mojo zvezo z Leonom Šebeljem kar težko imenovala z besedo ljubezni.

Na začetku je vse kazalo, da bo tako kot z vsemi poprej: za eno noč. A namesto, da bi lahkega srca zjutraj odšel in se nikoli več vrnil, ga je premošil zlojed, da je ostal — in tako sem morala oditi jaz. A ne šel tisto prvo jutro, ko slovo še ne bi bilo boleče, pa tudi drugo in tretje in deseto jutro ne. Pozneje mi je bilo žal, da sem se toliko obotavljala; človek je trpežna žival in marsikaj prenese, dokler je še kaj upanja v njem — pa tudi potem.

Toda kadar se zdaj s spominom sprehajam gor in dol po svojem življenju in se zaustavim pri tistem muhastem poletju 1975. leta, ki sem ga prevedrila in preoblačila z Leonom Šebeljem, postanem kar malce sentimentalna — kot da ta člo-

(nadaljevanje)

VISOKO PRIZNANJE LOVSKI DRUŽINI »STOL« ŽIROVNICA

Lovska družina Stol iz Žirovnice je kot prva v Sloveniji prejela plaketo zveznega odbora Zveze združenj borcev narodnoosvobodilnega boja Jugoslavije za svoj prispevek pri negovanju tradicij narodnoosvobodilnega boja.

Ob tem dogodku je prav, da tudi železarji spoznajo delo te lovske družine, saj je precej železarjev včlanjenih v njej. Predstavil bom njihovo delo, ki ni vedno le streljanje divjadi, kar misli še marsikdo, ko v gorah sreča oboroženega zelenca.

Družina je bila ustanovljena v letu 1947. Takrat je imela le okrog 20 članov. Sedem jih je lovilo že pred vojno, med vojno pa so jim puške okupatorji seveda pobrali.

Začetek je bil težak. Iskali smo novih poti, po katerih naj gre lovstvo v novi družbeni ureditvi. Pri tem bi bilo morda zanimivo, da so nekateri, ne vsi, prejšnji lovci imeli težave s podružbljanjem lovstva. Velika večina novih, ki nam je šele zmaga naše revolucije omogočila članstvo, pa o odnosih v lovišču, o divjadi kot skupnem premoženju, še nismo imeli znanja. Danes vemo, da je pogoj za sprejem v članstvo lovske družine izpit, preverjanje posameznika, kaj ve o divjadi, balistiki, kinologiji, pa o ustavi in družbeni ureditvi, kar vse daje temu izpitu kar precejšnjo težo. Mi smo to doživeli šele tri štiri leta po ustanovitvi lovske družine.

Mnenja so se kresala, čas je tekel in pustil ob strani vse, ki se niso mogli iz katerega koli vzroka pridružiti napredku in spremembam tega hitrega časa. Divjadi je bilo dovolj, lisice so kar podnevi iskale hrane po gnojiščih na poljih, velike jate divjih golobov so se podile po njivah, zajec je bil za vsakim grmom, gamsi pa so se v velikih tropih sprehajali prek Stola, saj jim okupator ni upal blizu, ker je bila vmes partizanska puška, le-ta pa gamso ni bila, razen v izjemnih primerih, posebno nevarna. Danes vemo, da je kultura naših polj vsa spremenjena, kar še kako občuti poljska divjad, da lisice in gamse mučijo garje, pa steklina in pčobno. o poznamo, vmes pa so še stvari, ki jih še ne poznamo, a vse to zmanjšuje možnosti obstoja divjadi. No, takrat je bilo divjadi dovolj, praktično pa ni bilo nobenih lovskih naprav, kot so krmišča, solnice, lovske preže, lovske steze. Ostali sta le dve lovski koč, sicer obe demolirani, vendar s streho, pa še te last prejšnjih gospodarjev.

V lovske družino so bili včlanjeni v glavnem delavci, največ železarji, zato nismo mogli, niti smeli dvigovati članarine na tako raven, ki bi pokrila te visoke primanjkljaje. Da smo prišli do denarja, smo več kot deset let prirejali razne veselice s srečolovi, kar je omogočilo odkup in popravilo lovskih koč ter nabavo opreme v njih. Veliko je bilo udarniških akcij, člani pa so zelo zavzeto sodelovali. Do posameznih redkih abstinentov, ki se kot povsod pojavljajo v takih primerih, pa je bila vsa družina hudo neizprosnna, strogo kritična, kar je samo čvrstilo naše vrste. Koliko raznih gospodarskih težav danes sploh ne bi bilo pri-

sothni, če bi znali gojiti takšno kritiko!

Tista povojna leta so bila sila nemirna. Beli onstran Stola so bili zelo aktivni vse od svojega neslavnega odhoda. Čiščenje ustašev in četnikov je gnalo posameznike prek meje. Marsikdo se je umaknil čez mejo, ker je bil tamkaj boljši zaslužek, kar ni bilo prav nič čudno: zavojevalci so oropali vso Evropo, nam pa pustili požgane domove, tovarne brez strojev, pa stotisoče invalidov. Komur se je uspelo prebiti prek meje, se je tam ob vse boljših pogojih kot doma lahko ekonomsko utrdil, ni pa seveda pomislil, da je dom v tako težkem položaju pustil na cedilu. Takrat je bil temu primeren tudi naš odnos. Takrat so bili lovci v veliki večini borci in aktivisti NOB. Kadar smo lovili po Stolu, smo bili predvsem graničarji. Sodelovanje z notranjo upravo in graničarji je precej delinkventov vrnilo v roke pravice.

V tem času lovska družina ni mogla, že zaradi številnih svojih nalog, ostati vase zaprta organizacija.

V času okupacije je bilo pod Stolum zelo živo. Tu je vedril bataljon in precej raznih ustanov, od političnih, obveščevalnih tja do raznih delavnic in enot s posebnimi nalogami. Zato je zgodovina Stola za ta čas še kako bogata. To bogastvo je treba očuvati. Krajevni odbor ZB NOV je v tem pogledu precej naredil – padli imajo po vsem terenu svoja obeležja, česar po drugih krajih ni. Če je organizacija hotela uspeti, je morala iskati sodelovanje s posamezniki, organizacijami in kolektivni. Ko je bilo sprejeto stališče, da je treba Jožetu Kodru, ki je padel vrh Stola, postaviti obeležje, je bila lovska družina tista, ki se je obvezala za prenos in postavitev. Pa takrat še ni bilo ceste do Valvasorja.

Minevala so leta. Organizacija ZB NOV je v glavnem svoj dolg do padlih tovarišev poravnala, vsaj kar se tiče pomnikov. Življenje pa je neusmiljeno teklo dalje, čas je stalno na svojem uničevalnem pohodu, železo rjavi, grmovje zarašča poti, še posebno višje po gozdovih. Organizacija borcev se stara, nima podmladka, ljudje pa odhajajo in še nekaj desetletij in ta organizacija bo ostala le še zgodovina. Lovci smo tudi tu našli rešitev. Lovska družina ne propada, nasprotno, raste: danes ima že 45 članov. Da se izročila ohranijo, je že pred leti prevzela vso skrb nad vzdrževanjem okolja in spominskih obeležij NOB od Završnice do državne meje kot svojo stalno nalogo. V lovske družini je

organizirana komisija za SLO in družbeno samozastito, ki je neposredni nosilec te naloge s tem, da ima na razpolago vse člane. Tako tudi ob vsakoletnem praznovanju krajevnega praznika ponesejo lovci venček k slehernemu obeležju na svojem območju.

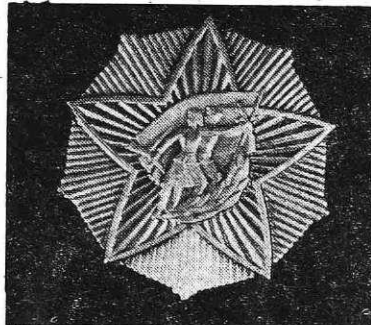
Ta komisija ima tudi nalogo, da vzgaja članstvo z nalogami in cilji SLO. Kdo pozna bolje teren in vse njegove skrivnosti, če ne lovec! Kdo bo povedel enoto, skupino v varen skrit kraj, če ne lovec, ki to pozna. To išče in ocenjuje že danes, ko ima dovolj časa. In nobena noč ni pretemna, da bi lovec kot vodič zgrešil smer, še tako zamotane steze. Dobro vemo, kdo na vsako razdaljo zadene v piko! Zato vsako leto streljamo s kroglo. Streljamo tudi glinaste golobe. Te večšine uporabljamo zato, da divjad pade v ognju, kot pravimo lovci, na prvi strel. Kdorkoli pa bi poskušal posegati v naše svobodno življenje, bo zamenjal našo divjad, bo zamenjal našo tarčo z zadetkom v črno!

Z ljudmi skušamo biti čim bolj človeški. Na polju in gozdu se interes kmeta in lovca križata. Ko smo v skrbi za divjad dopustili, da se je po polju preveč razmnožila, je naredila dosti škode. Najtežje primere smo ljudem plačali, pripravili smo jim tudi zaščitna sredstva in s presusmeritvijo odstrela v polje, smo ustvarili znosno ravnotežje.

Lovska družina Stol dobro sodeluje tudi s krajevno skupnostjo, DPD Svobodo in šolo. Notranjo čvrstost pa pogotuje statut in druge sprejete listine oz. dokumenti.

Za takšno družbeno delovanje lovske družine, ki je daleč preseglata tiste osnovne lovske okvire, je zvezni odbor Zveze združenj borcev narodnoosvobodilnega boja Jugoslavije podelil lovske družini Stol plaketo za poseben prispevek pri delu in razvoju organizacije ZB NOV in za uresničevanje njenih ciljev. Nobenega dvoma ni, da je v takem delu te lovske družine prisotnega velika duha borbenih železarjev in je zato prav, da to zvedo vsi železarji!

Anton Zupan

Priznanje lovske družini »Stola«

UDELEŽBA, KOT SE NE POMNI

Več kot 2000 invalidov, med njimi 592 plavalcev, je sodelovalo v veliki manifestaciji športno-rekreativnega značaja v Dolenjskih Toplicah. Pokala za največje število udeležencev sta prejela Nova Gorica in plavalci iz Ljubljane. Jeseničanom so na prapor pripeli spominsko medaljo.

Ob 40-letnici vstaje narodov in narodnosti Jugoslavije in ob mednarodnem letu invalidov je bila pod pokroviteljstvom sveta za telesno kulturo pri predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije 19. septembra v Dolenjskih Toplicah velika množična prireditev slovenskih invalidov, ki jo je organizirala Zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije. Ob invalidih iz vse Slovenije so se manifestacije udeležili tudi invalidi iz centra za vzgojo in izobraževanje Vinko Bek in Zavoda za rehabilitacijo invalidov iz Zagreba (50), predstavniki iz avstrijske Koroške in Železne Županije iz Madžarske. Med številnimi gosti in predstavniki družbenopolitičnih organizacij Dolenjske sta bila na srečanju tudi Jevreje Popović-Ješo, generalpodpolkovnik, predsednik za šport in rekreacijo invalidov Srbije in član izvršnega odbora SSRI Jugoslavije ter sekretar Zveze za šport in rekreacijo invalidov Jugoslavije Drago Šobot.

V tej doslej največji plavalni prireditvi invalidov pri nas, ki ni imela tekmovalnega značaja, temveč je bila prijateljsko srečanje in pregled športno-rekreativne aktivnosti, je sodelovalo več kot 2000 invalidov, med njimi 592 plavalcev, od tega nad 100 žensk. Na otvoritvi sta spregovorila Miro Vesel, predsednik izvršnega odbora Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije in Rajko Sugman, predsednik sveta za šport in rekreacijo pri republiški konferenci SZDL Slovenije, ki je med drugim dejal:

»Nedvomno lahko ugotovimo, da zavzema športna dejavnost kot posebno pogojena gibalna aktivnost pomembno mesto v življenju in delu prizadetih oseb, kajti športna dejavnost, rekreativna ali tekmovalna – lahko pomembno vplivata na izboljševanje človekovega zdravja. Šport med invalidi se je po osvoboditvi razširil in uveljavil, dobil je svoje mesto v družbi. S tem pa še

vedno nismo zadovoljni, kajti prepočasno prodira spoznanje, da je prav ta fizična dejavnost vse bolj potrebna invalidom na vseh ravneh in v tistih pojavnih oblikah, ki so jim glede na stopnjo invalidnosti lahko dostopne.«

Udeleženci srečanja so obiskali tudi partizansko Bazo 20 v Kočevskem Rogu, sede so se pomerili v nogometu, za zabavni del pa so poskrbeli Tone Fornezzi Tof, Janez Hočvar-Rifle, Toni Gašperšič, Šentjernejski oktet, Andrej Šifer, duo »12. nadstropje« in vojaški orkester doma JLA iz Novega mesta.

Pokal za največje število udeležencev (220) je pripadel društvu invalidov iz Nove Gorice, pokal za največje število plavalcev pa društvu Invalid iz Ljubljane. Društvo invalidov z Jesenic je prejelo spominsko medaljo za zasluge pri razvoju športa in rekreacije na Gorenjskem, Boris Gorjanc pa plaketo Zveze za šport in rekreacijo Jugoslavije. Vsak plavalec je na cilju prejel spominsko medaljo, vsak udeleženec srečanja pa komplet značk izdanih ob mednarodnem letu invalidov.

Organizacija te velike množične plavalne manifestacije je bila izredna, še posebej pa velja omeniti napore članov organizacijskega odbora Mira Vesela, Bojana Klemenčiča, Janeza Češnovarja, Milana Smerduja in Borisa Gorjanca ter pripadnikov JLA novomeške garnizije, ki so poskrbeli, da so vsi udeleženci srečanja zares prijetno počutili v Dolenjskih Toplicah. Pri znanje gre tudi osebu zdravilišča Dolenjske Toplice, ki je invalidom in slikovitem delu partizanske Dolenjske nudilo zares prijetno bivanje. K temu so pripomogle tudi nekatere delovne organizacije in skupnosti, ki so bodisi finančno, ali pa kako drugače prispevale k uspešni in kakovostni izvedbi te pri nas doslej največje plavalne manifestacije.

RAZPRAVLJALI O PRIPRAVAH NA IZGRADNJO SPOMINSKEGA PARKA NA POKLJUKI

Prejšnji teden je bila v Radovljici seja medobčinskega sveta Zveze združenj borcev NOV za Gorenjsko. V osrednji točki so obravnavali priprave na izgradnjo spominskega parka na Pokljuki, kjer je 15. decembra leta 1943 v neenaki borbi z Nemci padlo 79 borcev Prešernove brigade. Člani sveta so si ogledali maketo spominskega parka, ki so jo pripravili v Radovljici.

Spominski park bo zgrajen do leta 1983, ko bo 40-letnica te borbe. Soglašali so, da se park uredi, pri tem pa so še posebej naglasili, da naj odbor, ki bo vodil izgradnjo, kar naj bolj poskrbi za dobro organizirano in najcenejšo gradnjo. Akcija za ureditev parka bo potekala širše ob sodelovanju celotne radovljiške občine in tudi drugih gorenjskih občin in organizacij združenega dela, na pomoč pa bodo priskočili tudi brigadirji in pripadniki Jugoslovanske ljudske armade.

Na seji so tudi kritično spregovorili o premajhnem sodelovanju bor-

čevskih in mladinskih organizacij v gorenjskih občinah pri prenašanju tradicij NOB na mladi rod. Ugotovitve v zadnjem času kažejo, da se raznih proslav ob jubilejih naše revolucije udeležuje odločno premalo mladih in ob tem se seveda borci upravičeno sprašujejo, kako prenašati tradicije in moralno-etične vrednote naše slavne preteklosti. Več o tem bodo spregovorili na naslednji seji medobčinskega sveta.

Na seji so se seznanili tudi s potekom srečanja gorenjskih internirancev iz Dachaua, ki bo 9. oktobra v radovljiški občini.

J. R.

IZREDNO USPELO TEKMOVANJE GASILSKIH ENOT CIVILNE ZAŠČITE

V nedeljo, 27. septembra, je bilo na Bledu veliko tekmovanje gasilskih enot civilne zaščite radovljiške občine. Organiziral ga je in tudi zelo uspešno izvedel štab civilne zaščite občine z odborom, ki so ga posebej imenovali za to tekmovanje. Nastopilo je kar 51 enot iz raznih krajevnih skupnosti in temeljnih organizacij združenega dela.

V vaji s hidrantom in v raznoterostih se je pri ženskah do 40 let na prvo mesto uvrstila ekipa Vezenine I, druga pa je bila ekipa hotela Park. Pri ženskah nad 40 let je sodelovala ekipa hotela Toplice Bled.

V vaji z motorno brizgalno so se pri moških do 45 let na prva tri mesta uvrstile ekipe KS Begunje, LIP Bled – TOZD Rečica in Elan Begunje. Pri moških nad 45 let so bili od dveh udeleženi ekip prvi iz Verige, drugi pa iz Plamena Kropa. V vaji s hidrantom in v raznoterostih se je pri moških nad 45 let na prvo mesto uvrstila ekipa KS Zasip.

USPEL KMEČKI DAN NA HIPODROMU NA HRAŠKI GMAJNI

V nedeljo, 27. septembra, je konje-rejsko društvo za Gorenjsko s sedežem v Radovljici pripravilo kmečki dan na hipodromu pri Lescah. Kljub slabemu vremenu je uspel. Udeležilo se ga je veliko število rejcev konj pasme haflingerjev, norikov in lipicancev.

Prireditve je odprl Miha Pičel-Frčej iz Zasipa – predsednik društva, ki je v pozdravnem nagovoru dejal, da konjerejsstvo v zadnjem času lepo napreduje. V minulem obdobju so traktorji zelo izrinili konja, katerega reja se sedaj, ko je nafta draga in ima meso dobro ceno, zopet splača. Razen tega je konj zelo pomemben tudi za SLO. Pri napredovanju konjereje zelo pomaga tudi zemljiska skupnost.

Na kmečkem dnevu so imeli vrsto zanimivih prireditev. Najprej je bilo ocenjevanje konj, potem pa so bile dirke s kmečkimi vozmi, galopske dirke, dirke z zapravljički in preizkušnja moči kmečkih konj. Udeležba je bila dobra, še bolj pa bi bila, če v jutranjih urah in popoldne ne bi bilo dežja.

B. B.

Predsednica društva invalidov Jesenice sprejema spominsko medaljo od J. Popovića (foto S. Nikolič)

VINKU OB 70-LETNICI

V sredo, 23. septembra, je praznoval 70. rojstni dan Vinko Kozelj s Koroške Bele, bivši delavec Železarne. Člani ZB NOV, člani invalidske organizacije in vsi vaščani, ki ga poznamo, mu ob njegovem življenjskem jubileju čestitamo in želimo še na mnoga leta, predvsem pa zdravja.

Ob tej priliki se mu tudi zahvaljujemo za urejanje naših vaških poti, ulic in cest. Tudi v Parku talcev je vsak dan čutili njegovo delo in skrb, da bi bil ta kraj resnično tak, kakor ga zaslužijo tisti, ki v njem počivajo.

Vinko se je rodil pred 70 leti v Gorjah. Mati mu je umrla, ko je bil star devet mesecev in oče, ko mu je bilo sedem let. S sedmimi leti je moral s trebuhom za kruhom za pastirčino in pozneje za hlapca, da je lahko preživel.

Preden je odšel 1944. leta v partizane, je bil že organiziran v narodnoosvobodilnem gibanju. V partizanih je bil do osvoboditve borec v brigadi Srečka Kosoveca, kjer je bil 3. januarja 1945 tudi ranjen v nogo. Po šestih tednih je zapustil bolnico Pavlo in se vrnil v brigado.

Po osvoboditvi je delal vse do upokojitve v Železarni, sedaj pa že več kot deset let kljub invalidnosti in starosti skrbi za naš kraj in ni mu težko tudi ob nalihih in sredi noči na pot, da ne bi bilo prevelike škode. Vinko svoje interese vedno podredi družbenim in nikoli ne naredi samo tistega, za kar dobi skromno plačilo.

Tovariš Vinko, še enkrat srečno in na mnoga leta!

Jaka Klinar

OB 65-LETNICI ROJSTVA HEROJA MATIJE VERDNIKATOMAŽA

V nedeljo, 27. septembra, so se na pokopališču v Svečah na Koroškem ob grobišču padlega jeseniškega heroja Matije Verdника-Tomaža in devetih soborcev zbrali predstavniki koroških partizanov z avstrijske Koroške, Kranja, Radovljice in Jesenic, občinskega odbora ZB NOV in občinske konference ZSMS Jesenice in še živeči Tomaževi soborci, njegov brat in sestri ter drugi sorodniki iz Sveč in Jesenic.

S kratkim pozdravnim nagovorom in odkritjem nove spominske plošče in poprsnega reliefa heroja Tomaža na grobniku (oboje so po umetniški predlogi Jaka Torkarja in Miloša Magoliča izdelali jeseniški livarji) je slovesnost pričel predsednik koroških partizanov Janez Wutte-Luc. Herojevo revolucionarno pot je orisal njegov soborec in nosilec partizanske spomenice Franc Konobelj-Slovenko.

Po slovesnosti je bil potreben in koristen razgovor o bodočem sodelovanju med organizacijami ZB NOV in mladine Jesenic in Rožne doline.

J. Saksida

SEJA SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE

V ponedeljek, 28. septembra, je potekala 18. seja obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice ob polnoštevilni udeležbi delegatov obeh zborov.

Pri obravnavi polletnega finančnega poročila izobraževalne skupnosti delegati niso imeli pripomb, razen delegacije Železarne, ki je imela načelno pripombo, da je treba narediti analizo srednjeročnega plana in ga uskladiti z realnimi možnostmi v gospodarstvu jeseniške občine. Poleg tega je tudi predlagala, naj se ugotovi, če je tak pospešen razvoj celodnevne osnovne šole še smotrno glede na pomanjkanje sredstev oziroma gospodarsko situacijo. Po mnenju te delegacije je vprašljiva tudi kvaliteta izvajanja celodnevne pouka, ker je sedanje stanje bolj oblika podaljšanega bivanja. O tem bi bila potrebna strokovno-znanstvena analiza. V nadaljevanju je delegacija tudi predlagala, naj vzgojnoizobraževalne organizacije izvedejo anketo med starši o smotnosti in potrebnosti celodnevne šole in podaljšanega bivanja. Menili so, da bi morala skupščina občine skrbeti za usklajen in enakomeren razvoj posameznih dejavnosti. Konferenca delegacij Železarne Jesenice je namreč ugotovila, da v naši občini vse preveč dajemo prioriteto le eni dejavnosti, pa čeprav za to ni realnih možnosti. Primer je prav celodnevna šola, ki se srečuje tako s finančnimi kot prostorskimi težavami.

Pripombe konference delegacij Železarne so bile sprejete. Del odgovorov je bil nato podan v nadaljevanju seje, in sicer ob razpravi rebalansa finančnega načrta, ostale zahteve pa bodo analizirane in posredovane delegatom na naslednji seji skupščine.

Delegati so nato brez pripomb osvojili predlog družbenega dogovora o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela družinskih sredstev za pospeševanje izvoza.

Ob obravnavi predloga rebalansa finančnega načrta skupnosti za leto 1981 je bilo podano tudi stališče izvršnega odbora izobraževalne skupnosti na številne članke, ki se v zadnjem času pojavljajo v Železaru. Ta stališča objavljamo v celoti.

Vsebinsko članek lahko strnemo v naslednjem:

- pretiran razvoj celodnevne osnovne šole v občini Jesenice,
- delovna organizacija Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice - da ali ne?
- vprašanja učinkovitosti vzgoje in izobraževanja, kjer bi morali delegati v skupščini izobraževalne skupnosti uveljaviti svoj neposredni vpliv in odločanje o usmerjenosti in vsebini vzgojnoizobraževalnih dejavnosti in še predvsem pri uresničevanju ciljev in smotrov vzgoje in izobraževanja.

RAZVOJ CELODNEVNE OSNOVNE ŠOLE V JESENŠKI OBČINI

Skladno s stališči in usmeritvami koordinacijskega odbora za uvajanje celodnevne osnovne šole pri občinski konferenci SZDL Jesenice smo v jeseniški občini prvič uvedli celodnevno osnovno šolo v šol. letu 1975/76, in sicer v 16 oddelkih osnovne šole v Žirovnici. Naslednje leto je temu sledila z 11 oddelki osnovna šola v Kranjski gori. Ko je bil zgrajen prvi objekt šolskega centra na Plavžu, so bili dani pogoji, da se je vanj preselila osnovna šola Tone Cufar in tako v šol. letu 1978/79 pričela s COŠ od 1. do 4. razreda. Isto leto je uvedla to obliko tudi osnovna šola Prežihov Voranc, in sicer od 1. do 3. razreda. Obe šoli sta v naslednjem letu pridobili vsaka še po en razred - osnovna šola Tone Cufar tri oddelke 3. razreda in osnovna šola Prežihov Voranc tri oddelke 4. razreda. V šol. letu 1980/81 so s celodnevno poukom nadaljevali le 6. razredi v osnovni šoli Tone Cufar, osnovna šola Prežihov Voranc pa je ostala z nižjo stopnjo na celodnevno pouku, na višji stopnji pa ima poldnevno šolo.

Ob pripravi petletnega srednjeročnega plana za obdobje 1981-1985, smo v osnutku tega dokumenta v juniju 1980, ko je bila ocenjena 6 % letna rast, načrtovali na podlagi želja in potreb uporabnikov, da bomo v šol. letu 1981/82 imeli 32 oddelkov poldnevne šole in 85 oddelkov COŠ, skupaj 120 oddelkov. Osnovna šola Tone Cufar bi imela v celoti celodnevni program, osnovna šola Prežihov Voranc pa še tri oddelke poldnevne šole. V letu 1984 bi na COŠ prešla osnovna šola Polde Stražisar z 9 oddelki in osnovna šola v Mojstrani z 12 oddelki.

Ko je bila v oktobru 1980 realneje ocenjena gospodarska situacija naše občine, je bil predlog srednjeročnega plana, pri 4 % letni rasti, pripravljen tako, da je predvideval 42 oddelkov poldnevne šole in 78 oddelkov COŠ, skupaj 120 oddelkov. Po tem predlogu naj bi osnovna šola Tone Cufar v šol. letu 1981/82 imela v celoti celodnevni program. V osnovni šoli

Prežihov Voranc bi to obliko dela imela samo nižja stopnja, višja pa poldnevni pouk. V letu 1985 naj bi na to obliko prešli vsi oddelki osnovne šole v Mojstrani in osnovna šola Polde Stražisar.

Na podlagi novih izračunov v decembru 1980, ki jih je kot končne predložila Železarne Jesenice, je bilo ugotovljeno, da je možna za gospodarsko sfero le 2,8 % letna rast. Sestavljen je bil nov predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana izobraževalne skupnosti Jesenice, in sicer tako, da predvideva v šol. letu 1981/82 44 oddelkov poldnevne šole in 71 oddelkov COŠ, skupaj 115 oddelkov. Dogovorjeno in sprejeto je bilo, da v osnovni šoli Tone Cufar vsako leto prehaja višji razred na celodnevni pouk in se proces prehoda zaključi v šolskem letu 1982/83. DRUGI NOV ODDELKOV COŠ NE BOMO VEČ RAZVIJALI TJA DO LETA 1985, ko naj bi jeseni tega leta, če bodo za to dani pogoji, prešla osnovna šola v Mojstrani na celodnevni pouk.

Boleči so bili ti ukrepi odmikanja od načrtovane poti razvoja celodnevne osnovne šole za vzgojnoizobraževalne organizacije, ki so se že leta vsebinsko pripravljale na prehod na COŠ, saj jih za to zavezujejo vsi politični dokumenti, predvsem pa novi zakon o osnovni šoli. Zavedati se moramo, da je razvoj celodnevne osnovne šole sestavni del šolske reforme našega usmerjenega izobraževanja. Z dosedanjimi odmiki smo že osiromašili naše otroke, vztrajanje pri nadaljnjem zmanjševanju oddelkov COŠ pa bi povzročilo že škodo, ki bi imela lahko številne posledice.

Poleg prenehanja nadaljnje rasti celodnevne osnovne šole so bili na področju vzgoje in izobraževanja sprejeti številni stabilizacijski ukrepi:

- čeprav zakon o osnovni šoli določa normativ 32 učencev v razredu, bo v tem petletnem obdobju še ostal v veljavi normativ 36 učencev;
- z novimi oddelki podaljšanega bivanja ne bomo nadaljevali, čeprav je to oblika dela predvidevala osnovna šola Prežihov Voranc, na Koroški Beli pa je bil ukinjen en oddelk podaljšanega bivanja;
- vse vzgojnoizobraževalne organizacije si prizadevajo, da bi zmanjšale porabo vseh vrst. Zaradi varčevanja z elektriko in ostalimi vrstami goriva je spremenjen in podaljšan čas semestralnih počitnic;
- v vsem petletnem obdobju smo se zavestno odpovedali vsem investicijam. Edina naložba bo ta, kar bomo zgradili s sredstvi samopriprave;
- vse vzgojnoizobraževalne organizacije in strokovna služba skupnosti prispevajo v letu 1981 za pospeševanje izvoza 1 % letošnjih dogovorjenih sredstev.

Dolžni smo tudi pojasniti, koliko veljajo v letu 1981 trije novi oddelki COŠ, ki so bili odprti v osnovni šoli Tone Cufar. Razlika v ceni oddelka COŠ in poldnevne osnovne šole za štiri mesece je 91.567 dinarjev. Stroški za štiri nove oddelke COŠ in pripadajoče tehnične osebe v kuhinji znašajo 466.365 dinarjev. Ker pa je osnovna šola na Koroški Beli zmanjšala en oddelk podaljšanega bivanja, kar znese 171.256 din, je dejanski večji strošek le 295.109 din. To pa še zdaleč ni vsota, ki bi lahko rešila finančne težave skupnosti otroškega varstva in zdravstvene skupnosti.

POLEMIKA O DO VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD - DA ALI NE -

Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice je bil ustanovljen na pobudo prosvetnih delavcev samih in družbenopolitičnih organov, ki so nenehno čutili potrebo po združitvi in predvsem po poenotenju materialnega in samoupravnega poslovanja. Integracijske posege pa so narekovala tudi določila zakona o združenem delu. Ob ustanovitvi leta 1976 so bili zastavljeni cilji, ki so se v štirih oziroma v petih letih obstoja spremenili, kakor se je spreminjal naš celotni samoupravni sistem.

Članke v Železaru so sprožili polemike tudi med samimi delavci. V oktobru bo organizirana okrogla miza na osnovi vprašanj, ki jih v teh dneh obravnavajo po OO ZKS in zveze sindikatov.

Ne glede na to predstavlja polemika o upravičenosti oziroma uspešnosti takega organiziranja vzgoje in izobraževanja ogromno politično škodo, ker dajejo posamezne misli možnost za različne domneve. Vendar doslej ni takih podatkov, da bi morali VIZ ukiniti, so pa velike možnosti za boljše povezovanje in boljše delo.

Omenjene članke so obravnavali tudi na aktivu ravnateljev v okviru VIZ, ki so ocenili tak način obravnavanja za nesprejemljiv.

DO VIZ Jesenice je opravičila svoj obstoj. Čeprav cilji združevanja niso realizirani na tak način, kot so bili zastavljeni na začetku, ker so se med tem spremenili zakonski predpisi, daje delavcem osnovnih šol in vzgojnovarstvenih enot oporo za delo:

- urejeno je poenoteno finančno poslovanje TOZD. Finančno poslovanje zahteva ogromno podatkov in postavk. Z razširitvijo dejavnosti šol, še posebno zaradi prehoda na COŠ, ki zahteva tudi urejeno prehrano otrok, se je občutno povečala evidenca materialnih stroškov. V tem času je bila proučena tudi možnost, da bi se VVE odcepila od VIZ in se osamosvojila, vendar bi taka organizacija zahtevala dodatno število administrativnih delavcev; svojega računovodja in pravnika ter materialnega knjigovodja;

- Dobro je urejeno področje normativnih aktov. Prav v teh letih je bilo ogromno storjenega pri sprejemanju in ažuriranju oziroma dopolnjevanju teh aktov. Če bi vsaka TOZD živel sama zase, bi to delo zelo težko opravila;

- V okviru VIZ je organiziranih 18 strokovnih aktivov pedagoških delavcev, ki dopolnjujejo delo strokovnih aktivov, organiziranih v okviru Zavoda za šolstvo oziroma obravnavajo tematiko, ki je specifična za delo na njihovem področju. Pomemben delež pri delu strokovnih aktivov v VIZ ima tudi osebna povezanost pedagoških delavcev posameznih strok;

- V ustanovitvenih aktih je bila zasnovana tudi enotna služba svetovalnih delavcev - pedagoški tim: pedagog, psiholog, logoped. Ta služba je reorganizirana. Strokovni pedagoški tim je namreč lahko uspešen le v neposrednem kontaktu z otroki, ker ima na tak način več možnosti hitro reagirati na dogodke in tudi hitro ukrepati. Povezava šolskih svetovalnih delavcev je tu največja. Osnovna šola Tone Cufar, ki je največja šola v naši občini, ima zato tudi največ teh delavcev, ki uspešno delujejo ne samo na tej šoli, ampak v okviru šolskih svetovalnih delavcev v celotnem VIZ. Njihovo delo se pozna tudi na šolah, ki bi si tega ne mogle privoščiti, ker so premajhne;

- Reševanje kadrovske problematike je po zakonu preneseno na TOZD. Z interimi razpisi pa se rešujejo v okviru VIZ, kjer se dogovarjajo in v okviru možnosti rešujejo kadrovske zahteve;

- V okviru stanovanjske komisije, v kateri so delavci vseh TOZD, se rešuje stanovanjska problematika. Sredstva stanovanjskega prispevka se po posebnem samoupravnem sporazumu združujejo pri izobraževalni skupnosti, skupaj s sredstvi šol usmerjenega izobraževanja. V posameznih TOZD so namreč sredstva premajhna, da bi lahko reševali velike stanovanjske potrebe.

Povezovanje na področju vzgoje in izobraževanja poteka na vseh ravneh tudi v drugih občinah, kar zahteva enotno finančno in normativno politiko. Oblike združevanja so različne in pod različnimi imeni, dogovarjajo pa se o istih stvareh kot v okviru VIZ. Prav gotovo je potrebno tako dogovarjanje in združevanje tudi pri nas. Delo je treba organizirati tako, da se bo dopolnjevalo. Veliko spodbudnih predlogov pa pričakujemo na osnovi zaključkov razprave za okroglo mizo.

UČINKOVITOST VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Prav je, da kritično ocenimo tudi vzgojnoizobraževalno delo naših izvajalcev. Vzgojnoizobraževalna dejavnost mora biti naravnana tako, da učencem posreduje vzgojo in temeljna znanja. Če kje ni tako, je skupščina izobraževalne skupnosti mesto, da se o tem pogovorimo.

Naša družba se zaveda, da se v vzgojnoizobraževalnih organizacijah vodi bitka, odločilna za prihodnost družbe. Zato je delo v vzgojnoizobraževalnih organizacijah tako pomembno za trdnost družbene ureditve, za oblikovanje mlade generacije, za njeno napredno naravnost. Šolski sistem, tudi v socialistični družbi, sam po sebi še ne oblikuje socialističnega državljanja. Sredi tega sistema mora stati zdravna in z napredno silo prežeta osebnost prosvetnega delavca.

Izvajalci in uporabniki se moramo zavedati, da bo naše gospodarstvo doseglo svoj cilj pri preusmeritvi gospodarstva le s tržno in tehnološko domišljino programom, za kar mora razpolagati s strokovno usposobljenimi kadri. Producent kadrov pa so vzgojnoizobraževalne organizacije. Če stvar tako razumemo, potem je treba tudi naložbe v šolstvo šteti med produktivne naložbe, ki dolgoročno doprinašajo k stabilizaciji našega gospodarstva.

Delegati obeh zborov so predlog rebalansa izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1981 in stališča in ugotovitve izvršnega odbora skup-

Šola v naravi (Foto J. Rabič)

nosti do navedenih vprašanj sprejeli soglasno.

V nadaljevanju se je bila sprejeta razrešnica predsednici zbora izvajalcev, ker je sprejela nove delovne naloge in obveznosti. Predlog o imenovanju novega predsednika zbora izvajalcev ni bil osvojen, ker je bilo ugotovljeno, da je predlagani član poslovnega odbora in obe funkciji nista združljivi. Nov predlog o imenovanju novega predsednika zbora bo posredovan na naslednji seji skupščine.

Med delegatskimi vprašanji in pobudami je delegacija Krajevne skupnosti Hrušica prosila, da se uredijo prevozi učencev s Hrušice, in sicer za redni pouk ter za tiste učence, ki obiskujejo glasbeno šolo. Pripombe so imeli na netočen odhod šolskega avtobusa ob 7.10 in neusklajen zaključek pouka z odhodi rednih avtobusov Jesenice-Hrušica. Delegat osnovne šole Tone Cufar je podal informacijo, da se že pogovarjajo s prevoznim podjetjem Integral. Na prihodnji seji bo o tem podano pisno poročilo.

LETOŠNJA ŠOLA V NARAVI

Šola v naravi je v letošnjem letu obiskovalo 138 učencev iz četrtilh razredov osnovne šole Tone Cufar, in sicer 54 učenk in 84 učencev, ki so jih vodili razredniki: Slavka Gmajnar, Peter Ličof, Anka Ličof in Igor Škrli.

Vsi učenci so bili v lanskem šolskem letu razporejeni v pet paralelek, letos pa je bilo med prve štiri paralelke razporejenih 28 učencev iz »d« paralelke. Ti učenci se po ugotovitvah voditeljev in razrednikov še niso dobro vključili, kar je po nekaterih skupinah povzročalo nekaj težav. Tudi razredniki otrok še niso poznali, saj je bilo to njihovo prvo srečanje z učenci.

Kljub temu, da so učenci prišli v šolo v naravi takoj po počitnicah, je bilo čutili med njimi določeno napetost in nestrpnost. Težko so se podrežali interesom drugih, tudi zahtevam učiteljev in vaditeljev in pogosto reagirali precej netovariško. Opazili smo nekaj primerov grobe vedenja (medsebojno fizično obračunavanje, preklinjanje in grobo zafkavanje).

Odnos učencev do vaditeljev in učiteljev je bil v mnogih primerih zelo, morda celo nekoliko preveč sproščen. Ne poznajo osnovnih navad lepega vedenja (pozdravljanje, hvala lepa, prosim, oprostite...). Še slabši so ti odnosi med učenci samimi. Vse to smo opazili po skupinah, ki v večini primerov niso bile formalno sestavljene. Pri formiranju smo skušali čimbolj spoštovati želje učencev, zato so opisane reakcije med učenci še bolj zaskrbljujoče. Kljub vsemu pa menimo, da so temu delno vzrok predvsem novo okolje in občutek učencev, da so še vedno na počitnicah in ne v šoli. Sposobnost koncentracije in spremljanja obravnave snovi je bila dobra in se pozna, da so bili učenci umsko spočiti.

Zdravstveno stanje v šoli v naravi je bilo ugodno. Vsi rizični učenci so bili na Jesenicah pregledani. S seboj so prinesli ustrezna navodila zdravnikov, za njihovo izpolnjevanje je skrbela medicinska sestra, tako da kakšnih večjih obolenj kljub razmeroma slabemu vremenu ni bilo.

Prehranjevalne navade učencev so odraz domačih razmer. Nekaterim učencem hrana ni bila všeč, kljub temu da je domača prehrana večkrat precej bolj pomanjkljiva in neurejena. Učenci težko sprejemajo hrano, ki nima okusa po sendvičih, ki so še vedno prisotni na domačih jedilnikih. Hrana v taboru je bila biološko in kalorično ustrezna.

Izkoriščanje prostega časa je pri učencih na razmeroma nizkem nivoju. Učenci se še vedno niso sposobni sami tako organizirati, da bi si zapolnili prosti čas z raznimi domiselnimi igrami, tekmovanji in podobno. Največkrat čutijo potrebo po zapravljanju denarja za nesmiselne igrčke in ki!

Predmetnik je bil v celoti realiziran pri vseh predmetih razen pri telesni vzgoji, ker zaradi slabih vremenskih razmer nismo mogli izvesti toliko pletanja, da bi učenci - neplavalci lahko vsi samostojno plavali. To dejavnost je onemogočala močno valovanje, dež in nizke temperature zraka. Realizacija predmetnika pri drugih predmetih je bila popolna, kar so omogočili ustrezno pripravljene materiali. Pouk so vodili učitelji, telesno vzgojo pa učitelji telesne vzgoje in vaditelji plavanja. Poleg učiteljev, razrednikov so bili v šoli v naravi še: trije pedagogi, štiri studentke -

vaditeljice plavanja in medicinska sestra.

Odnosi voditeljev (učitelji, vaditelji) do učencev so bili dobri, vendar se zdi, da se učitelji le bolj zavedamo odgovornosti do učencev kot vaditelji, kar je logična posledica večjih izkušenj in prakse. Zaradi tega bi bilo dobro, da bi isti vaditelji (po možnosti dijaki ali študentje kadrovske šole) pri taki obliki dela sodelovali z isto šolo. Tako bi vaditelji tudi v tem smislu bolje napredovali in se pripravljali na kasnejše naloge, ki jih bodo prevzemali.

MATERIALNI POGOJI

V letovišču občinske zveze društev prijateljev mladine je 123 vseh možnih ležišč. Vaditeljev in učencev pa je bilo skupaj 152. Zato smo morali po hišicah razporediti še dodatna ležišča, najeti dodatna ležišča v sosednjih hišicah Biroja za urbanizem in postojanskega podjetja TOZD Jama. Ugotovili smo, da je za tako število učencev potrebno obvezno zagotoviti normalne pogoje bivanja brez dodatnih ležišč in dovolj polic za odlaganje osebne garderobe.

Zavedati se moramo, da šola v naravi ni letovanje. V slabih vremenskih razmerah je vse to še toliko bolj potrebno. Že lani smo v pedagoškem poročilu opozorili na pomanjkljivost letovišča za izvedbo izobraževalnega programa. Z malenkostnimi sredstvi bi lahko precej izboljšali kvaliteto dela. Nujno bi bilo zagotoviti dve tabli, zatemnitev in ozvočenje. Verjetno bi te skupne potrebe moral reševati VIZ Jesenice. Zunanji objekti za rekreacijo bi morali biti urejeni in dopolnjeni. Aktiv učiteljev telesne vzgoje pri VIZ Jesenice bi moral pripraviti predlog za ureditev tega problema, šole pa bi ga morale reševati skupaj z DPM. V bistvu gre za omogočanje boljše dela in počutja naših otrok.

ZAKLJUČKI

1. Še naprej bo potrebno skrbeti za izpolnjevanje vsebine predmetnika. V delovno gradivo pa vključiti:
 - še nekatera poglavja iz matematike,
 - dodatni poglavje o orientaciji in zvezdah,
 - gradivo opremiti z nalogami objektivnega tipa,
2. Zagotoviti materialne pogoje za delo: opremiti jedilnico z zatemnitvenimi zavesami, tablam, ozvočenjem, rekreacijskimi rekviziti, dopolniti in obnoviti zunanji igrala.
3. Zagotoviti tvojnejše sodelovanje med šolami z VIZ Jesenice, občinsko zvezo DPM Jesenice in Izobraževalno skupnostjo občine Jesenice.
4. Stalno skrbeti za vzgojo dobrih vaditeljev plavanja.

Ob zaključku lahko ugotovimo, da je šola v naravi nepogrešljiva oblika dela, ki bogati klasično obliko šolskega dela, navaja učence na samoizobraževanje, zagotavlja razvoj osebnostnih lastnosti otrok in bistveno pripomore k njihovi samostojnosti in jim pomaga pri oblikovanju medsebojnih odnosov.

Zaradi tega smo dolžni, da za vsebinski razvoj te oblike šolskega dela še naprej vneto skrbimo.

Valentin Sodja

Franček RUDOLF: Očka, vrni se nam zdrav domov. Roman. Pomurska založba 1981.

Vsekakor je precejšnja razlika, ali kramljaš o novem domačem delu, ko z vsakim stavkom posegaš na povsem neznanu področje, ali pa govoriš o prevodu romana, ki je bil že uspešno plasiran neke na tujem. V slogu pričujočega romana bi lahko rekli: kar je bolj nevarno, je tudi bolj veselo.

Novi Rudolfov roman bo pri določenem delu bralcev morda slabo sprejel, v bistvu nerazumljivo. Določeni pomisleki se bodo prav gotovo oglašali pri večini bralcev. Kakšni pomisleki? Kaj naj ne bi bilo razumljivo? Rudolfov odnos do sveta in do bistvenih človeških vprašanj je že od nekdaj površen, lahkomišeln, otročji. Se tak samo zdi? Ob tem se vsekakor velja ustaviti. Posebno še zato, ker gre tu za resne zadeve, za stvari, o katerih smo navajeni govoriti s pieteto, kot pravimo. Torej s stvarmi, ki stojijo blizu temu, čemur pravijo tudi tabuji.

Povejmo najprej, za kaj gre. Problematika romana je nekako reportažna, vse se suče okrog nesreč pri delu, pa tudi okrog drugih nesreč. Glavni junak je varnostni inženir. Že tematika bi lahko zbudila odpor pri določenemu tipu bralca. Stvar pa je še hujša: Rudolf poroča o množici grozljivih dogodkov lahkotno in z nekajnim norim veseljem. Tam, kjer bi moral pokazati rahločutnost, čut za mero, zadržanost, etični odnos, — najdemo vse kaj drugega: po vsem videzu prešerno in nebrzdano izživljanje temperamenta, ki mu šolska psihologija pravi »sanguinični temperament«. Če je v tem delu kakšen odnos do resnih zadev, se zdi ta odnos še najbolj podoben mladostniškemu pretiravanju.

Avtor najbrž ni noben novi Rabelais, Voltaire ali markiz de Sade. Pri tem seveda ne mislim na teže navedenih imen. Imamo pa opravka s podobnim odklonom od ustaljenega gledanja. Čeprav bo marsikdo v tem videl nekakšno igranost ali črni humor, pa gre pri Rudolfu za realističen odnos. To je seveda čisto posebna različica realizma, vendar avtor nedvomno govori o stvarnosti.

Kot prej omenjenim zloglasnim starim avtorjem je tudi Rudolfu le malokaj sveto. Nadvse resno pa jemlje zahtevo, ki si jo je zastavil, oziroma, ki jo je sprejel od somišljenikov: zahtevo, da naj pisatelj ne olepšava stvari, naj jih ne »lakira«. To je nekaj, kar je očitno tudi njemu sveto.

Rudolf ni in ne želi biti dolgočasen pisatelj. Tudi pričujoči roman je tak, da bi ga vsakdo moral razumeti, ga brati z užitkom: če seveda ne bi bilo prej omenjenih zadržkov. Gre za enega izmed redkih modernih avtorjev, ki je zares komunikativen. Ne le zato, ker mora kot poklicni pisatelj računati z odzivom, ampak že po svoji osnovni naravnosti.

Poznamo dve področji, na katerih so družbeni tabuji posebno strogi: spolnost in smrt. Predpisi ne zadevajo samo ravnanja ampak tudi način govora o teh dveh temeljnih področjih. O teh zadevah se sme govoriti le na predpisane načine: na

primer, resno in s pieteteto, ali pa, v določenih okoliščinah šaljivo (kosmate šale, črni humor). Tudi na znanstveni ravni velja poseben lovopust za govorjenje o tabuiranih področjih.

Ti tabuji pa danes veljajo — in hkrati tudi ne veljajo več. Nešteto ljudi govori o njih, kadar so med sabo, brez predsodkov. V določenih okoliščinah si seveda nadenemo resen izraz, da plačamo davek družbeni morali. V romanu **Očka, vrni se nam zdrav domov** pride do besede prav tisti privatni, neresni odnos, ki ga družbena morala dopušča na samem, ki pa je v tiskani besedi takorekoko nedopusten.

Avtor se je v tem romanu smotrno omejil na naš odnos do lastnega življenja in je spolnost nekoliko zanamril. Predvsem govori o stvarih, ki jih sicer vidimo in slišimo, ki pa jih sproti pozabljamo. Slednji dan nam parajo ušesa sirene rešilnih avtomobilov. Pravimo, da smo otropeli za nesreče. Naša resnična slepota je morda neke druge: ne zavedamo se, kakšen je naš resnični odnos do te otropelosti. Ne zavedamo se, da ni mogoče biti enkrat tak, drugi drugačen, da resna maska, ki si jo natikamo, kadar tako kaže, ni pristna. Verjeti hočemo, da smo zmogni rojstvo in smrt doživeti neodtujeno kot celovite in zrele osebnosti.

Rudolf se teh problemov ne loteva kot kak starinski moralist, pač pa v svoji prozi povsem neženirano kaže tisto, kar se sicer skriva ali sproti pada v družbeno podzavest: vso samoumevno naše otropelosti, brezčutnosti, lahkomišelnosti.

Bralec, ki ni zavrnil od predsodkov, bo torej v osehah, ki jih srečujemo na straneh tega romana, lahko našel samega sebe in kos naše stvarnosti. Ne gre za totalno in zadnjo resnico o današnjem svetu: to, kar nam avtor kaže, je le eden izmed možnih pogledov, tak, kakršen odgovarja njegovemu lahkotnemu in občutljivemu temperamentu. Naj ne presežemo, če zdaj govorim o občutljivosti. Neobčutljivost za velike in hude zadeve se v tem romanu druži s posebno občutljivostjo za dojemanje poezije in vsakdanjosti. Roman je poln poetičnih drobcev. Ta ali druga oseba se pred nami obrne tako ali drugače, izreče čisto navaden, v določeni situaciji povsem presenet-

ljiv stavek, — in je takó, kot če bi japonski pesnik haiku poezije rekel »glej ga, ščinkavec« — iz očaranosti nezastirga pogleda. Je še kdo zmogel videti mlade ljudi, ki se srečujejo na delovnem mestu v tovarni, tako, kot jih vidi (in sliši govoriti) Rudolf v tem romanu? Torej, brez vseh šablón, ki jih pisatelji in navadni zemljani navadno vnaprej vsiljujejo takim situacijam.

Gre pa za epsko poetičnost. Vse, kar je v dobri prozi povedano, je tu — ne zaradi sebe, ampak zaradi tišega, kar pride za tem — tako kot sledi valčku naslednji val v hitro tekočem potoku. In tu nas ne moti, da v romanu lahko zasledimo samo zametke nekakšne zgodbe. Dimitrij Žunc, varnostni inženir, ki je vpleten v osrednjo nit zgodbe, se na koncu skoraj neopazno umakne iz nje in iz življenja.

Kljub tej navidezni lahkotnosti se ta »reportaža«, ki se sprevača v poezijo» veskózi dotika nekaterih bistvenih problemov našega časa. Kakšen je naš odnos do življenja in smrti? Smo zares narod samomorilcev? Smo odgovorna bitja ali lutke na vrvcih sil, ki nas presega? Smo takrat, kadar drvimo po cestah ali zanamirjamo varnost pri delu zgolj bedni samomorilci, ki si ne upajo zavestno v smrt, ampak to prepuščajo naključju?

Ali to naše ravnanje govori o tem, da sovražimo lastno življenje, ker smo si ga odtujili? Ali pa priča o presežku sil, o tem, da se ne pustimo zaslužiti suhoparni razumnosti? Ali vsi ti problemi izvirajo od tod, ker smo si ustvarili okolje, ki ni po naši meri — in ki mu nismo dorasli?

Avtor teh problemov ne razčišča na filozofski način. Bralec je do njih svoboden, lahko jih tudi povsem prezre. Mogoče bo v tem primeru še bolj lahko užival v besedilu. Ne bo pa mogel uživati, če bo iskal v njem neko drugo »resnost« in ne to, na kateri sloni Rudolfov svojski odnos do sveta. Avtor pa, o tem ni dvoma, govori o zaresnem svetu. Zemljepisne svobode »sedež« združene železarske industrije je v Litiji ob morju — so zgolj kubistični okrasek, — nekaj več kot okrasek: namig, da tu ne gre za pravno, ampak za pesniško pojmovanje resnice.

Marko Hudnik

VEČER, KI SE POMNI

V soboto, 26. septembra, se je neobičajno veliko prisotnih pri otvoritvi likovne razstave v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah za krajši čas prek slik, glasbe, poezije in proze preselilo v daljno prijateljsko in neuvrščeno Indijo. Da je bila »selitev« še popolnejša, sta izvajalca programa poskrbela tudi z indijskimi dišavami.

Ta večer sta pričarala akademska slikarka Stanislava Sluga, oziroma Stana iz Pudo, Stari trg pri Ložu, ki na železarskih Jesenicah razstavlja 21 imenitnih olj s portreji in krajino daljne Indije in Nepala in ki je obenem predstavila nekaj izbrane indijske poezije in proze ter Martin Lumbar iz Ljubljane, ki je recital spremljal z indijsko glasbo, ki jo je izvajal na instrumentu sitar. Izjemen dogodek, je menila večina okrog šestdeset navzočih, med katerimi je bila več kot polovica mladih.

Mlada slikarka, ki je pred petimi leti diplomirala na slikarskem oddelku ljubljanske akademije za likovno umetnost in ki je študijsko prepotovala do vrha Evrope in Indijo ter Nepal, je s svojimi nenavadno velikimi in nekaj manjšimi oljnimi slikami, nastalimi v Indiji in Nepalu, z umetniško dovršenostjo približala ti dve deželi gledalcem. Skrivnostni, pravljinski svet Daljnega vzhoda je slikarka imenitno »ujela« z barvno

skalo, ki slikam daje patino stoletnosti. Skratka, človek samo stoji in občuduje njene vsestransko likovno dovršene slike.

Njeni slikarski natančnosti in dovršenosti je ustrezal tudi izbor indijske poezije in proze, požlahtnena z njihovo glasbo, ki jo je občuteno izvajal v njihovi pozi in obleki na indijskem tepihu Martin Lumbar. Vsem tem smo občutili in tudi razumeli misli iz prebrane indijske proze: »... Svobodni boste zares — ne takrat, ko vam bodo dnevi brezskrbni ter noči brez vsake želje in bolesti — namreč takrat, ko bodo te stvari zvezale vaše želje in se boste pod njimi le uspeli vzravnati goli in brez spon...«

Ne bo vam žal, če se boste tudi vi sprehodili med njenimi slikami, kajti z razstave boste šli bogatejši. Razstava v Delavskem domu na Jesenicah je odprta še danes in jutri od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

150-LETNICA ROJSTVA FRANA LEVSTIKA

Letos poteka 150 let, odkar se je rodil Fran Levstik, ena izmed velikih osebnosti svojega časa, naprednjak na vseh področjih javnega življenja. Uveljavljal se je kot pesnik, kritik, jezikoslovec, urednik, bорец za pravice ljudstva in voditelj napredne struje.

Rodil se je leta 1831 kot sin revnega kmetu v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah na Dolenjskem. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, kjer je bil odličen dijak. Ko jo je končal, je delal v različnih službah, največ po Ljubljani. Kot pesnik je ustvarjal že v gimnaziji. Leta 1854 je izdal svojo prvo pesniško zbirko z naslovom *Pesmi*. Svoje misli izpoveduje v preprostem ljudskem jeziku, pesmi pa kažejo zdravo kmečko življenje, ljudsko mišljenje in čustvovanje. Pozneje je pisal tudi lirске, satirične in tudi pripovedne pesmi. Pisal je tudi otroške pesmi, ki jih je zadnja leta objavljval v otroških listih. Te pesmi še danes otroci radi poslušajo in berejo, izšle pa so v dveh izdajah z naslovom *Najdihojca*.

Kot pisatelj je napisal prvo slovensko vzorno povest Martin Krpan (1858). Snov za to povest je dalo Levstiku ljudsko izročilo. Tako je Levstik utemeljil ljudski jezik in vsebino, ki sloni na ljudskih pripo-

vedkah o močnem Klepcu, o Pegamu in Lambergarju in junakih iz srbske ljudske epike. Zelo pomembni so Levstikovi slovstveni in jezikoslovno kritični spisi. Napisal je potopis Popotovanje od Litije do Čateža, v katerem nas je seznanil z lepoto in posebnostmi dolenjske krajine.

Bil je tudi dramatik, saj je še kot dijak napisal razne krajše igre, skupno z Jurčičem pa je napisal prvo slovensko žaloigro *Tugomer* (1876).

Uveljavljal se je tudi kot časnikar in politik. Urejeval je politični list *Naprej*, organiziral tabore in društveno življenje. Na Dunaju je izdal tudi satirični list *Pavliha*.

Fran Levstik je bil trdna, značajna osebnost, ki se je vse življenje boril za pravico in poštenost. V tem boju je omagal, vendar so njegove ideje ostale ter postale temelj za delo bodočih rodov, zato je prav, da se ga spominjamo z raznimi proslavami in drugimi prireditvami.

Petra Smrekar

DOLIKOVCI PRVI RAZSTAVLJAJO V ŠLANDROVEM DOMU V RADOVLJICI

V avli prenovljenega Šlandrovega doma v Radovljici, v katerem je Zveza sindikatov Slovenije uredila svoj izobraževalni center, se bodo na povabilo Zveze sindikatov Slovenije prvi s svojimi likovnimi deli predstavili člani likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. To je nedvomno lepo priznanje najstarejši likovni skupini v Sloveniji ob njeni 35-letnici delovanja.

Svoja likovna dela bodo v izobraževalnem centru Zveze sindikatov Slovenije razstavljali: Janez Ambrožič, Branko Čušin, France Dolinšek, Janko Korošec, Pavle Lužnik, Tine Markež in Tone Tomazin.

Naj ob tej priliki tudi omenimo, da so jeseniški Dolikovci v preteklem mesecu razstavili 21 svojih slik, ki so v glavnem nastale v letošnji vršiški planinski slikarski koloniji, tudi v Logarski dolini ob otvoritvi novega planinskega doma Planinskega društva Celje.

Po razstavi dejavnosti in drugih aktivnostih sodeč, bodo člani likovnega kluba DOLIK letošnjo jubilejno sezono zaključili nadvse uspešno in znova dokazali, da sodijo v sam vrh kulturne tvornosti v naši občini.

SLIKARSKA KOLONIJA GORENJKJE V PODKORENU

V ponedeljek, 28. septembra, so se po enoletnem presledku v Podkorenu zbrali v enotedenski slikarski koloniji, ki jo že nekaj let organizira HTP Gorenjke Jesenice, slikarji domala iz vse Slovenije. Do nedelje bodo slikarji na svojih platnih zajemali lepote našega gorskega sveta in še ohranjene gorenjske arhitekture.

Letos so se v Podkorenu zbrali slikarji: Drago BUKOVEC iz Maribora, Leon KOPORC iz Ljubljane, Francišk KAROLY iz Sente, Tomaž KVAS iz Ljubljane, Ferdo MAYER iz Ljubljane, Darinka PAVLETIC-LORENČAK iz Celja in Jože TRPIN iz Ljubljane, z Jesenice pa Rudolf ARH, Branko ČUŠIN, France KREUZER, Pavel LUŽNIK, Tone TOMAZIN in Jaka TORKAR.

DOLIKOVCI USPEŠNO ZAKLJUČILI SLIKARSKO KOLONIJO V CERKNICI

V dneh od 14. do 20. septembra je sedem članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice sodelovalo na že tradicionalni letni slikarski koloniji, ki jo organizirajo sami za člane kluba, in sicer tokrat v Cerknici. Namen teh vsakoletnih kolonij je, da se Dolikovcem omogoči slikanje tudi v drugih predelih Slovenije, hkrati pa jim je to tudi priznanje za njihovo ustvarjalno delo in organizacijo ter izvedbo vsake razstave na Jesenicah in izven, skupaj okrog 24 letno. Žal se nekateri zaradi delovnih obveznosti kolonije niso mogli udeležiti, kar pa seveda ne zmanjšuje pomena in namena slikarske kolonije.

Tokrat so si za svoj »atelj« izbrali bogastvo lepot v okolici Cerkni-

škega jezera, ki se je ravno v času kolonije ponovno polnilo. Svet ponikovalnic, izvirov, kraških jam in notranjske krajine je močno motiviral udeležence, da so ustvarili precej likovnih del, ki jih bodo predstavili na vsakoletni razstavi ob dnevu republike.

Letošnje dolikovske slikarske kolonije so se udeležili: Rudolf ARH, Branko ČUŠIN, Zdravko KOTNIK, France KREUZER, Tine MARKEŽ, Tone TOMAZIN in Cveto VELIKANJA.

Z Gorenjkinjo slikarsko kolonijo v Podkorenu se tudi zaključuje letošnja tovrstna bera jeseniške občine, ki tudi na tem področju sodi v slovenski vrh, kajti ponajam se lahko kar s štirimi letnimi slikarskimi kolonijami: planinsko slikarsko kolonijo v Vratih, v organizaciji PD Dovje-Mojstrana, planinsko slikarsko kolonijo na Vršiču, v organizaciji PD Jesenice, najstarejšo, v uvodu predstavljeno kolonijo Gorenjke v Podkorenu in dolikovsko slikarsko kolonijo, ki za svoj »atelj« vsako leto izbira drug predel Slovenije. Vseh teh kolonij se vključno s slikarji iz naše občine letno udeležuje okrog 50 slikarjev iz vse Slovenije. To pa je nedvomno veliko bogastvo, ki ga ima poleg likovne ustvarjalne in razstavne dejavnosti jeseniška občina.

SLIKARJI IZ KRŠKEGA RAZSTAVLJAJO NA JESENICAH

V soboto, 3. oktobra, bodo ob 18. uri v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah odprli razstavo likovnih del članov likovnega kluba iz Krškega, s katerim si jeseniški Dolikovci že vrsto let izmenjujejo medsebojne razstave.

Razstava bo odprta do vključno 14. oktobra vsak dan, razen nedelje, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

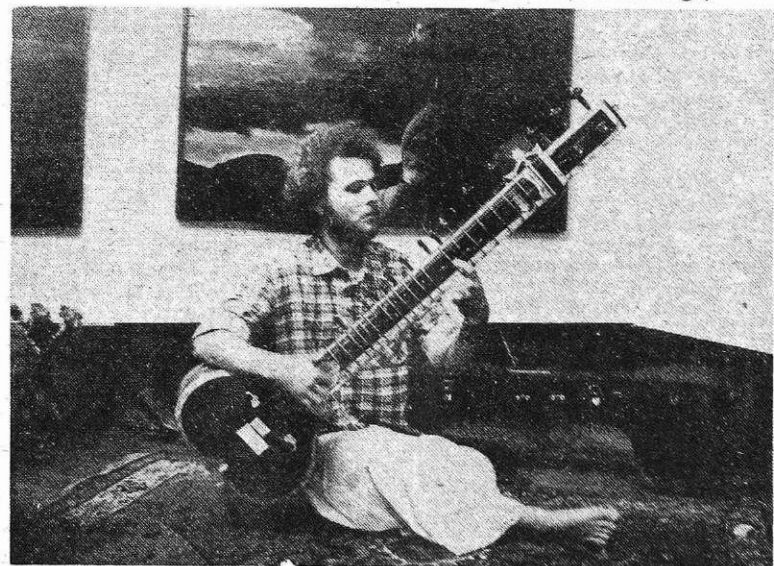
JESENIŠKA FOLKLORA VABI

Ansambel narodnih plesov pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice vabi mlade med 14. in 18. letom, da se jim priključijo. V svojem plesnem programu, s katerim tudi uspešno nastopajo, gojijo poleg slovenskih, tudi plesse ostalih narodov in narodnosti Jugoslavije.

V ansambel se lahko vključite vsak terek in četrtek ob 18. uri v veliki dvorani Delavskega doma na Jesenicah pri koreografu ansambla Rudiju Makra.

Akademska slikarka Stanislava Sluga ob eni svojih slik (Foto F. Sluga)

Martin Lumbar je ob otvoritvi razstave slik Stanislave Sluga izvajal indijsko glasbo (Foto S. Sluga)

NAGRADNI IZLET V BOHINJ IN OKOLICO

Ko sem se prejšnji četrtek zbudila, sem prestrašeno ugotovila, da je že zelo pozno in da bom zamudila šolo. Tedaj sem se spomnila, da imamo vendar nagradni izlet v Bohinj. Hitro sem se oblekla in ko sem prišla na zbirališče za osnovno šolo Tone Čufar, je bilo tam že nekaj učencev. Nisem vedela, da je bilo toliko učencev nagrajenih za svoje spise ali likovne prispevke na temo SAMOPRISPEVEK.

Izleta smo se udeležili učenci petih osnovnih šol, in sicer: Prežihov Voranc, Tone Čufar, Karavanskih kurirjev NOB, Gorenjskega odreda in Jeseniško-bohinjskega odreda. Avtobus se je hitro polnil in pod vodstvom dveh tovarišic smo se odpeljali proti Bohinju.

Sonce ni bilo preveč radodarno, toda kljub temu se mi je dan zdel čudovit. Po polurni vožnji po kar precej luknjasti in ovinkasti cesti smo se ustavili v Bohinjski Bistrici. Napotili smo se v muzej Tomaža Godca. V tej hiši so se leta 1939 zbrali Josip Broz-Tito, Edvard Kardelj, Miha Marinko, Franc Leskošek-Luka. Tomaž Godce je bil zelo dober smučar in ker so v njegovo

hišo vsak dan prihajali razni športniki in drugi ljudje, tudi ti ljudje, voditelji jugoslovanskih komunistov, niso bili sumljivi.

Tomaž Godce je bil odlični strojar. Prikazali so nam celoten potek dela in moram reči, da ni nič kaj prijetno in preprosto. Tomaž Godce je kožo izdeloval več mesecev, medtem ko je danes to delo opravljeno v nekaj dneh, redkokdaj tednih. Seveda je bilo zaradi dolgotrajnega in natančnega postopka usnje kvalitete in kupci se zares niso imeli nad čim pritoževati.

Tomaž Godce je bil leta 1942 ujet kot partizan in v taborišču Mauthausen ustreljen.

Zapustili smo lepo urejen muzej Tomaža Godca. Naslednji postanek naj bi bil pri slapu Savica, toda ker smo bili že zelo pozni, smo se ustavili samo pri čudovitem spomeniku štirim srčnim možem, ki so bili zares pogumni, ko so se brez posebne opreme podali in tudi prvi prišli na ponoš naših gor — na Triglav.

Najbolj nas je v tistem trenutku razveselila malica. Kot bi mignil smo jo pospravili in začuda nihče ni odvrgl smeti v travo, v nasade ali kam drugam, temveč smo jih, kakor da bi se zavedali, da bo kraj ostal tako lep le, če bo še vnaprej tako čist, odvrgli v za smeti narejene keše, katerih pa, moramo priznati, velikokrat ne upoštevamo.

Kar precej smo bili že utrujeni. Bilo je le še toliko časa, da smo si lahko kupili kakšno razglednico ali spominček. V avtobusu smo dobili še majhna darila, ki nam jih je poklonila izobraževalna skupnost. Za nameček smo dobili še nekaj slik in prospektov krajev, ki smo si jih ta dan ogledali.

Počasi smo se bližali Jesenicam. Premišljevali smo o izletu, ki je bil zelo prijeten. Mislim, da je takšnih izletov še premalo. Zakaj bi jih ne bilo več, ko pa se poleg odkrivanja in spoznavanja novih krajev krepi tudi prijateljstvo?

Irina Vauhnik,
7. c OŠ Prežihov Voranc

SREČANJE PIONIRJEV DOPIŠNIKOV V ŽALCU

Šolsko leto se je komaj začelo, na obrazih nam je še igral potniški smeh in kar nismo se mogli sprijazniti z resnostjo. V takem razpoloženju nam je mnogo veselja prinesla novica, da smo dobili republiško nagrado za naše šolsko glasilo Ježkov rod. Dobili jo bomo na srečanju pionirjev dopisnikov v Žalcu.

Torej pojdemo v Žalec!

Trije učenci, člani uredniškega odbora, smo se skupaj s tovarišico meštrico odpeljali v osrčje Savinjske doline.

Poti ne bom opisoval. Važnejše je to, da so nas v Žalcu toplo in priščno sprejeli. Skupaj z vrstniki iz vse Slovenije smo bili gostje učencev osnovne šole Peter Sprajc-Jur. Odpeljali so nas na svoje domove in bili dva dni naši vljudni gostitelji.

Prvi dan smo imeli srečanje s književniki in novinarji. Povedali so nam mnogo zanimivega o svojem poklicu in odgovarjali na naša vprašanja. Ko so vprašali, kdo bi želel postati novinar ali pisatelj, se je dvignilo kar precej rok.

Po tem razgovoru smo se razdelili na štiri skupine; vsaka je odšla drugam ogledovat zanimivosti Žalca in okolice. Pridružili smo se skupini, ki je šla v vas Gotovlje gledat čebelnjak. Vodil nas je Anton Rozman, predsednik čebelarstva društva. Na njegovi kmetiji smo doživeli čudovit sprejem. Pokazali so nam panje. Nekateri so raje ostali v ozadju, drugi bolj pogumni, pa smo stopili bliže, da so nam čebele brenčale okrog ušes. Videli smo tudi nekaj priprav, ki so pri čebelarstvu nujno potrebne.

Prijazna gospodinja nas je potem povabila v hišo in nas obilno pogostila z odličnim medom in kruhom. Za žejo je bil pripravljen malinovec, po vrhu pa še vaniljevi rogljički.

V dno srca nas je ganilo gostoljubje Rozmanovih. Tako prijazno v naših krajih že prav redko doživiš.

Vrnili smo se že v mraku.

Naslednje jutro smo imeli razgovor z uredniki nagradnih glasil, naši mentorji pa strokovni posvet.

Žalčani so nam povabili v dvorano gasilskega doma, kjer so nam pripravili pester kulturni program. Po njem smo dobili nagrade in priznanja. Omenil sem že, da smo bili med nagrajenci tudi mi, oziroma naše glasilo.

Utemeljitev: »Republiški odbor ZZZ NOV podeljuje posebno nagrado glasilu, ki je najuspešnejše, na najbolj izviran in domiselan način, hkrati pa najceloviteje obravnava naš narodnoosvobodilni boj, še posebej letos, ko smo praznovali 40-letnico vstaje in 40-letnico ustanovitve OF.

Žirija je ocenila, da se je letos te naloge najuspešnejše lotila osnovna šola Karavanskih kurirjev NOB na Koroški Beli s posebno številko glasila Ježkov rod. Gradivo so zbrali člani zgodovinskega in literarnega krožka, pomagali pa so jim krajevni odbor ZB NOV, krajevne konference SZDL, krajevna skupnost ter nekateri borci in kurirji.

Številko so razdelili na več vsebinskih enot. Prvo so posvetili Titu, drugo zgodovini svojega kraja od 1941–1945, v tretji so spomnili znanih borcev in karavanskih kurirjev. Številko so zaokrožili še z razmišljanjem o pomenu posameznih spominskih plošč in spomenika v svojem kraju.

Tako je menila strokovna žirija. Mi pa smo se z nagrado in priznanjem veselili in polni spodbud za naprej vračali domov.

Florjan Vidic,
literarno-novinarski krožek
OŠ Karavanskih kurirjev
NOB Koroška Bela

NABIRALI SMO GOBE

V okviru turističnega podmladka, ki deluje v osnovni šoli Tone Čufar Jesenice, smo se odločili, da bomo nabirali gobe za gobarsko razstavo, ki jo je pripravila gobarska družina z Jesenic. V akcijo smo se vključili predvsem učenci s Planine pod Golico, saj nam gobe rastejo dobesedno pred vrati.

Seveda pa učenci s Planine tudi sicer radi nabiramo gobe. Gozdovi okoli naše vasi so bogati z gobami. Mnoge med njimi so uporabne, pa tudi neuporabne ali celo strupene. Precej. Mnogo ljudi se z gobami tudi zastrupi, ker nabirajo in jedo tudi take, ki jih ne poznajo. Zastrupitve z gobami so zelo zahrbtnje, saj se mnogokrat znaki pojavijo šele čez več ur. Če po gobji pojedini začutiš, da te peče v grlu ali želodcu, če se pojavi slabost in omotica in temu sledi driska in bruhanje, je treba takoj k zdravniku.

Najlepša goba je rdeča mušnica, žal pa je zelo strupena. Še bolj strupena je zelena mušnica, ki pa jo lahko takoj prepoznamo po betu in kapici.

Gobe rastejo od pomladi do pozne jeseni. Prvi se pojavijo mavrahi ali smrčki. Vso sezono lahko nabiramo jurčke. Za vsakega gobarja je največji užitek, če najde lepega jurčka.

Marsikdo nabere celo košaro raznovrstnih užitnih gob, vendar ve le za natančno število nabranih jurčkov. Med gobarji je pravo tekmovalstvo, kdo bo nabral več in lepše jurčke. Poleg jurčkov nabiramo še lističke, golobice, sirovke, dežnikarice ali po domače »marele«, macesnovke in še bi lahko naštevali.

V naših gozdovih je polno gob, a jih je vsako leto manj. Ljudje jih neusmiljeno iztrebljamo, ker ne upoštevamo vseh gobarskih pravil. Marsikdo brne vsako gobo, ki je ne pozna. Drugi zopet izpulijo gobo s korenino vred. Na tistem mestu drugo leto ne bo zrasla nova goba.

Nabiranje gob ni pomeni razvedrilo, po drugi strani pa je zelo koristno, da spoznavam uporabne gozdne sadeže, ki zelo popestrijo naš jedilnik.

Mateja Štefelin,
turistični podmladek
OŠ Tone Čufar Jesenice

POUČNI OBISK V KRANJU

Učenci sedmih in osmih razredov osnovne šole Prežihov Voranc smo se v četrtek, 24. septembra, z vlakom odpeljali v Kranj. Po prihodu v Kranj so učenci sedmih razredov odšli na razstavo Varnost in družbena samozagata, učenci osmih razredov pa smo odšli v šolski center Iskre. Tu smo si ogledali delavnice za praktični pouk in zvedeli vse o nadaljnjem šolanju na tej šoli, saj bo marsikdo nadaljeval šolanje prav v tem šolskem centru.

Po ogledu šole smo si ogledali še razstavo Varnost in družbena samozagata v razstavnih prostorih Gorenjskega sejma v Savskem logu. Razstava je bila prvič postavljena

leta 1974 v Beogradu. V šestih letih je obšla že vse republike, letos pa je bila od marca že v desetih slovenskih mestih. Na njeni poti po Jugoslaviji si jo je ogledalo več kot dva milijona obiskovalcev, med njimi skoraj polovico mladih. Razstavljeneh je okoli 500 zanimivih fotografij raznih dokumentov in predmetov, ki predstavljajo razvoj te zaščitne dejavnosti in organov za notranje zadeve v vseh republikah in pokrajinah.

Razstava je zelo zanimiva in poučna, zato smo bili učenci zadovoljni, ker smo si jo lahko ogledali.

Petra Smrekar

INTEGRAL
TOZD Medkrajevni potniški promet
delavnice, turizem in žičnice
JESENICE

VOZNI RED JESENICE — KOČNA — BLED

D 1	S 2	D 3	km	POSTAJE	D 4	D 5	D 6	D 7
6.03	14.05	22.03	0	JESENICE, bolnica	5.52	7.51	13.52	21.57
6.05	14.07	22.05	1	Jesenice, zdr. dom	5.50	7.49	13.50	21.55
6.06	14.08	22.06	1	Pod Mirco	5.49	7.48	13.49	21.54
6.07	14.09	22.07	2	Jesenice, žel. postaja	5.48	7.47	13.48	21.53
6.08	14.10	22.08	—	Gimnazija	5.47	7.46	13.47	21.52
6.10	14.12	22.10	3	Železarna	5.45	7.44	13.45	21.50
6.11	—	22.11	4	Senožeti	5.44	7.43	13.44	21.49
—	—	—	5	Javornik pod kl.	5.42	—	13.42	21.47
6.14	14.16	22.14	6	Koroška bela »K«	5.39	—	13.39	21.44
6.17	14.19	22.17	7	Javornik »Elita«	5.36	7.41	13.36	21.41
6.18	—	22.18	8	Podkočna	—	7.40	—	21.40
6.20	—	22.20	9	Lipce	—	7.38	—	21.38
6.23	—	22.23	10	Bl. Dobrava a. p.	—	7.35	—	21.35
6.28	14.25	22.28	13	Kočna	5.30	7.30	13.30	21.30
6.31	14.28	22.31	16	Poljane	5.27	7.27	13.27	21.27
6.33	14.30	22.33	17	Laze »K«	5.25	7.25	13.25	21.25
6.35	14.32	22.35	18	Fortuna	5.23	7.23	13.23	21.23
6.36	14.33	22.36	—	Sp. Gorje, trgovina	5.22	7.22	13.22	21.22
6.43	—	—	21	BLED, AP	—	—	—	21.29
—	—	—	—	Krnica	—	7.15	—	—

OPOMBA: Vozi ob delavnikih. Vozni red velja od 1. 10. 1981 dalje.

INTEGRAL
TOZD Medkrajevni potniški promet
in delavnice Jesenice

VOZNI RED JESENICE — PODMEŽAKLJA — KOROŠKA BELA

1	2	3	4	5	6	7	POSTAJE	8	9	10	11	12	13
5.18	—	13.15	—	—	21.15	—	O Garaža	P —	7.25	—	—	17.04	—
—	6.05	—	14.05	—	—	22.05	Valjarna Bela — aneks	5.57	—	13.57	—	—	21.57
—	6.07	—	14.07	—	—	22.07	Valjarna Bela — vratar	5.55	—	13.55	—	—	21.55
—	—	—	—	—	—	—	Javornik pod klancem	—	—	—	—	—	—
—	6.10	—	14.10	—	—	22.10	Železarna	5.50	—	13.50	—	—	21.50
—	—	—	—	—	—	—	Gimnazija	—	7.22	—	—	—	—
—	6.12	—	14.12	—	—	22.12	Železniška postaja	5.48	7.21	13.48	—	—	21.48
—	—	—	—	—	—	—	Pod Mirco	—	7.20	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	Zdravstveni dom	—	7.19	—	—	—	—
—	—	13.18	—	15.08	21.18	—	Bolnica O.	—	7.17	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	Bolnica P.	—	7.15	—	14.41	17.01	—
—	—	13.20	—	15.10	21.20	—	Zdravstveni dom	—	7.13	—	14.39	16.59	—
—	—	13.21	—	15.11	21.21	—	Pod Mirco	—	7.12	—	14.38	16.58	—
5.22	6.14	13.22	14.14	15.13	21.22	22.14	Pri Lazarju	5.46	7.11	13.46	14.37	16.57	21.46
5.23	6.15	13.23	14.15	15.14	21.23	22.15	Hermanov most	5.45	7.10	13.45	14.36	16.56	21.45
5.24	6.16	13.24	14.16	15.15	21.24	22.16	Cesta 1. maja — bloki	5.44	7.09	13.44	14.35	16.55	21.44
5.26	6.18	13.26	14.18	15.17	21.26	22.18	Cesta 1. maja — 104	5.43	7.07	13.43	14.34	16.54	21.43
5.28	6.20	13.28	14.20	15.19	21.28	22.20	Cesta 1. maja — 122	5.41	7.05	13.41	14.32	16.52	21.41
5.30	6.22	13.30	14.22	15.21	21.30	22.22	Jenkole — križišče	5.39	7.03	13.39	14.30	16.50	21.39
5.32	6.24	13.32	14.24	—	21.32	22.24	Javornik — Elita	5.37	7.01	13.37	14.28	—	21.37
—	6.25	—	—	—	—	—	Javornik — Turist	—	7.00	—	—	—	—
5.34	—	13.34	14.26	—	21.34	—	Koroška Bela — križišče	5.35	—	13.35	14.26	—	21.35
—	—	—	—	15.23	—	—	Lipce	—	—	—	—	16.48	—
—	—	—	—	15.26	—	—	Blejska Dobrava	—	—	—	—	16.45	—
—	—	—	—	15.29	—	—	Bl. Dobrava — pokop.	—	—	—	—	16.42	—
—	—	—	—	—	—	22.29	Garaža	—	—	—	—	—	—

OPOMBA: Vozi od ponedeljka do petka in ob delovnih sobotah železarne. Velja enotna tarifa kakor v mestnem prometu na Jesenicah. Velja od 1. 10. 1981 dalje.

PREBIVALCEM KRAJEVNE SKUPNOSTI PODMEŽAKLJA

S 30. septembrom 1981 se izteče enomesečno poskusno obratovanje mestnega prometa Jesenice — Podmežaklja. Po dogovoru s KS Podmežaklja in samoupravno komunalno skupnostjo občine Jesenice bomo s poskusnim obratovanjem nadaljevali še en mesec.

Na osnovi ugotovitev in izkušenj enomesečnega obratovanja smo tudi korigirali vozni red, ki je prilagojen prevozom otrok v šolo, omogoča kasnejši odhod pri prevozu na jutranjo dnino in povezuje železniško postajo Podkočna z Javornikom in Koroško Belo. Pričakujemo, da se bo s spremenjenim voznim redom povečalo število potnikov in da bo s tem le utemeljena potreba po avtobusni povezavi Podmežaklje z ostalimi predeli mesta.

Pričakujemo sodelovanje prebivalcev in organizacij združenega dela pri organizaciji prevoza, zato vas prosimo, da nam pripombe, predloge in mnenja v zvezi z voznim redom posredujete na naš naslov, lahko pa tudi po telefonu 81953.

Prepričani smo, da bo z dobrim sodelovanjem možno nadaljevati s to avtobusno linijo tudi po preteku poskusnega obratovanja.

Integral, TOZD MPPD
Jesenice

RAZPORED PRVENSTVA ŽELEZARNE V KOŠARKI ZA LETO 1981

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne v izvedbi KK Jesenice in pod organizacijskim vodstvom Marka Božiča v telovadnici ŽIC organizira prvenstvo Železarne v košarki po naslednjem razporedu:

I. SKUPINA – SREDA, 30. SEPTEMBRA, OB 16. URI: Remontne delavnice, KSI, Jeklarna.

II. SKUPINA – ČETRTEK, 1. OKTOBRA, OB 20. URI: SEO-TKR-NG, Vzdrževanje, Valjarna bluming-štelki.

III. SKUPINA – PETEK, 2. OKTOBRA, OB 20. URI: HV Bela, Strojne delavnice, Livarna.

IV. SKUPINA – SREDA, 7. OKTOBRA, OB 16. URI: Žičarna, Energetika, HV Jesenice.

PRVO POLFINALE – ČETRTEK, 8. OKTOBRA, OB 19. URI: prvi iz I. in III. skupine, drugi iz II. in IV. skupine.

DRUGO POLFINALE – PETEK, 9. OKTOBRA, OB 18. URI: prvi iz II. in IV. skupine, drugi iz I. in III. skupine.

Iz vsake polfinalne skupine igrata po dve TOZD oziroma delovni skupnosti v FINALU, ki bo v sredo, 14. oktobra, ob 16. uri.

KAM NA REKREACIJO?

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne obvešča sodelavce, da je tudi letos organizirana rekreacija za delavce TOZD in delovnih skupnosti, in sicer:

KEGLJANJE NA ASFALTU: kegljišče v Podmežaklju po razporedu, ki so ga dobili vsi športni referenti in ki je bil objavljen v Železarju.

DRSANJE: športna hala v Podmežaklju, vsak petek od 20. do 22. ure; SPLOŠNA REKREACIJSKA VADBA:

- ponedeljek: OS bratov Žvan – Gorje od 20. do 22. ure,
- torek: ŽIC Jesenice od 20. do 22. ure,
- sreda: TVC Partizan Jesenice (moški) od 20. do 22. ure,
- četrtek: ŽIC Jesenice od 20. do 22. ure; OS bratov Žvan Gorje od 20. do 22. ure in TVD Partizan Jesenice (ženske) od 20. do 22. ure;

INTERESNE SKUPINE:

- sreda: ŽIC Jesenice – košarka od 18. do 20. ure
- petek: ŽIC Jesenice – odbojka od 20. do 22. ure.

PROGRAM ŠPORTNIH PRIREDITEV V ŠPORTNEM PARKU V PODMEŽAKLJU DO 7. OKTOBRA

DRSALIŠČE: rekreacijsko drsanje: petek, 2. oktobra, ob 20. uri za Železarno Jesenice, sobota, 3. oktobra, ob 14. uri – splošno, nedelja, 4. oktobra, ob 14. uri in ob 17. uri – splošno.

HOKEJ: sobota, 3. oktobra, ob 18.30 tekma za državno prvenstvo – HK Jesenice : HK Olimpija.

Vstopnina: odrasli 70,00 din, otroci, šolarji, dijaki in vojniki 20,00 din.

NOGOMET: sobota, 3. oktobra, ob 15.30 tekma kadetov, gor. prvenstvo – NK Jesenice : NK LTH Škofja Loka, vstopnine ni.

Nedelja, 4. oktobra, ob 14. uri tekma mladincev – NK Jesenice : NK Alpes Železniki.

Ob 16. uri tekma za slov. prvenstvo, člani – NK Jesenice : NK Piran.

Vstopnina za obe prireditvi za odrasle 30,00 din.

OSTALO: V torkih in četrkih ob 17. uri je stalna akcija »NA TEKU SE DOBIMO«. Zbor udeležencev pred športno-kulturno dvorano.

ZAHVALA

Ob smrti mojega brata

KARLA REJCA
upokojenca Železarne

se najlepše zahvaljujem zdravnikom in sestram jesenjske bolnice za zdravljenje in negovanje v času njegove bolezni.

Zahvaljujem se Klinarjevim za njihove številne obiske in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: brat Albin z ženo in ostali sorodniki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega

MAKSA GRIČARJA

se najiskrenejše zahvaljujem sorodnikom, prijateljem in sodelavcem za darovano cvetje, vence in izraze sožalja. Iskrena hvala tudi govorniku in pevcom.

Iskrena hvala tudi dr. Azmanu in ostalemu zdravniškemu osebju jesenjske bolnice.

ZALUJOČI: Gričarjevi

ZAHVALA

Nesrečni trenutek je pretrgal bogato življenje naše drage žene in mame

FRANCKE DOLAR
roj. Globočnik

Zahvaljujem se vsem sorodnikom, dragim prijateljem in znanec, vsem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami, ji darovali cvetje in jo tako številno pospremili do njenega preranega groba.

Iskrena zahvala vsem sosedom, ki so nam nesebično pomagali v nesreči, krajevemu odboru ŽB NOV Žirovnica za organizacijo pogreba, Miri Zupan, Vlasti Vidic in Minki Sitar za ganljive poslovilne besede ter pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev in oktetu DPD Svoboda Žirovnica – Breznica za žalostinke na njeni zadnji poti.

Zahvaljujem se tudi sodelavcem železarne Jesenice, osnovne šole Gorenjski odred Žirovnica, internega oddelka bolnice Jesenice, Trikona Kočevje in SGP Gradbinec Jesenice ter drugim delovnim in družbenopolitičnim organizacijam za izrečena sožalja in darovano cvetje.

ZALUJOČI: mož Ludvik, sin Roman, hčere Danica, Marija in Zdenka z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, stare mame in sestre

IVANE BOHINC –
ČOPOVE MAME
s Koroške Bele

se vsi njeni iskreno zahvaljujem vsem sosedom, sorodnikom, znanec in vsem, ki so jo imeli radi, za poklonjeno cvetje, izraženo sožalje in številno spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala velja dr. Markežu in strežnemu osebju Bolnice Jesenice za vso skrb in pozornost v času njene bolezni, delovnim kolektivom Komunalnega servisa Jesenice in Zdravstvene skupnosti Radovljica za poklonjeno cvetje in pevcom Društva upokojenecv Javornik-Koroška Bela za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Sodelavkam TOZD Družbene prehrane iz Ruparjeve 5 se iskreno zahvaljujem za prejeta darila ob mojem odhodu v pokoj in jim želim še nadaljnjih uspehov pri delu.

Rezka Rimanič

ZAHVALA

Sodelavcem vzdrževanja v TOZD Jeklarna in sodelavcem ter sodelavkam iz TOZD Elektrode se zahvaljujem za prejeto denar in izrečeno sožalje ob smrti najbližjega očeta.

Jože in Lado Obid

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje se zahvaljujem, ker mi je omogočila brezplačno letovanje v Biogradu na morju. Hvala tudi Ani Čimžarjevi. Marija Oblak z mamo Ivanko

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 3. oktobra, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

DELIKATESA, poslovalnica 7, Titova 7 in

DELIKATESA, Kašta 4 na Plavžu, Tavčarjeva 6.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu oktobru bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

TAKSI SLUŽBA NA JESENICAH

Za prevoz z osebnim avtomobilom ali kombijem do osem oseb ali 1.000 kg tovora ali če potrebujete vlečno službo pokličite na telefon sekcije taksistov Jesenice štev. 83-284.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 37. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

Gesla: PLANINA POD GOLICO, PRISTAVA, SEDEŽ NICA ŠPANOVRH

Vodoravno: SAMO, SOČA, IBAR, LVOV, PLANINA, PT. PIA, GNOMA, OK, FP, NAOKOLI, AORIST, AGADIR, OPRODA, MRK, CIA, LOMANI, NAMIG, STO, ARS, LD, AS, ONO, LA, TNT, ŽELOD, SEDEŽNICA, IZ, IRA, OVOJ, NRAV, MARACAY, RB, RA, PIEMONT, MORANDI, ORKA, JO, ŠPANOVRH, LEAN, EN, AC, SAINT.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

3. in 4. oktobra zah. nem. barv. grozlj. film HOTEL DRAKULA; režija Carlo Ombra, v gl. vlogi Gianni Garko, ob 17. in 19. uri.

5. in 6. oktobra italij. barvni pust. film AFERA CONCORDE 79, režija Reger Deodato, v gl. vlogi James Franciskus, ob 17. in 19. uri.

7. oktobra italij. barvna sek. kom. ŽENA DEVICA režija Franco Martinelli, v gl. vlogi Edwige Fenech, ob 17. in 19. uri.

8. oktobra – zaprto.

9. oktobra amer. barvna saga-film V VRTINCU, režija Victor Fleming, v gl. vlogi Vivien Leigh, Clark Gable, ob 17. uri. Šole, delovne organizacije, sindikalne organizacije lahko naročijo organizirane predstave za film V VRTINCU. Vse informacije dobite na upravi podjetja ali po telefonu 81-473.

10. in 11. oktobra italij. barvni pust. film REKA VELIKEGA ALIGATORJA, režija Sergio Martino, v gl. vlogi Barbara Bach, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

3. in 4. oktobra italij. barvni pust. film AFERA CONCORDE 79 ob 18. in 20. uri.

5. in 6. oktobra zah. nem. barv. groz. film HOTEL DRAKULA ob 18. in 20. uri.

7. oktobra zaprto.

8. oktobra italij. barvna seksi kom. ŽENA DEVICA ob 18. in 20. uri.

9. oktobra amer. barvni pust. film JAGUAR ob 18. in 20. uri.

10. in 11. oktobra franc. barvni krim. film POLICAJ ALI BANDIT ob 18. in 20. uri. 118

Kino KRANJSKA GORA

3. oktobra amer. barvni kavb. film LEGENDA O CUSTRU ob 20. uri.

7. oktobra italij. barvni pust. film AFERA CONCORDE 79 ob 20. uri.

10. oktobra zah. nem. barvni film HOTEL DRAKULA ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

3. oktobra amer. barvni pust. film JAGUAR ob 19. uri.

4. oktobra amer. barvni kavb. film LEGENDA O CUSTRU ob 19. uri.

10. oktobra italij. barvni pust. film AFERA CONCORDE 79 ob 19. uri.

11. oktobra zah. nem. barvni grozlj. film HOTEL DRAKULA ob 19. uri.

GLEDALIŠČE

PETEK, 2. oktobra, ob 19.30 A. P. Čehov: MEDVED in SNUBAC – dve enodejanki – premiera – Režija: Miran Kenda.

NEDELJA, 4. oktobra, ob 19.30 A. P. Čehov: MEDVED in SNUBAC – dve enodejanki – komediji – za izven.

PONEDELJEK, 5. oktobra, ob 19.30 A. P. Čehov: MEDVED in SNUBAC – dve enodejanki – komediji – za abonma in za izven.

TOREK, 6. oktobra, ob 19.30 A. P. Čehov: MEDVED in SNUBAC – dve enodejanki – komediji – za abonma in za izven.

SREDA, 7. oktobra, ob 19.30 A. P. Čehov: MEDVED in SNUBAC – dve enodejanki – za abonma in za izven.

ČETRTEK, 8. oktobra, ob 19.30 A. P. Čehov: MEDVED in SNUBAC – dve enodejanki – za abonma in za izven.

ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV JAVORNIK-KOROŠKA BELA IN OSTALIM LJUBITELJEM PETJA

V soboto, 3. oktobra, bo v domu upokojenecv na Javorniku nastopil moški pevski zbor Društva upokojenecv Jesenice in nam v enournem koncertu zapel nekaj slovenskih narodnih, modernih in borbenih pesmi. Nastop zbora je v okviru meddruštvenega sodelovanja upokojenecv jesenjske občine.

Zbor letos praznuje dvajsetletnico svojega obstoja in bo imel v petek, 16. oktobra, jubilejni koncert v dvorani jesenjskega gledališča. Ta prireditev bo istočasno tudi uvod v kulturne in športne prireditve

tedna upokojenecv, ki ga organizira koordinacijski odbor društev upokojenecv občine Jesenice. Nastop pevcev na Javorniku, kakor tudi vse ostale prireditve v mesecu oktobru, bodo organizirane v okviru tedna upokojenecv.

Koncert na Javorniku bo po rednem članskem sestanku, predvidoma bo to ob petih popoldne. Po koncertu bo tovariško srečanje javorniških upokojenecv s člani pevskega zbora.

S čim večjo udeležbo bomo dali priznanje zboru ob njegovi dvajsetletnici.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

DEL FOTOG. APARATA	GOSTINS. OBJEKT	OLIVER CROWWELL	ZVISAHA NOTA 'G'	KRAJ PRAJ KRSKEM	ULANSKA SUKUNJA	PEVKA HABERL	EMILIANO ZAPATA	PIJAČA BRŠKIH BOGOV	ŽELEZAR	IGRALKA FARROW
NAŠA UREDITEV	KRAJEVA SKUPNOST	ETIORSKI POGLAVAR SLOVAN. DREVO KARLOVAC	EL MOKSA RIBA EVRST UMETNOSTI	JAVNO POKLONJENOSTI	OSVEŽ. PIJAČA POSODA ZASHETI	VRATA ŠKROPIVA	GL. MESTO OREGONA ZDA	ELITINA ZA OSI	FEDELON GUMBOV DRAGO TISAR	REKA SKOZI GRENBLE
PIŠANO ALI TISK. ZNAHENTE	C ₂ H ₆	NERUDA	OPČEN VOZUHA PEČINA OB VOZI	KRALJ KRALI STADION V BUDIMPEŠT	BIBLIJSKO OČAK	ČETRTI RIMSKI KRALJ	VISOKA VEPETNA	SESTAVIL: STARO RONNER	KITJSKO GUSBILA	PIŠATEL: FLEMING
VRSTA POKRIVALA										

ZALUJOČI: mož Ludvik, sin Roman, hčere Danica, Marija in Zdenka z družinami

HOKEJISTI PRI PREDSEDNIKU ARZENŠKU

V petek, 25. septembra, je predsednik skupščine občine Jesenice Ivo Arzenšek sprejel v prostorih skupščine občine igralce moštva Jesenice, devetnajstletnih državnih prvakov v hokeju na ledu.

V pozdravnem govoru pred začetkom letošnje sezone je med drugim dejal, da ima ta športna panoga na Jesenicah dolgoletno tradicijo, ki jo je potrebno gojiti še naprej. Zato odpadejo vsi pomisleki ob trenutnem težavnem položaju, v katerem se je znašel ta športni kolektiv, da jim jeseniški skupnost ne bo pomagala.

Tovariš Arzenšek je obljubil vso podporo pri reševanju trenutnega zelo slabega ma-

terialnega položaja jeseniških hokejistov, še zlasti, ker je sedanja generacija hokejistov zelo nadarjena, voljna delati in se zelo mlada, saj je poprečna starost sedanjega moštva komaj 22 let.

Hokejisti so mu obljubili, da se bodo tako kot v zadnjih sezonah z resnim treningom v letošnjem državnem prvenstvu borili prav za sam vrh na prvenstveni lestvici, to je za dvajseti naslov državnega prvaka.

Hokejisti so bili deležni tudi skromne pozornosti, saj so za uspeh v laniški sezoni, ko so osvojili devetnajsti naslov državnega prvaka, dobili lepa knjižna darila.

J. R.

OLIMPIJA : JESENICE 5:4 (3:0, 2:2, 0:2)

Hala Tivoli, gledalcev 500, sodnika Andreja (Prevoje) in Lešnjak (Ljubljana).

Streli: 1:0 Bratina 1 min, 2:0 D. Lepša 10, 3:0 T. Lepša 14, 4:0 Vidmar 26, 4:1 Razinger 32, 4:2 D. Horvat 34, 5:2 Majnik 40, 5:3 Suvak 41, 5:4 M. Horvat 54.

Kazenske minute: Olimpija 6, Jesenice 12.

Jeseniški hokejisti so doživeli še en poraz. Tudi tokrat povsem zaslužen, čeprav bi bil lahko razplet povsem drugačen. Ljubljanci so sicer vodili s 3:0 in 5:2, vendar bi se kmalu lahko zgodilo, da bi Jeseničani iz Ljubljane prinesli vsaj točko v okviru tekmovalnega poka Karavank.

Ker niso, ni nobena tragedija, vendar pa je potrebno posebej poudariti, da je za neuspeh predvsem krivo to, da so Jeseničani igrali zelo zbegano, z veliko treme, neorganizirano in neučinkovito. V Ljubljani ni bilo niti sence o lepi igri z začetka letošnje sezone.

V prvi tretjini so se Jeseničani na ledu obnašali, kot da ne vedo, zakaj so prišli v halo Tivoli. Drsalci so počasi, slabo podajali, tudi borili se niso. Ždelo se je, da imajo svinčene noge. V drugi in tretji tretjini so se sicer precej popravili, bili so večji del nevarnejši od domačinov, kar še posebej velja za zadnjih dvajset minut, toda kljub temu (poraz pri tej oceni ni pomemben) niso zadovoljili.

Rekli smo, da je Olimpija dvakrat visoko vodila - 3:0 in 5:2 - toda prav pri drugem vodstvu, ko je kazalo, da bodo Jeseničani doživeli visok poraz, so zaigrali nekoliko hitreje, bolj angažirano in se je takoj videlo, da Ljubljanci kljub zasluženemu vodstvu niso boljši nasprotnik. Ravno obratno. Železarji so bili precej nevarnejši. Pri rezultatu 5:3 je Suvak zastreljal kazenski

strel, vendar so naši nadaljevali z nenehnimi napadi na vrata Prusnika in zmanjšali na 5:4. Imeli so še vrsto izrednih priložnosti, da bi rezultat tudi izenačili. Toda njihova nezanesljivost je opravila svoje in doživeli so prvi poraz proti Olimpiji v letošnji sezoni.

Neuspeh je vsekakor pokazal, kako negativno je vplivalo vse, kar se je slabega dogajalo okrog jeseniških hokejistov. Po zelo dobrem začetku sezone so neurejene razmere in pomanjkanje opreme opravili svoje. Igra jeseniških hokejistov je bila blede senca pravega hokeja.

Poraz je sicer povsem nepomemben, vendar pa je opozorilo, še bolj pa igra jeseniškega moštva, da so ta, še do pred kratkim homogen kolektiv, pretresli močni udarci. V moštvo ni več homogenosti, zagnanosti in borbenosti. Ni več videti kolektivnih akcij, ki so tako krasile igro jeseniškega moštva še na začetku letošnje sezone. Malodušje je več kot očitno. Olimpija je torej povsem zaslužen zmagala in se oddolžila za poraz na Jesenicah 5:9, ob tem pa so se v njenih vrstah izkazali nekateri mlajši igralci, ki so letos prestopili iz Tivolija v Olimpijine vrste. Opozorilo, ki ga ne smemo podcenjevati.

Jeseniški hokejisti so v torek odpotovali na nekajdnevno turnejo v Italijo, kjer bodo odigrali dve tekmi, in sicer z Brunicom in Asiagom. Naporni tekmi bosta vsekakor dobrodošli, kajti v zadnjem času večkratnim prvakom manjka tekem; da bi uigrali svoje vrste, v Italiji pa bo za to precej nevarnosti.

D.

V SOBOTO, 3. OKTOBRA, ZACETEK DRŽAVNEGA PRVENSTVA

Letošnje državno prvenstvo v hokeju na ledu se bo začelo v soboto, 3. oktobra. Že v prvem kolu se v dvorani v Podmežakliji obeta izredno zanimivo srečanje, in sicer derbi med Jesenicami in Olimpijo. Tekma se bo začela ob 18.30.

Hokejisti Kranjske gore bodo v prvem kolu v soboto gostovali pri zagrebškem Medveščaku.

J. R.

KNAPFELJ PRVAK MED CICIBANI

Ob zaključku pripravljalnega obdobja na zimsko sezono smučarskih skokov se na plastiki odvijajo še zadnje tekme - republiška prvenstva. V Braslovcah je bilo dvajsetega septembra prvenstvo za starejše cicibane. Po pričakovanju je zmagal Tomaž Knapfelj, član občinske zveze smučarskih organizacij Jesenice. Tako je zaključil izredno uspešen niz nastopov v tem polju in prinesel drugi republiški naslov na Jesenice. Prvega je, kot smo že pisali, osvojil pionir Joško Smid. Od ostalih Jeseničanov se je Gašperin uvrstil na šesto mesto in Kunšič na trindvajseto. Nastopilo je okoli štiriideset skakalcev iz vseh slovenskih klubov.

Rezultati: 1. Knapfelj (Jes.) 204,5 (19,5, 20) 2. Mogel (Braslovce) 186,5 (18, 17,5) 3. Dolar (Velenje) 181,5 (18, 18) ... 6. Gašperin (Jes.) 176,5 (17,5, 17,5) ... 23. Kunšič (Jes.)

Teden dni kasneje sta bili v Ljubljani v Mostecu republiški prvenstva za mlajše cicibane in starejše pionirje.

Med mlajšimi cicibani je naslov prvaka SRS osvojil Kranjčan Zupan, trije cicibani TVD Partizan Žirovnica pa so zasedli mesta v drugi polovici uvrstjenih. Na srednji skakalnici so se za enake naslove pomerili starejši pionirji. Prva tri mesta so osvojili Ljubljanci: Horvat, Debeljak, Jelenčič. Tudi v tej kategoriji Jeseničani niso posegli po uvrstitvah v vrhu. Treba je povedati, da letos praktično nimajo skakalcev v tej starosti in so jih nadomestili v glavnem mlajši pionirji. Baloh je bil 12., Kaltenekar 18., Marjanovič 19., Vovk 29. in Košelnik 35.

V Kranju je preteklo soboto potekalo še republiško prvenstvo za mlajše mladince. Kljub večjim dolžinam Jesenicčan Poljhan ni uspelo osvojiti republiškega naslova, premagal ga je Kranjčan Štrn. Dolar je bil 5. in Brvala 13.

M. G.

JESENIŠKI BALINARJI V DOBRI FORMI

Jeseniški balinarji so šele proti koncu sezone prišli v boljše formo. Lep uspeh sta dosegla na gorenjskem prvenstvu v izbižanju v Škofji Loki 5. septembra Ante Bazo in Franc Campa. Prvi je dosegel prvo, drugi pa drugo mesto.

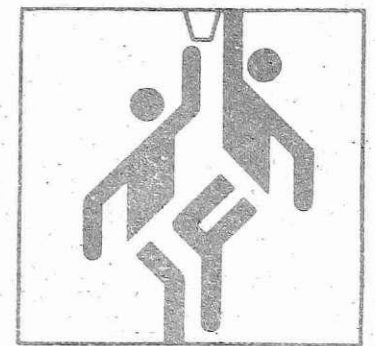
Na prvenstvu je sodelovalo več kot 50 izbižajev iz 18 gorenjskih klubov. Manj športne sreče sta imela na slovenskem prvenstvu v Velenju, 12. septembra, saj je Franc Campa dosegel 10. in Ante Bazo 16. mesto.

Na tradicionalnem mednarodnem turnirju v Litostroju - Ljubljana 6. septembra je ekipa v postavi: Campa, Uran, Purger, Gučanec in Stražisar v zelo hudi konkurenci osvojila drugo mesto. Na turnirju je sodelovalo 12 ekip, dve iz sosednje Italije in deset iz Slovenije.

Na turnirju v Anzovnem, kjer je sodelovalo šest ekip iz Slovenije je 13. septembra ekipa v isti postavi osvojila tretje mesto.

Na turnirju Gradisa Jesenice 19. septembra za memorial Skrtja in Preglja je ekipa v postavi Pavlič, Gučanec, Uran, Campa osvojila tretje mesto. Na turnirju je sodelovalo šest ekip z Gorenjske.

S. Pulje

GOSTOVANJE JESENIŠKIH KOŠARKARIC V ČSSR

Skupaj z moško ekipo so v ČSSR gostovale pri KK Kolín tudi jeseniške košarkarice. Na turnejo je odšla kombinirana ekipa, v kateri žal ni bilo dveh igralk, ki sta bili v pretekli sezoni nosilki igre član-

V nedeljo na hipodromu pri Lescah (Foto B. Blenkuš)

JESENSKI KROS '81

Komisija za množičnost in rekreacijo pri Zvezi telesnokulturnih organizacij Jesenice in komisija za šolska športna društva organizirata jesenski kros 7. oktobra ob 15.30 za Savo pri Žvagnu.

Pisne prijave pošljite na ZTKO Jesenice, Ledarska 4 (velja za ŠSD), ali predložite eno uro pred pričetkom na startu. Prijava mora vsebovati letnico rojstva tekmovalca in naslov.

KATEGORIJE:

1000 m: letnik 1970 in mlajši cicibani-ke; letnik 1969/68 ml. pionirji-ke in letnik 1967 st. pionirji-ke;
1500 m: mladinke letnik 1966 - 62
2000 m: mladinci letnik 1966 - 62
2000 m: članice letnik 1961 - 52;
5000 m: člani letnik 1961 - 52;
1500 m: ženske letnik 1951 in starejše rekreativke;
4000 m: rekreativci A (od 41 do 46 let) in rekreativci B (nad 46 let);
3000 m: vojaši.

Prvi trije v vsaki kategoriji dobijo medalje, ekipni prvak šolskih športnih društev pa pokal v trajno last.

NA TEK »TREH SRC« V KRANJ

Komisija za množično rekreacijo pri ZTKO Jesenice v sodelovanju s komisijo za rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne Jesenice organizira avtobusni prevoz v Kranj na maraton »TREH SRC« v soboto, 24. oktobra. Vsi ljubitelji teka, ki bi se radi udeležili te popularne tekaške prireditve (10, 21 in 42 km), se lahko prijavijo do 15. oktobra na ZTKO Jesenice, Ledarska 4, tel. 81579, ali na sindikatu Železarne.

PREVOZ BO ORGANIZIRAN LE V PRIMERU ZADOSTNEGA ŠTEVILA PRIJAVLJENCEV IZ JESENIŠKE OBČINE. Organizatorja krijeta stroške prevoza, ostale stroške (štartnina) pa poravnajo udeleženci sami!

Vse informacije daje ZTKO Jesenice.

USPEŠNO TEKMOVANJE NAMIZNOTENIŠKE EKIPE ŽELEZARNE V LUKAVCU

Na letošnje igre Bratstvo-jedinstvo, ki so bile od 11. do 13. septembra v Lukavcu, je bila povabljen tudi namiznoteniška ekipa naše železarne, ki so jo sestavljali: Slavko Legat, Stane Babič, Peter Filipovič in vodja Dušan Prešern. Moramo povedati, da so igre Bratstvo-jedinstvo tradicionalna srečanja med podjetji KHK Lukavec, Krušik Valjevo, Zorka Šabac, Viskoza Loznica in SODASO Lukavec s tem, da je vsako leto drug gostitelj. Letos je bil domačin KHK Lukavec. Poleg stalnih članov povabijo po lastni presoji še poslovne partnerje iz vseh republik, tako da igre dejansko ustrezajo naslovu.

Sprejem in namestitve ekip sta bila izredna, kakor tudi pozornost na tekmovalni. Nastopilo je 360 tekmovalcev, ki so tekmovali v nogometu, odbojki (moški in ženski), rokometu (moški in ženski), streljanju, šahu in namiznem tenisu. Po paradi in pozdravnem govoru gostiteljev so se začeli športni boji.

Tekmovanja v posameznih panogah so bila zagrizena in kvalitetna. Naša ekipa je tekmovala zelo solidno. Po vrsti smo premagali Viskožo iz Loznice s 5:0 in Zorko iz Šabca s 5:3, ki je bila glavni favorit in stalni zmagovalec iger. Že naslednje kolo pa smo zaradi utrujenosti od predhodnega boja izgubili z zelo dobro ekipo

SODASO iz Lukavca z rezultatom 5:2. Naslednji nastopi so bili za nas ponovno uspešni, saj smo premagali močno ekipo Krušika iz Valjeva s 5:1 in domačine KHK iz Lukavca s 6:0. Na koncu tekmovalja je nastala zanimiva situacija, ker je ekipa Zorka iz Šabca premagala ekipo SODASO in so bile tri ekipe z enakim številom točk. Če bi upoštevali vse tekme, je naša ekipa imela najboljšo razliko med dobljenimi in izgubljenimi igrami in sicer +13, medtem ko sta ostali dve imeli 11 pozitivnih iger. Prireditelj se je odločil, da odloča o prvem mestu medsebojno srečanje, zato smo na koncu zasedli drugo mesto.

Z uspehom smo bili zadovoljni in prireditelj nam je izrekel priznanje za lepe športne boje.

Končni vrstni red je bil naslednji: 1. SODASO Lukavec, 2. Železarna Jesenice, 3. Zorka Šabac, 4. Krušik Valjevo, 5. KHK Lukavec, 6. Viskoza Loznica.

Na slavnostnem kosilu, kjer smo prejeli pokal, je tudi naša ekipa izročila gostiteljem plaketo železarja in pozdrav naših športnikov ter sodelavcev. Slavnost se je zaključila ob temperamentnih akordih znanega orkestra s Predragom Gokovićem, ki je zapel tudi pesem Na planinah ... za ekipo železarjev z Jesenic.

D. Prešeren

Namiznoteniška ekipa železarne med povorko v Lukavcu

ske ekipe in to Tanje Vavpotičeve in Katarine Učarjeve. Tako je bila ekipa sestavljena iz treh mladink, štirih kadetov in štirih perspektivnih pionirk. S to ekipo niso pričakovali presenetljivih rezultatov, temveč uvajanje igre v obrambo in napadu.

Ekipa je odigrala dve tekmi z rutiniranimi ekipama, ki sta bili sestavljeni iz igralok poprečne starosti okoli 25 let, prosti čas pa je izkoristila za treniranje.

Rezultati tekem: JESENICE : LOKOMOTIVA (Nymburk) - 32:48 (18:18)

JESENICE : KOLIN - 51:78 (22:39)

Na prvi tekmi bi jeseniške košarkarice kljub svoji mladosti in neizkušenosti lahko zmagale, če bi bilo sojenje manj pristransko, saj domači sodnik praktično ni dovolil Jesenicankam agresivnejše obrambe, pri domačinkah pa je toleriral marsikaj.

Na drugi tekmi so bile nasprotnice toliko boljše, da se Jesenicanke kljub dobri igri niso mogle izogniti visokemu porazu.

Za Jesenice so igrale: Lah, Berus, Slamnik, Kantarevič, Stražisar, Mlačnik, Katnik, Kučina, Deretič, Smolej, Krznarič.

JESENICE : ALPINA (ŽIRI) - MLADINKE 62:77 (34:28)

Na tekmi gorenjske lige mladinskih ženskih ekip so igralce jeseniškega kluba proti Alpini iz Žirov prikažale verjetno najboljšo igro v dosedanjem pripravljalnem obdobju in to kljub porazu.

V prvem polčasu so z agresivno igro v obrambi uspele zaustaviti hitre Žirovke, kar se je poznalo tudi pri napadu, saj so ob dobri obrambi zlahka razvile tudi igro v napadu.

V drugem delu tekme so Žirovke uspele vzpostaviti ravnotežje na igrišču in tako sta se ekipi menjavali v vodstvu vse do zadnjih petih minut tekme. V teh minutah, ko bi morale Jesenicanke zaigrati še agresivneje v obrambi, so popustile, s slabšo obrambo so dovolile gostjam nekaj hitrih protinapadov in Žirovke so si v zadnjih minutah priborile zmago z dokaj visoko razliko.

Za Jesenice so igrale: Lah 9, Slamnik 29, Malkot, Kantarevič 2, Stražisar 6, Mlačnik 10, Katnik, Kučina, Deretič, Smolej 6.

SODELAVCI DELOVNE SKUPNOSTI E-TKR-NG SO SE POMERILI V NAMIZNEM TENISU

V ponedeljek, 28. septembra, je bilo v prostorih namiznoteniškega kluba Jesenice organizirano prvenstvo za posameznike delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in razlake ter novogradnje. Čeprav je bila udeležba skromna, saj je sodelovalo le devet sodelavcev, smo videli borbene dvoboje.

KONČNA UVRSTITEV: 1. Edi Cilenski OTK, 2. Milan Vidic OTK, 3. Srebo Smerke OTK, 4. Roman Kolman SEO, 5. Janez Babič NG, 6. Vojko Stare OTK, 7. Pavel Poljanec OTK, 8. Rado Tolar EG, 9. Stane Mencinger NG.

Zahvaljujemo se namiznoteniškemu klubu Jesenice in vodju tekmovalja Stanetu Babiču za organizacijo in vodenje tekmovalja.

baj

SMER JLA V SEVERNEM OSTENJU ŠIT

Ne bojte se, ne bom pisal o tistem znanem in priljubljenem 15 mesecev trajajočem termalnem zdravljenju po raznoraznih kasarnah, pač pa o plezalni smeri v severnem ostenju Šit nad Tamarjem.

Smer sta 13. septembra 1967 zmoгла po več poskusih Boro Krivic in Jesenicčan Mitja Košir, ki sta v tistem času sodila prav v vrh alpinistične piramide. Nemalo je bilo zapletov in smešnih dogodkov, preden je bila smer izpeljana do konca. Od raznih padalskih vaj, pa do obračanja zaradi izgubljenega podplata. Smer, ki je dolga le deset raztežajev (okrog 150 do 300 m), je izredno težavna in je kot taka celo prišla v Perlatovo pesem »Tamar«. Za njo sem prvič silil na neki fantazistični, ko jo je »sta blonde« Mitja omenjal kot svojo najtežjo prvenstveno v Julijcih. Roko maligansko prizadeje je celo obljubil Kolodvorsko restavracijo (v katero smo takrat precej zahajali) prvima Jesenicčanoma, ki jo bosta ponovila.

Prvič smo se letos pripravljali v to smer na dan vstaje kar trije. Vendar je bil edini rezultat ta, da smo zgodaj vstali z zasvinjanimi okni in si ogledali steno iz zabje perspektive. Nato smo začeli govoriti ter se prepričevati in jo nazadnje mahnilo na Bled.

Vendar sem se ob tem tudi nekaj naučil. Tako sva jo drugi mahnila dva in to zjutraj z avtomobilom z Jesenic. Verjetno sploh ne bi vstala dovolj zgodaj, če bi spala v Tamarju, saj je v sicer jasnem jutru nad kočo čepela megla. Za soferja je bil moj oče (ne ravno kot prostovoljec) in tako kljub zgodnji uri s spanjem med vožnjo ni bilo nič. Kot sva si kasneje povedala, niti Zdravci niti jaz to noč nista mogla kaj prida spati ... Oče pa se navadno ob takih priložnostih razgovori o »starih časih«. To ima tudi svojo dobro stran, saj se spustiš in spomniš, da nisi ne prvi ne zadnji, ki se prostovoljno podaja v te izzivalne avanture.

Kako sva prišla pod steno, se ne spomnim, saj se mi enolično prestopanje pod težo nahrbtnika ponavlja. Izgubi v kasnejših dogodkih. Krušljivi svet na začetku mi je pognal srce v hlače in odahnil sem si šele, ko mi je prvi klin zapel ljubljeno melodijo. Malo me je motilo vse skupaj, saj je prvi raztežaj med lažimi, neni pa se ni zdelo prav nič lahko. Potočil sem se s tem, da prihaja ta občutek od razgretosti in si uredil stojnice. Drugi

raztežaj je bil lažji, v tretjem pa je Zdravc prevzel vodstvo. Ne vem, kakšni občutki so me navdajali, ko sem s strahom opazoval izkušnega tovariša v gnusni travnatki poči. Nobenega klina ni bilo v steni, kar pa sva zabila, ni bilo vredno piškavega oreha. Očitno je imel nekdo pred nama nabiralno in očiščevalno akcijo in je tako iztolkel vse, kar se je dalo, nama pa je s tem podaljšal vzpon za celi dve uri. Seveda sem se tudi sam, ko sem mu sledil, obnašal po gorenjsko in vse izbil, saj nisva vedela, kako bo kasneje, klinov pa nisva imela s seboj ravno veliko. Naslednji raztežaj me je sprostil, saj se mi je v dobri skali odprlo in že je bil Zdravc nad menoj. Motilo me je njegovo razglabljanje med plezanjem, saj sem sam, kadar me skrbi, ponavadi tiho.

Začela sva se prijateljsko »zbadati«, morala pa je počasi rasti. Potem sem preveč dobesedno sledil opisu v vodniku in bogve čigavemu klinu in se znašel pod veliko streho v napačnem kamninu. Sledila je težavna pot nazaj in z dobro voljo spet ni bilo nič. Hotel sem reči Zdravcu, da bi ta raztežaj vodil on, pa je zmagala trma in zagrizel sem se v navzgor. Komaj sem se pribotal čez zaporo v kamninu, se mi je zataknila vrtna lestevica in moral sem jo pustiti tam, kar pa se mi je pozneje močno otepal. Kar sedel sem se in se počel odpočinati, preden sem poklical tovariša. Tudi njemu ni bilo z rožicami posteljeno, preden je spet zagledal moj lep obrazek. Malo sva pojedla in začela prav bedno debatovati o tem, kaj in koliko raztežajev naju še taka. O nabosti so naju že potegnili, če so naju še o številu raztežajev ... Nisem se mogel načuditi tistim, ki so to smer ponavljali popolnoma prosto. Štiriideset metrov na tako minimalnih prijemih in skoraj brez stopov, noro. Prav neprijetno utrujen sem se priglajfjal do Zdravca, nad mano pa je sijala ogromna zvezda. Če bi bila živa, bi jo najprej nahrulil, tako pa sem lahko preklinjal le svoj trebušek in nerodnost, ko sem čaral tja do previsa, ki jo je prekinjal.

Ta previs pa je imel tudi eno, čeprav samo eno dobro lastnost: zaščitil me je pred kamenjem, ki je prav takrat začel živžgati - mimo naju. Menda sem se prav sadiščno zabaval, ko sem gledal Zdravca, kako odskakuje na stojšču. Ko je mrtvaški ples ponehal, sem se lotil previsa. In ker so slabe stvari zmeraj tri, se mi je spet zataknila lestevica. Spet sem jo pustil Zdravcu, ki me je zaradi tega prav po očetovski nadrl. Vrnila se nama je morala in mimogrede sva bila pod izstopnim previsom, ki nama je izpil zadnje moči.

Ura, na katero sva pozabila, je bila že pet popoldan, in ni bilo časa za veselje. Mahnila sva jo po Jeshovi navzdol, se trikrat ob vrvi spustila ter njeno peto in veselo zakoračala v tako omaloževano površino. Ko sva si nato po dvanajstih urah privoščila malico iz oči v oči s steno in si izmenjala komplimente, sva razmišljala, zakaj ima ta smer pravzaprav ime JLA.

Plezala sva 12. septembra Zdravko Hanžek in Jani Pšenica, oba AO Jesenice.

Jani Pšenica